

J. STALIN

NÕUKOGUDE
LIIDU
SUUREST
ISAMAASÕJAST

RK

»POLIITILINE KIRJANDUS«

TALLINN 1945

7000
NÕUKOGUDE LIIDU SUUREST ISAMAASÕJAST

A-84350

TRM
Schol. Kab.
254

J. STALIN

NÕUKOGUDE LIIDU
SUUREST
ISAMAASÕJAST

NELJAS VÄLJAANNE

RK
POLIITILINE KIRJANDUS
TALLINN 1945

RAADIOKÕNE

3. JUULIL 1941

SELTSIMEHED! KODANIKUD! ÕED JA VENNAD! MEIE ARMEE JA LAEVASTIKU VÕITLEJAD!

Pöördun teie poole, minu sõbrad!

Hitlerliku Saksamaa 22. juunil alustatud reetlik sõjaline kallaletung meie kodumaale kestab edasi. Hoolimata Punaarmee kangelaslikust vastupanust, hoolimata sellest, et vaenlase paremad diviisid ja tema lennuväe paremad üksused on juba purustatud ja on leidnud haua lahinguväljadel, jätkab vaenlane edasitükkimist, paisates rindele uusi jõude. Hitlerlikel vägedel läks korda vallutada Leedu, suur osa Lätit, Valge-Vene läänepoolne osa, osa Lääne-Ukrainat. Fašistlik lennuvägi laiendab oma pommilennukite tegevuspiirkondi, pommitades Murmanskit, Oršat, Mogilevi, Smolenskit, Kiievit, Odessat, Sevastopolit. Tõsine oht ähvardab meie kodumaad.

Kuidas see juhtus, et meie tubli Punaarmee loovutas fašistlikele vägedele rea meie linnu ja rajoone? Kas tõesti saksa fašistlikud väed on võitmatud väed, nagu sellest väsimatult pasundavad kelkijad fašistlikud propagandistid?

Muidugi mitte! Ajalugu näitab, et võitmatuid armeesid ei ole ega ole olnud. Napoleoni armeed peeti võitmatuks, kuid selle lõid kordamööda puruks vene, inglise ja saksa sõjaväed. Ka Saksa Wilhelmi armeed peeti esimese imperialistliku sõja

ajal võitmatuks armeeks, kuid ta sai mitu korda lüüa vene ja inglise-prantsuse vägede käest ning purustati lõpuks inglise-prantsuse vägede poolt. Sama tuleb öelda praeguse Hitleri saksa fašistliku sõjaväe kohta. See sõjavägi pole veel leidnud tõsist vastupanu Euroopa mandril. Alles meie territooriumil leidis ta tõsist vastupanu. Ja kui selle vastupanu tulemusena saksa fašistliku armee paremad diviisid meie Punaarmee poolt purustati, siis see tähendab, et Hitleri fašistlikku armeed on samuti võimalik purustada ja ta purustatakse, nagu purustati Napoleoni ja Wilhelmi armee.

Mis puutub sellesse, et osa meie territooriumi on siiski saksa fašistlike vägede poolt vallutatud, siis seletub see peamiselt sellega, et fašistliku Saksamaa sõda Nõukogude Liidu vastu algas saksa vägedele soodsates ja Nõukogude vägedele ebasoodsates tingimustes. Asi on selles, et Saksamaa kui sõdapidava maa väed olid täies ulatuses juba mobiliseeritud ja 170 diviisi, mis Saksamaa paiskas NSVL vastu ja mis olid tõmmatud NSVL piiridele, olid täie valmisoleku seisukorras, oodates vaid märguannet väljaastumiseks, kuna samal ajal tuli Nõukogude vägedel veel mobiliseeruda ja piiridele liikuda. Üsna suure tähtsusega oli siin ka see asjaolu, et fašistlik Saksamaa, arvestamata seda, et kogu maailm tunnistas teda kallaletungivaks pooleks, rikkus ootamatult ja reetlikult mittekallaletungi pakti, mis oli sõlmitud 1939. aastal Saksamaa ja NSVL vahel. On arusaadav, et meie rahuarmastav maa, mitte soovides võtta endale pakti rikkumise initsiatiivi, ei võinud asuda reetlikkuse teele.

Võidakse küsida: kuidas oli võimalik, et Nõukogude Valitsus nõustus sõlmima mittekallaletungi lepingut säärase reetlike ja alatute inimestega nagu Hitler ja Ribbentrop? Kas ei tehtud siin Nõukogude Valitsuse poolt viga? Muidugi mitte! Mittekallaletungi pakt on rahu pakt kahe riigi vahel. Just säärase pakti pani Saksamaa meile ette 1939. aastal. Kas

võis Nõukogude Valitsus keelduda sellisest ettepanekust? Ma arvan, et ükski rahuarmastav riik ei saa keelduda rahuleppest naaberriigiga isegi siis, kui selle riigi eesotsas seisavad säärased kurjategijad ja vereimejad nagu Hitler ja Ribbentrop. Seda muidugi ainult sel tingimusel, kui rahulepe otseselt ega kaudselt ei riiva rahuarmastava riigi territoriaalset terviklikkust, iseseisvust ja au. Teatavasti on Saksamaa ja NSVL vaheline mittekallaletungi pakt just niisugune leping.

Mida meie võitsime, sõlmides Saksamaaga mittekallaletungi pakti? Meie kindlustasime oma maale poolteiseks aastaks rahu ja võimaluse ette valmistada oma jõude vastulöögiks, kui fašistlik Saksamaa paktist hoolimata riskiks kallale tungida meie maale. See on kindel võit meile ja kaotus fašistlikule Saksamaale.

Mida võitis ja mida kaotas fašistlik Saksamaa, rebides reetlikult puruks pakti ja teostades kallaletungi NSV Liidule? Ta saavutas sellega lühikeseks ajaks mõningal määral soodsama olukorra oma vägedele, kuid ta kaotas poliitiliselt, paljastades end kogu maailma ees verise agressorina. Pole kahtlust, et see lühiajaline Saksamaa sõjaline kasu on ainult episoodiks, kuna määratu poliitiline kasu on aga NSV Liidule tõsiseks ja kestvaks teguriks, mille alusel peab arenema Punaarmee otsustav sõjaline edu sõjas fašistliku Saksamaa vastu.

See ongi, miks kogu meie vapper armee, kogu meie vapper sõjalaevastik, kõik meie lendurkotkad, kõik meie maa rahvad, kõik Euroopa, Ameerika ja Aasia paremad inimesed, lõpuks ka kõik Saksamaa paremad inimesed mõistavad hukka saksa fašistide reetliku tegevuse ja suhtuvad poolehoiuga Nõukogude Valitsusele, kiidavad heaks Nõukogude Valitsuse talitusviisi ja näevad, et meie võitlus on õige, et vaenlane purustatakse, et meie peame võitma.

Meile pealesunnitud sõja tõttu meie maa on astunud oma kõige kurjema ja õelama vaenlasega — saksa fašismiga — võitlusse elu ja surma peale. Meie väed võitlevad kangelaslikult vaenlasega, kes on hambuni relvastatud tankidega ja lennuväega. Punaarmee ja Punalaevastik, ületades rohkeid raskusi, võitlevad ennastalgavalt iga jalatäie Nõukogude maa eest. Tuhandete tankide ja lennukitega relvastatud, asuvad Punaarmee peajõud lahingusse. Punaarmee sõdurite vaprus on võrratu. Meie vastupanu vaenlasele kõveneb ja kasvab. Ühes Punaarmeeaga asub kodumaad kaitsma kogu Nõukogude rahvas.

Mis on vaja selleks, et likvideerida meie kodumaad ähvardav oht, ja mida peab tegema selleks, et vaenlane purustada?

Eelkõige on vaja, et meie inimesed, nõukogude inimesed, mõistaksid meie maad ähvardava ohu kogu ulatust ja loobuksid heasüdamlikkusest, muretusest ning rahuliku ülesehituse meeleoludest, mis olid väga mõistetavad enne sõda, kuid mis on hukatuslikud praegu, kus sõda on põhjalikult muutnud olukorra. Vaenlane on julm ja halastamatu. Ta seab endale eesmärgiks vallutada meie maid, mis on niisutatud meie higiga, haarata meie vili ja õli, mis on toodetud meie tööga. Ta seab endale eesmärgiks mõisnike võimu taastamise, tsaarivalitsuse taastamise, venelaste, ukrainlaste, valgevenelaste, leedulaste, lätlaste, eestlaste, uzbekkide, tatarlaste, moldaavlaste, grusiinlaste, armeenlaste, azerbaidžanlaste ja teiste Nõukogude Liidu vabade rahvaste rahvusliku kultuuri ja rahvusriikluse hävitamise, nende saksastamise, nende muutmise saksa vürstide ja parunite orjadeks. Kaalul on seega Nõukogude riigi elu või surm, NSVL rahvaste elu või surm, see — kas Nõukogude Liidu rahvad jäävad vabaks või langevad orjusse. On vaja, et nõukogude inimesed mõistaksid seda ja loobuksid muretusest, et nad mobiliseeruksid ja korraldaksid ümber kogu oma töö

uute, sõjaaja nõuete kohaselt, mis ei tunne halastust vaenlase vastu.

Edasi on vaja, et meie ridades ei oleks kohta virisejatel ja argpüksidel, paanikatekitajatel ja desertööridel, et meie inimesed ei tunneks hirmu võitluses ja läheksid ennastsalgavalt meie isamaa vabadussõtta fašistlike orjastajate vastu. Suur Lenin, meie riigi looja, ütles, et nõukogude inimeste põhiomaduseks peab olema julgus, vaprus, hirmutundmatus võitluses, valmisolek võidelda koos rahvaga meie kodumaa vaenlaste vastu. On vaja, et see bolševiku hiilgav omadus saaks omaks miljonitele ja miljonitele Punaarmees, meie Punalaevastikus, ja kõigile Nõukogude Liidu rahvastele.

Peame viibimata kogu oma töö ümber korraldama sõjaaja nõuete kohaselt, allutades kõik rinde huvidele ja vaenlase purustamise organiseerimise ülesandele. Nõukogude Liidu rahvad näevad nüüd, et saksa fašism on taltsutamatu oma metsikus raevus ja vihas meie kodumaa vastu, kes kindlustas kõigile töötajaile vaba töö ja jõukuse. Nõukogude Liidu rahvad peavad asuma oma õiguste ja oma maa kaitsmisele vaenlase vastu.

Punaarmee, Punalaevastik ja kõik Nõukogude Liidu kodanikud peavad kaitsma iga jalatäit Nõukogude maad, võitlema viimse veretilgani meie linnade ja külade eest, ilmutama meie rahvale omast julgust, algatusvõimet ja taibukust.

Peame korraldama igakülgset abi Punaarmeele, kindlustama tema ridade intensiivset täiendamist, tagama tema varustamist kõige vajalikuga, organiseerima sõjaväe ja sõjavarustuse transportide kiiret edasiliikumist, korraldama laialdast abi haavatuile.

Peame kindlustama Punaarmee tagalat, allutades kogu oma töö selle ülesande huvidele, kindlustama kõigi ettevõtete intensiivset töötamist, tootma rohkem püsse, kuulipildujaid,

kahureid, padruneid, mürske, lennukeid, organiseerima tehaste, elektrijaamade, telefoni- ja telegraafiühenduse kaitset, korraldama kohalikku õhukaitset.

Peame organiseerima halastamatut võitlust igasuguste tagala desorganiseerijate, desertööride, paanikatekitajate ja kuulujuttude levitajate vastu, hävitama salakuulajaid, diversante ja vaenlase parašütiste, osutades kõiges selles kiiret kaasabi meie hävituspataljonidele. Peab meeles pidama, et vaenlane on õel, kaval ning kogunud pettuses ja valekuulduste levitamises. Seda kõike peab arvesse võtma ja mitte end petta laskma. Peab viibimata, vaatamata isikuile, andma Sõjatribunali kohtu alla kõik, kes oma paanika ja argusega segavad riigikaitse tööd.

Punaarmee osade sunnitud taganemise puhul tuleb ära viia kõik raudtee veerev koosseis, vaenlasele ei tule jätta ühtki vedurit, ühtki vagunit, vaenlasele ei tule jätta ühtki kilo leiba, ühtki liitrit põletusainet. Kolhoosnikud peavad ära ajama kogu karja ja peavad vilja riiklikele organitele hoiule andma väljavedamiseks tagalapiirkondadesse. Kõik väärtuslik vara, kaasa arvatud värvilised metallid, vili ja põletusaine, mida ei suudeta välja vedada, tuleb tingimata hävitada.

Vaenlase poolt okupeeritud rajoonides tuleb luua nii jalakuu ratsapartisanide salku, asutada hävitusalku võitluseks vaenlase armee osadega, partisanisõja sütitamiseks igal pool ja kõikjal, sildade ja teede õhkulaskmiseks, telefoni- ja telegraafiühenduse rikkumiseks, metsade, ladude ja vooride süütamiseks. Vallutatud rajoonides tuleb luua vaenlasele ja kõigile tema käsilastele väljakannatamatud tingimused, jälitada ja hävitada neid igal sammul ning nurja ajada kõik nende ettevõtted.

Sõda fašistliku Saksamaa vastu ei saa pidada harilikuks sõjaks. See ei ole sõda ainult kahe armee vahel. See on ühtlasi kogu Nõukogude rahva suur sõda saksa fašistlike vägede

vastu. Selle fašistlike rõhujate vastu peetava üldrahvaliku isamaasõja eesmärgiks ei ole ainult meie maad ähvardava hädaohu likvideerimine, vaid ka kõigi Euroopa rahvaste abistamine, kes ägavad saksa fašismi ikke all. Selles vabadusõjas me ei jää üksi. Selles suures sõjas me saame ustavaid liitlasi Euroopa ja Ameerika rahvaste näol, sealhulgas ka saksa rahva näol, kes on orjastatud hitlerlike võimumeeste poolt. Meie võitlus oma isamaa vabaduse eest liitub Euroopa ja Ameerika rahvaste võitlusega nende iseseisvuse ja demokraatlike vabaduste eest. See kujuneb rahvaste ühiseks rindeks, kes kaitsevad oma vabadust orjastamise ja orjastamishoju vastu Hitleri fašistlike armeede poolt. Suur-Britannia peaministri härra Churchilli ajalooline kõne Nõukogude Liidu abistamisest ja Ameerika Ühendriikide valitsuse deklaratsioon valmisolekust osutada abi meie maale, mis võivad Nõukogude Liidu rahvaste südames ainult tänutunnet esile kutsuda, on seoses sellega täiesti mõistetavad ja iseloomustavad.

Seltsimehed! Meie jõud on loendamatud. Ülbel vaenlasel tuleb selles varsti veenduda. Ühes Punaarmee asuvad paljud tuhanded töölised, kolhoosnikud ja haritlased sõtta kallaletunginud vaenlase vastu. Tõusevad üles meie rahva miljonilised hulgad. Moskva ja Leningradi töörahvas on juba asunud looma paljutuhandelist rahvaväge abiks Punaarmeele. Igas linnas, mida ähvardab vaenlase sissetungi oht, peame looma niisuguse rahvaväe, tõmbama võitlusse kogu töörahva, et oma rinnaga kaitsta oma vabadust, oma au ja oma kodumaad meie isamaasõjas saksa fašismi vastu.

NSVL rahvaste kõigi jõudude kiire mobiliseerimise otsarbel ja vastupanu korraldamiseks reetlikult meie kodumaale kallaletunginud vaenlasele on loodud Riiklik Kaitsekomitee, kelle kätte on nüüd koondatud kogu riiklik võimutäius. Riiklik Kaitsekomitee on asunud oma tööle ja kutsub kogu rah-

vast koonduma Lenini-Stalini partei ja Nõukogude Valitsuse
ümber Punaarmee ja Punalaevastiku ennastsalgavaks toeta-
miseks, vaenlase purustamiseks ja võidu saavutamiseks.

Kõik meie jõud — meie kangelasliku Punaarmee ja meie
tubli Punalaevastiku toetuseks!

Kõik rahva jõud — vaenlase purustamiseks!

Edasi — meie võidu eest!

SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 24. AASTAPÄEV

KÕNE MOSKVA TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU JA
MOSKVA LINNA PARTEI- JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOO-
NIDE ÜHISEL PIDULIKUL KOOSOLEKUL 6. NOVEMBRIL 1941

SELTSIMEHED!

On möödunud 24 aastat sest ajast, kui meil võitis Sotsia-
listlik Oktoobrirevolutsioon ja meie maal hakkas kehtima
nõukogude kord. Nüüd seisame meie nõukogude korra kehti-
mise järgmise, 25. aasta lävel.

Tavaliselt tehakse Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva piduli-
kel koosolekuil kokkuvõtteid meie saavutuste kohta rahu-
liku ülesehitustöö alal eelmise aasta jooksul. Meil on tõesti
võimalik teha selliseid kokkuvõtteid, sest meie saavutused
rahuliku ülesehitustöö alal ei kasva üksnes aasta-aastalt, vaid
ka kuust kuusse. Mis saavutused need on ja kuivõrd suured
nad on, see on teada kõigil, nii sõpradel kui ka vaenlastel.

Kuid möödunud aasta pole ainult rahuliku ülesehitustöö
aasta. Ta on ühtlasi reetlikult meie rahuarmastavale maale
kallaletunginud saksa röövvalutajate vastu peetava sõja
aasta. Ainult esimesed kuus kuud saime möödunud aastal
jätkata rahuliku ülesehitavat tööd. Teine poolaasta, rohkem
kui neli kuud, möödub saksa imperialistide vastu peetava
vihase sõja olukorras. Sõda sai niisiis meie maa arengu
pöördepunktiks möödunud aastal. Sõda vähendas tunduvalt,
mõnedel aladel aga katkestas hoopis meie rahuliku ülesehitus-
töö. Ta sundis kogu meie tööd sõjanõuetele vastavalt
ümber korraldama. Ta muutis meie maa ühtseks ja kõike-
haaravaks tagalaks, mis teenib meie rinnet, mis teenib meie
Punaarmeed ja meie Sõjalaevastikku.

Rahuliku ülesehituse periood on lõppenud. On alanud saksa röövvalutajate vastu peetava vabadussõja periood.

Sellepärast on täiesti kohane üles tõsta küsimus sõja tulemustest möödunud aasta teisel poolel, õieti küll aasta teise poole enam kui nelja kuu jooksul, ja neist ülesannetest, mida me endile seame selles vabadussõjas.

Sõja käik nelja kuu kestel

Ühes oma sõnavõtus sõja algul ma juba ütlesin, et sõda on loonud ähvardava ohu meie maale, et meie maa kohale on kerkinud tõsine oht, et seda ohtu peab mõistma, sellest ohust tuleb täielikult aru saada ja kogu meie töö ümber korraldada vastavalt sõja nõuetele. Nüüd nelja sõjakuu tulemusena ma pean rõhutama, et see oht pole mitte nõrgenenud, vaid, vastupidi, on veelgi suurenenud. Vaenlane on vallutanud suure osa Ukrainast, Valge-Vene, Moldaavia, Leedu, Läti, Eesti ja rea teisi oblasti, on tunginud Donbassi, lasub musta pilvena Leningradi kohal, ähvardab meie kuulsat pealinna — Moskvat. Saksa fašistlikud röövvalutajad rüüstavad meie maad ning purustavad tööliste, talupoegade ja intelligentsi tööga loodud linnu ja külasid. Hitleri jõugud tapavad meie maa rahulikke elanikke ja tarvitavad nende kallal vägivalda, halastamata naistele, lastele ja raukadele. Meie vennad sakslaste poolt vallutatud maa-aladel ägavad saksa rõhujate ikke all.

Meie armee ja laevastiku võitlejad on valanud ojadena vaenlase verd, kaitstes kodumaa au ja vabadust, mehiselt tagasi lüües loomastunud vaenlase rünnakuid, andes vahvuse ja sangarlikkuse eeskuju. Kuid vaenlast ei peata ohvid, ta ei pea miskiks oma sõdurite verd, ta paiskab rindele järjest uusi väeosi rivist väljalangenute asemele ja pingutab kogu

jõudu, et vallutada Leningrad ja Moskva enne talve tulekut, sest ta teab, et talv ei tööta talle midagi head.

Nelja sõjakuu kestel oleme kaotanud surnutena 350 000 ja teadmata kadunutena 378 000 meest, ja haavatuid on meil 1 020 000 meest. Sama aja jooksul on vaenlane kaotanud tapetuina, haavatuina ja vangilangenutena rohkem kui 4 ja pool miljonit meest.

Ei saa olla kahtlust, et nelja sõjakuu tagajärjel on Saksa-maa, kelle inimreservid hakkavad juba lõppema, palju rohkem nõrgestatud kui Nõukogude Liit, kelle reservid alles nüüd täies ulatuses tegevusse astuvad.

„Välksõja“ nurjumine

Ette võttes kallaletungi meie maale, arvestasid saksa fašistlikud röövvallutajad, et nad kindlasti suudavad „toime tulla“ Nõukogude Liiduga poolteise-kahe kuu jooksul ja jõuda selle lühikese ajaga Uuralini. Peab ütlema, et sakslased ei varjanud seda „välkvõidu“ plaani. Vastupidi, nad tegid sellele kõigiti reklaami. Tõsiasiad aga näitasid kogu „välk“-plaani kergemeelsust ja alusetust. Nüüd tuleb see meeletu plaan lõplikult nurjunuks lugeda. *(Kiiduavaldused.)*

Millega tuleb seletada, et „välksõda“, mis õnnestus Lääne-Euroopas, ebaõnnestus ja kukkus läbi idas?

Millele lootsid saksa fašistlikud strateegid, väites, et nad kahe kuuga tulevad toime Nõukogude Liiduga ja jõuavad selle lühikese aja jooksul Uuralini?

Nad arvestasid kõigepealt seda, et lootsid tõsiselt luua üldist koalitsiooni NSVL vastu, tõmmata Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriigid sellesse koalitsiooni, hirmutades ennem nende maade valitsevaid ringkondi revolutsioonitondiga, ja sel viisil meie maad täielikult isoleerida teistest riikidest.

Sakslased teadsid, et nende mäng klassivastuoludele üksikuis riikides ja vastuoludele nende riikide ning Nõukogudemaa vahel andis juba tulemusi Prantsusmaal, kelle valitsejad, lastes end heidutada revolutsioonitondist, panid kokkunult Hitleri jalge ette oma kodumaa, loobudes vastupanust. Saksa fašistlikud strateegid arvasid, et sama sünnib ka Suur-Britanniaga ja Ameerika Ühendriikidega. Tuntud Hess selleks õieti saksa fašistide poolt Inglismaale saadetigi, et veenda inglise poliitikuid ühinema üldise sõjakäiguga NSVL vastu. Kuid sakslased eksisid rängasti oma arvestustes. (*Kiiduavaldused.*) Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriigid, hoolimata Hessi püüetest, mitte ainult ei ühinenud saksa fašistlike röövvallutajate sõjaretkega NSVL vastu, vaid, vastupidi, astusid NSV Liiduga ühisesse leeri hitlerliku Saksamaa vastu. NSVL ei osutunud kaugeltki mitte isoleerituks, vaid, vastupidi, omandas uusi liitlasi Suur-Britannia, Ameerika Ühendriikide ja sakslaste poolt okupeeritud maade näol. Selgus, et saksa poliitika — mängida vastuoludel ja hirmutada revolutsioonitondiga — on tühjaks ammutatud ega kõlba enam uues olukorras. Ja mitte ainult ei kõlba, vaid sisaldab ka veel suuri ohte saksa röövvallutajaile, sest uutest sõjatingimustes annab ta otse vastupidiseid tulemusi.

Teiseks lootsid sakslased nõukogude korra ebakindlusele, Nõukogude tagala ebakindlusele, oletades, et juba pärast esimest tõsisemat lööki ja pärast Punaarmee esimesi ebaõnnestumisi tulevad konfliktid tööliste ja talupoegade vahel, algab tülitsemine NSVL rahvaste vahel, algavad ülestõusud ja riik laguneb algsadeks, mis peab kergendama saksa röövvallutajate tungimist kuni Uuralini. Kuid siingi eksisid sakslased rängasti oma arvestustes. Punaarmee ebaõnnestumised ei nõrgendanud, vaid just vastupidi, kõvendasid veelgi enam nii tööliste ja talupoegade liitu kui ka NSVL rahvaste sõprust. (*Kiiduavaldused.*) Veel enam, nad muutsid NSVL rahvaste

pere ühtseks, vankumatuks leeriks, kes ennastsalgavalt toetab oma Punaarmee, oma Punalaevastikku. Mitte kunagi veel pole Nõukogude tagala olnud nii kindel kui nüüd. (*Tormilised kiiduavaldused.*) On täiesti usutav, et iga teine riik, olles kaotanud sääraselt territooriumi nagu meie nüüd, ei oleks katsumusele vastu pidanud ja oleks laostunud. Kui nõukogude kord nii hõlpsasti vastu pidas katsumusele ja veelgi enam kindlustas oma tagalat, siis see näitab, et nõukogude kord on nüüd kõige kindlam kord. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Saksa röövvallutajad lootsid lõpuks Punaarmee ja Punalaevastiku nõrkusele, oletades, et saksa armeel ja saksa laevastikul õnnestub juba esimese löögiga segi paisata ja laiali ajada meie armee ja meie laevastik, avades endale tee takistusteta edasitungimiseks meie sisemaale. Kuid siingi eksisid sakslased rängasti oma arvestustes, ülehinnates oma jõudu ja alahinnates meie armeed ja meie laevastikku. Muidugi, meie armee ja meie laevastik on alles noored, nad sõdivad alles neli kuud, nad pole jõudnud veel muutuda täiesti kaadriväeks, samal ajal kui nende vastas on sakslaste kaadri-laevastik ja kaadriarmee, kes sõdivad juba 2 aastat. Kuid esiteks on meie armee moraalne seisund kõrgem kui saksa armeel, sest tema kaitseb oma kodumaad välismaiste röövvallutajate vastu ja usub oma võitluse õigusse, kuna saksa armee peab vallutus sõda ja riisub võõrast maad, ilma et tal võimalust oleks minutikski uskuda oma alatu võitluse õigusse. Pole kahtlust, et oma isamaa kaitsmise idee, mille nimel ju võitlevadki meie inimesed, peab sünnitama ja tõeliselt sünnitabki meie armees kangelasi, kes tsementeerivad Punaarmeed, samal ajal kui võõra maa vallutamise ja paljaksröövimise idee, mille nimel ju õieti peavadki sõda sakslased, peab tekitama ja tekitabki saksa armees elukutselisi röövleid, kellel puuduvad igasugused moraalsed toed ja kes laostavad saksa armeed. Teiseks, tungides sügavale meie sisemaale, eemaldub saksa armee oma

saksa tagalast, peab tegutsema vaenulikus ümbruses, peab looma uue tagala võõral maal, mida lõhuvad pealegi meie partisanid, mis põhjalikult desorganiseerib saksa armee varustamist, sunnib teda kartma oma tagalat ja hävitab temas usu oma seisukorra püsivusse, samal ajal aga tegutseb meie armee oma koduses ümbruses, omab oma tagala pidevat toetust, on kindlustatud inimestega, laskemoonaga ja toiduainetega varustamise poolest ning usub kindlalt oma tagalasse. Just sellepärast osutuski meie armee tugevamaks kui arvasid sakslased, saksa armee aga nõrgemaks kui võis arvata saksa röövullutajate hoopleva reklaami järgi. Leningradi ja Moskva kaitsmine, kus meie diviisid hävitasid hiljuti kolmkümmend sakslaste kaadridiviisi, näitavad, et isamaasõja tules taotakse välja ja on juba välja taotud uusi nõukogude võitlejaid ja komandöre, lendureid, kahurvaelasi, miinipildureid, tankiste, jalavaelasi ja meremehi, kes homme muutuvad ähvardavaks äikeseks saksa armeele. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Pole kahtlust, et kõik need asjaolud ühtekokku määrasid ette ära „välksõja“ möödapäasmatu nurjumise idas.

Meie armee ajutiste ebaõnnestumiste põhjused

Kõik see on muidugi õige. Kuid õige on ka see, et kõrvuti nende soodsate tingimustega on olemas ka rida Punaarmeele ebasoodsaid tingimusi, mille tõttu meie armeel on ajutisi ebaõnnestumisi, ta on sunnitud taanduma ning loovutama vaenlasele rea oblasteid meie maal.

Mis ebasoodsad tingimused need on? Kus on Punaarmee ajutiste sõjaliste ebaõnnestumiste põhjused?

Üks Punaarmee ebaõnnestumiste põhjusi on teise rinde puudumine Euroopas saksa fašistlike vägede vastu. Asi sei-

sab selles, et praegusel ajal pole Euroopa mandril mingisuguseid Suur-Britannia või Ameerika Ühendriikide armeesid, kes peaksid sõda saksa fašistlike vägedega, mistõttu sakslastel pole vaja oma jõudusid killustada ja pidada sõda kahel rindel, läänes ja idas. See asjaolu aga toob endaga kaasa selle, et sakslastel, kes peavad oma tagalat läänes kindlustatuks, on võimalus kõik oma väed ja oma liitlaste väed Euroopas suunata meie maa vastu. Olukord on praegu selline, et meie maa peab vabadussõda üksinda, ilma kellegi sõjalise abita, sakslaste, soomlaste, rumeenlaste, itaallaste ja ungarlaste ühendatud jõudude vastu. Sakslased hooplevad oma ajutise eduga ja kiidavad piiritult oma armeed, katsudes uskuma panna, et see võib alati Punaarmeesist võitu saada, võideldes üks ühe vastu. Kuid sakslaste väited on tühipaljas kelkimine, sest on arusaamatu, miks nad säärasel juhul tarvitavad soomlaste, rumeenlaste, itaallaste ja ungarlaste abi Punaarmee vastu, kes sõdib ainuüksi omal jõul ilma kõrvvalt saadava sõjalise abita. Pole kahtlust, et sakslaste-vastase teise rinde puudumine Euroopas kergendab tunduvalt saksa armee seisukorda. Kuid ei saa kahtlust olla ka selles, et teise rinde tekkimine Euroopa mandril — see aga peab tingimata lähemal ajal tekkima (*tormilised kiiduavaldused*) — kergendab oluliselt meie armee seisukorda saksa armee kahjuks.

Meie armee ajutiste ebaõnnestumiste teiseks põhjuseks on see, et meil ei ole küllaldaselt tanke ja osalt ka lennuväge. Nüüdisaegses sõjas on jalaväel väga raske võidelda ilma tankideta ja ilma lennuväe küllaldase kaitseta õhust. Meie lennuvägi ületab saksa lennuväe oma kvaliteedilt, ning meie tublid lendurid on omandanud kartmatute võitlejate kuulsuse. (*Kiiduavaldused.*) Kuid lennukeid on meil praegu veel siiski vähem kui sakslastel. Meie tankid ületavad kvaliteedilt sakslaste tankid, ning meie tublid tankistid ja kahurväelased on nii mõnigi kord põgenema ajanud kiidetud saksa sõjaväed

nende arvukate tankidega. (*Kiiduavaldused.*) Kuid tanke on meil siiski mitu korda vähem kui sakslastel. Selles on saksa armee ajutise edu saladus. Ei saa öelda, et meie tankitööstus töötaks halvasti ja annaks meie rindele vähe tanke. Ei, ta töötab väga hästi ning toodab rohkesti suurepäraseid tanke. Kuid sakslased toodavad siiski palju rohkem tanke, sest praegu on nende käsutuses mitte ainult nende oma tankitööstus, vaid ka Tšehhoslovakkia, Belgia, Hollandi ja Prantsusmaa tööstus. Ilma selle asjaoluta oleks Punaarmee ammu purustanud saksa armee, kes ei lähe võitlusse ilma tankideta ja kes ei kannata välja meie väeosade lööki, kui tal ei ole ülekaalu tankide alal. (*Kiiduavaldused.*)

On ainult üks abinõu, mis on tarvilik selleks, et viia nullini sakslaste ülekaal tankide alal ja seega põhjalikult parandada meie armee seisukorda. See abinõu ei seisa mitte ainult selles, et suurendada mitmekordselt tankide tootmist meie maal, vaid ka selles, et järsult suurendada tankitõrje-lennukite, tankitõrjepüsside ja -kahurite, tankitõrje-granaatide ja miinipildujate tootmist, ehitada suuremal arvul tankitõkkekraave ja igasuguseid muid tankivastaseid tõkkeid.

Selles on praegu ülesanne.

Me suudame selle ülesande täita ja me peame selle täitma iga hinna eest!

Kes on „natsionaal-sotsialistid“?

Saksa röövvalutajaid, see on hitlerlasi, nimetatakse meil tavaliselt fašistideks. Osutub, et hitlerlased ei pea seda õigeks ja nimetavad end kangekaelselt edasi „natsionaal-sotsialistideks“. Järelikult tahavad sakslased meid veenda, et hitlerlaste partei, saksa röövvalutajate partei, kes riisub Euroopat ja kes organiseeris kuritegeliku kallaletungi meie sotsialistlikule

riigile, on sotsialistlik partei. Kas on see võimalik? Mis võib sotsialismil ühist olla hitlerlike loomastunud röövvallutajatega, kes riisuvad ja rõhuvad Euroopa rahvaid?

Kas võib hitlerlasi pidada natsionalistideks? Ei või. Tõeliselt pole hitlerlased praegu natsionalistid, vaid imperialistid. Senikaua, kui hitlerlased tegelesid saksa maade kogumisega ja Reini piirkonna, Austria jms. taasühendamisega, võis neid teatud põhjendusega pidada natsionalistideks. Kuid pärast seda, kui nad haarasid võõraid maa-alasid ja orjastasid Euroopa rahvaid — tšehhe, slovake, poolakaid, norralasi, taanlasi, hollandlasi, belglasi, prantslasi, serblasi, kreeklasi, ukrainlasi, valge-venelasi, Baltimaade rahvaid jne., ja hakkasid püüdma maailmavalitsemise poole, lakkas hitlerlik partei olemast natsionalistlik, sest sellest silmapilgust peale muutus ta imperialistlikuks, vallutuslikuks, rõhujaks parteiks.

Hitlerlaste partei on imperialistide, seejuures kõige kiskjalikumate ja röövellikumate imperialistide partei kõigi maailma imperialistide hulgas.

Kas võib hitlerlasi pidada sotsialistideks? Ei või. Tõeliselt on hitlerlased sotsialismi verivaenlased, õelaimad reaktsoonärid ja mustasajalased, kes on töölikklassilt ja Euroopa rahvastelt ära võtnud elementaarsed demokraatlikud vabadused. Et varjata oma reaktsoonilist mustasajalist olemust, sõimavad hitlerlased inglise-ameerika sisemist režiimi plutokraatlikuks režiimiks. Kuid Inglismaal ja Ameerika Ühendriikides on olemas elementaarsed demokraatlikud vabadused, on olemas tööliste ja teenijate ametiühingud, on olemas töölisparteid, on olemas parlament. Saksamaal aga on Hitleri režiimi ajal kõik need asutused hävitatud. Tarvitseb ainult kõrvutada need kaks rida tõsiasju, et mõista hitlerliku režiimi reaktsoonilist olemust ja kogu saksa fašistide

võltsi loba inglise-ameerika plutokraatlikust režiimist. Oma olemuselt on hitlerlik režiim koopia sellest reaktsoonilisest režiimist, mis oli Venemaal tsarismi ajal. On teada, et hitlerlased tallavad niisama meelsasti jalge alla tööliste õigusi, intelligentsi õigusi ja rahvaste õigusi, nagu neid tallas tsaarirežiim, et nad korraldavad keskaegseid juudidogromme niisama meelsasti, nagu neid korraldas tsaarirežiim.

Hitleri partei on demokraatlike vabaduste vaenlaste partei, keskaegse reaktsiiooni ja mustasajaliste pogrommide partei.

Ja kui need jultunud imperialistid ja õelaimad reaktSIONÄÄRID ikka veel ehivad end „natsionalistide“ ja „sotsialistide“ toogaga, siis teevad nad seda selleks, et rahvast petta, kohtlasi ninapidi vedada ja varjata „natsionalismi“ ja „sotsialismi“ lipuga oma röövellikku imperialistlikku olemust.

Varesed, kes end ehivad paabulinnu sulgedega... Aga kuidas ka varesed end ei ehiks paabulinnu sulgedega, varesteks jäävad nad ikkagi.

„Tuleb ükskõik milliste vahenditega“, ütleb Hitler, „saavutada seda, et maailm oleks vallutatud sakslaste poolt. Kui me tahame luua oma suurt Saksa impeeriumi, siis peame kõigepealt välja suruma ja hävitama slaavi rahvad — venelased, poolakad, tšehhid, slovakiid, bulgaarlased, ukrainlased ja valgevenelased. Pole mingit põhjust seda tegemata jätta.“

„Inimene,“ ütleb Hitler, „on sündimiselt patune, teda saab valitseda ainult jõu abil. Tema kohtlemisel on lubatavad iga-sugused meetodid. Kui seda nõuab poliitika, tuleb valetada, reeta ja isegi tappa.“

„Tapke igaüks,“ ütleb Göring, „kes on meie vastu, tapke, tapke, mitte teie ei kannata selle eest vastutust, vaid mina, sellepärast tapke!“

„Ma vabastan inimese“, ütleb Hitler, „alandavast kimäär-rist, mida nimetatakse südametunnistuseks. Südametunnistus,

nagu ka haridus, teeb inimese vigaseks. Minul on see paremus, et mind ei hoiata tagasi mingid teoreetilist või moraalselt laadi kaalutlused.“

Ühes saksa väejuhatuse käskkirjas 25. septembrist 489. jalaväepolgule, mis on võetud ühelt surmasaanud saksa all-ohvitserilt, öeldakse:

„Käsin avada tule iga venelase pihta, niipea kui see ilmub nähtavale 600 meetri kauguses. Venelane peab teadma, et tema vastas seisab kindel vaenlane, kellelt ta ei või oodata mingit halastust.“

Ühes saksa väejuhatuse üleskutses sõduritele, mis on leitud surmasaanud leitnant Gustav Ziegelilt, kes on pärit Frankfurdist Maini ääres, öeldakse:

„Sul ei ole südant ega närve, sõjas pole neid vaja. Hävita endas halastus ja kaastunne — tapa iga venelane, nõukogude inimene, ära peatu, kui sinu ees on rauk või naine, tütarlaps või poisike — tapa, sellega päästad end hukkumisest, kindlustad oma perekonna tuleviku ja saad igavesti kuulsaks.“

See on Hitleri partei liidrite ja Hitleri väejuhatuse programm ja juhised, säärase inimeste programm ja juhised, kes on kaotanud inimese ilme ja langenud kiskjate loomade tase-mele.

Ja neil inimestel, kel pole südametunnistust ega au, inimestel loomade moraaliga, on jultumust üles kutsuda hävitama suurt vene rahvast, Plehhanovi ja Lenini, Belinski ja Tšernõševski, Puškini ja Tolstoi, Glinka ja Tšaikovski, Gorki ja Tšehhovi, Setšenovi ja Pavlovi, Repini ja Surikovi, Suurovi ja Kutuzovi rahvast! . . .

Saksa röövvalutajad tahavad hävitussõda NSVL rahvas-tega. Noh, olgu, kui sakslased soovivad hävitussõda, siis saavad nad selle. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Nüüdsest peale seisab meie ülesanne, NSVL rahvaste üles-
anne, meie armee ja meie laevastiku võitlejate, komandöride

ja poliitöoliste ülesanne selles, et hävitada viimseni kõik sakslased, kes on tunginud okupantidena meie kodumaa territooriumile. (*Tormilised kiiduavaldused*, hüüded „*Õigel!*“, „*Hurra!*“)

Ei mingit halastust saksa okupantide vastu!

Surm saksa okupantidele! (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Saksa imperialistide ja nende armeede purustamine on paratamatu

Juba ainuüksi see, et saksa röövvallutajad on oma moraalses degradeerumises, kaotades inimliku ilme, juba ammugi langenud kiskjate loomade tasemele, — juba ainuüksi see asjaolu kõneleb selle poolt, et nad on end määranud paratamatule hukkumisele.

Kuid hitlerlike röövvallutajate ja nende armee paratamatut hukkumist ei määra üksnes moraalsed tegurid.

On veel kolm põhitegurit, millele jõud kasvab päevast päeva ja mis peavad üsna lähedases tulevikus põhjustama hitlerliku röövimperialismi vältimatu purustamise. (*Kiiduavaldused.*)

See on esiteks imperialistliku Saksamaa Euroopa tagala ebakindlus, „uue korra“ ebakindlus Euroopas. Saksa röövvallutajad orjastasid Euroopa mandri rahvad Prantsusmaast Nõukogude Baltikumini, Norrast, Taanist, Belgiast, Hollandist ja Nõukogude Valge-Venest Balkanini ja Nõukogude Ukrainani, võtsid neilt elementaarsed demokraatlikud vabadused, võtsid neilt õiguse oma saatust juhtida, võtsid neilt ära leiva, liha ja toorained ning muutsid nad oma orjadeks; nad poosid risti poolakad, tšehhid ja serblased ning otsustasid, et olles saavutanud ülemvõimu Euroopas, nad võivad nüüd sellele alusele ehitada Saksamaa maailmavalitse-

mise. See kannab neil nime — „uus kord Euroopas“. Kuid mis „alus“ see on, mis „uus kord“ see on? Ainult hitlerlikud enesesse armunud lollikesed ei näe, et „uus kord“ Euroopas ja selle korra kurikuulus „alus“ on vulkaan, mis võib iga silmapilk purskama hakata ja enda alla matta saksa imperialismi kaardimajakese. Viidatakse Napoleonile, katsudes uskuma panna, et Hitler tegutseb nagu Napoleon ja et ta kõiges sarnaneb Napoleoniga. Kuid esiteks ei tarvitseks seejuures unustada Napoleoni saatust. Ja teiseks, Hitler ei sarnane Napoleoniga rohkem kui kassipoeg lõviga (*naer, rohked kiiduavaldused*), sest Napoleon võitles reaktsiooniliste jõudude vastu, tuginedes progressiivseile jõududele, Hitler aga, vastupidi, tugineb reaktsioonilistele jõududele, pidades võitlust progressiivsete jõudude vastu. Ainult hitlerlikud lollikesed Berliinist ei suuda aru saada, et Euroopa orjastatud rahvad saavad võitlema ja saavad üles tõusma hitlerliku türannia vastu. Kes võib kahelda selles, et NSVL, Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriigid annavad täielikku toetust Euroopa rahvastele nende vabadusvõitluses hitlerliku türannia vastu? (*Kiiduavaldused.*)

Teiseks, see on hitlerlike röövvalutajate saksa tagala ebakindlus. Kui hitlerlased veel tegelesid Saksamaa kogumise, mis Versailles' lepingu tõttu oli tükkideks lõhutud, võisid nad toetust leida saksa rahva poolt, keda vaimustas Saksamaa taastamise ideaal. Kuid pärast seda, kui see ülesanne oli lahendatud ja hitlerlased asusid imperialismi teele, võõraste maade vallutamise ja võõraste rahvaste allaheitmise teele, muutes Euroopa rahvad ja NSVL rahvad praeguse Saksamaa verivaenlasteks, — toimus saksa rahvas sügav murrang sõja jätkamise vastu ja sõja likvideerimise poolt. Üle kahe aasta verist sõda, mille lõppu pole veel näha; miljooneid inimohvreid; nälgi; viletsusse sattumine; taudid; ümberingi saksavaenuline õhkkond; Hitleri rumal poliitika, mis

muutis NSVL rahvad praeguse Saksamaa verivaenlasteks, — kõik see ei võinud jätta saksa rahvast pöörinata tarbetu ja laastava sõja vastu. Ainult hitlerlikud lollikesed ei suuda aru saada, et mitte ainult Euroopa tagala, vaid ka saksa vägede Saksamaa tagala on vulkaan, mis võib iga silmapilk purskama hakata ja hitlerlikud avantüristid enda alla matta.

See on lõpuks NSVL, Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriikide koalitsioon saksa fašistlike imperialistide vastu. On tõsiasi, et Suur-Britannia, Ameerika Ühendriigid ja Nõukogude Liit on liitunud ühtseks leeriks, mis on seadnud endale eesmärgiks hitlerlike imperialistide ja nende vallutusarmeede purustamise. Nüüdisaegne sõda on mootorite sõda. Sõja võidab see, kellel on rõhuv ülekaal mootorite tootmises. Kui liita Ameerika Ühendriikide, Suur-Britannia ja NSVL mootorite tootmine, siis saame Saksamaaga võrreldes mootorite alal vähemalt kolmekordse ülekaalu. See on üks hitlerliku röövimperialismi paratamatu hukkamise alustest.

Hiljutine kolme riigi konverents Moskvas Suur-Britannia esindaja härra Beaverbrooki ja Ameerika Ühendriikide esindaja härra Harrimani osavõtul otsustas süstemaatiliselt abistada meie maad tankide ja lennuväega. Teatavasti oleme juba hakanud saama selle otsuse põhjal tanke ja lennukeid. Juba varem tagas Suur-Britannia meie maa varustamise niisuguste defitsiitsete materjalidega, nagu alumiinium, tina, inglistina, nikkell ja kautšuk. Kui sellele lisada see tõsiasi, et neil päevil otsustasid Ameerika Ühendriigid anda Nõukogude Liidule laenu ühe miljardi dollari suuruses summas, siis võib kindlasti öelda, et Ameerika Ühendriikide, Suur-Britannia ja NSVL koalitsioon on reaalne asi (*tormilised kiiduavaldused*), mis kasvab ja saab kasvama meie ühise vabadusvõitluse hüveks.

Säärased on tegurid, mis määravad ära saksa fašistliku imperialismi paratamatu hukkamise.

Meie ülesanded

Lenin tegi vahet kaht liiki sõdade vahel, vallutussõdade — järelikult ebaõiglaste sõdade, ja vabadussõdade, õiglaste sõdade vahel.

Sakslased peavad praegu vallutuslikku, ebaõiglast sõda, mille eesmärgiks on võõra territooriumi vallutamine ja võõraste rahvaste allaheitmine. Seepärast peavad kõik ausad inimesed võitlusse astuma saksa röövullutajate kui vaenlaste vastu.

Erinevalt hitlerlikust Saksamaast peavad Nõukogude Liit ja tema liitlased vabadussõda, õiglast sõda, mille eesmärgiks on Euroopa ja NSVL orjastatud rahvaste vabastamine hitlerlikust türanniast. Seepärast peavad kõik ausad inimesed toetama NSVL, Suur-Britannia ja teiste liitlaste armeesid kui vabastusarmeesid.

Meil ei ole ega saa olla niisuguseid sõjateesmärke, nagu võõraste territooriumide haaramine, võõraste rahvaste alistamine, ükskõik kas on juttu Euroopa rahvastest ja territooriumidest või Aasia rahvastest ja territooriumidest, nende hulgas ka Iraanist. Meie esimene eesmärk on vabastada meie territooriumid ja meie rahvad saksa fašistlikust ikkest.

Meil ei ole ega saa olla niisuguseid sõjateesmärke, nagu oma tahte ja oma režiimi pealesundimine slaavi ja teistele Euroopa orjastatud rahvastele, kes ootavad meilt abi. Meie eesmärk on abistada neid rahvaid nende vabadusvõitluses hitlerliku türannia vastu ja siis anda neile võimalus end omal maal täiesti vabalt korraldada nõnda, nagu nad tahavad. Ei mingit vahelesegamist teiste rahvaste siseasjadesse!

Kuid et teostada need eesmärgid, tuleb purustada saksa röövullutajate sõjaline võimsus, tuleb viimseni hävitada kõik saksa okupandid, kes on tunginud meie kodumaale selleks, et teda orjastada. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Kuid selleks on tarvilik, et meie armeel ja meie laevastikul oleks tõhus ja aktiivne toetus kogu meie maa poolt, et meie töölised ja teenijad, mehed ja naised töötaksid käitistes käsi rüppe panemata ja annaksid rindele järjest rohkem tanke, tankitõrjepüsse ja -kahureid, lennukeid, suurtükke, miinipildujaid, kuulipildujaid, vintpüsse ja laskemoona, et meie kolhoosnikud, mehed ja naised, töötaksid oma põldudel käsi rüppe panemata ja annaksid rindele ja kogu maale järjest rohkem vilja ja liha ning tooraineid tööstusele. et kogu meie maa ja kõik NSVL rahvad organiseeruksid ühtseks sõjaleeriks, mis koos meie armeega ja laevastikuga peab suurt vabadussõda meie kodumaa au ja vabaduse eest ning saksa armeede purustamiseks. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Selles seisab nüüd ülesanne.

Me võime selle ülesande täita ja me peame ta täitma.

Ainult siis, kui oleme selle ülesande täitnud ja purustanud saksa röövvalutajad, võime saavutada kestva ja õiglase rahu.

Saksa röövvalutajate täieliku purustamise eest! (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Kõigi hitlerliku türannia all ägavate rõhutatud rahvaste vabastamise eest. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Elagu Nõukogude Liidu rahvaste vankumatu sõprus! (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Elagu meie Punaarmee ja meie Punalaevastik! (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Elagu meie kuulsusrikas kodumaa! (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Meie võitlus on õiglane, — võit jääb meile! (*Tormilised kiiduavaldused. Kõik tõusevad püsti. Hüüded „Suurele Stalinile hurraa!“, „Elagu seltsimees Stalin!“ . Tormiline kauakestev ovatsioon, „Internatsionaali“ laulmine.*)

KÕNE PUNAARMEE PARAADIL

7. NOVEMBRIL 1941 MOSKVA PUNASEL PLATSIL

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitöölised, mees- ja naistöölised, mees- ja naiskolhoosnikud, vaimse töö tegijad, ajutiselt saksa röövlite ikke alla sattunud vennad ja õed meie vaenlase tagalas, meie vaprad mees- ja naispartisanid, kes purustavad saksa röövvallutajate tagalat!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševistliku partei nimel tervitan teid ja õnnitlen Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 24. aastapäeva puhul.

Seltsimehed! Rasketes tingimustes tuleb pühitseda täna Oktoobri-revolutsiooni 24. aastapäeva. Saksa röövlite reetlik kallaletung ja meile pealesunnitud sõda on loonud ähvardava ohu meie maale. Oleme ajutiselt kaotanud rea oblasti, vaenlane on Leningradi ja Moskva väravate all. Vaenlane lootis, et juba esimese löögi järel meie armee hajutatakse ja meie maa surutakse põlvili. Kuid vaenlane eksis rängasti. Ajutistest ebaõnnestumistest hoolimata löövad meie armee ja meie laevastik kangelaslikult tagasi vaenlase rünnakuid kogu rinde ulatuses, tekitades talle raskeid kaotusi, ja meie maa — kogu meie maa — on organiseerunud ühtseks sõjaleeriks, et koos meie armee ja meie laevastikuga teostada saksa röövvallutajate purustamist.

On olnud päevi, kus meie maa oli veel raskemas olukorras. Meenutagem 1918. aastat, kui me pühitsesime Oktoobri-

revolutsiooni esimest aastapäeva. Kolm neljandikku meie maast oli siis välismaiste interventide käes. Olime ajutiselt kaotanud Ukraina, Kaukaasia, Kesk-Aasia, Uurali, Siberi, Kaug-Ida. Meil ei olnud liitlasi, meil ei olnud Punaarmeed — me alles hakkasime teda looma, — oli puudus leivast, oli puudus relvastusest, oli puudus sõjaväeriietusest. 14 riiki tungis siis peale meie maale. Kuid meie ei kaotanud julgust, ei heitnud meelt. Sõjatules organiseerisime siis Punaarmee ja muutsime oma maa sõjaleeriks. Suure Lenini vaim innustas meid siis sõjas interventide vastu. Ja mis juhtus? Me purustasime interventid, võtsime tagasi kõik kaotatud maa-alad ja saavutasime võidu.

Praegu on meie maa olukord hoopis parem kui 23 aastat tagasi. Meie maa on nüüd mitu korda rikkam nii tööstuse, toiduainete kui ka toorainete poolest kui 23 aastat tagasi. Meil on nüüd liitlasi, kel meiega on ühisrinne saksa rööv-vallutajate vastu. Meil on nüüd kõigi Euroopa rahvaste poolehoid ja toetus, kes on langenud hitlerliku türannia ikkesse. Meil on nüüd suurepärase armee ja suurepärase laevastik, kes rinnaga kaitsevad meie kodumaa vabadust ja iseseisvust. Meil ei ole tõsist puudust ei toiduainetest, relvastusest ega sõjaväeriietusest. Kogu meie maa, kõik meie maa rahvad toetavad meie armeed, meie laevastikku, aidates neil purustada saksa fašistide vallutushimulisi jõuke. Meie inimreservid on ammendamatud. Suure Lenini vaim ja tema võidukas lipp innustavad meid praegu isamaasõjas samuti nagu 23 aastat tagasi.

Kas võib kahelda selles, et me suudame võita ja peame võitma saksa rööv-vallutajad?

Vaenlane ei ole nii tugev, nagu teda kujutavad mõned ärahirmunud intelligendikesed. Kurat pole nii hirmus, nagu teda maalitakse. Kes saab eitada, et meie Punaarmee on sundinud kiidetud saksa vägesid nii mõnigi kord kabuhirmus põge-

nema? Kui otsustada mitte saksa propagandistide hooplevate teadete järgi, vaid Saksamaa tegeliku olukorra järgi, siis pole raske aru saada, et saksa fašistlikud röövvalutajad seisavad katastroofi eel. Saksamaal valitseb praegu nälg ja viletsus, 4 sõjakuu jooksul on Saksamaa kaotanud 4 ja pool miljonit sõdurit, Saksamaa on verest tühjaks jooksmas, tema inimreservid hakkavad lõppema, vastuhakuvaim haarab mitte üksnes Euroopa rahvaid, kes on sattunud saksa röövvalutajate ikke alla, vaid ka saksa rahvast, kes ei näe sõjale lõppu. Saksa röövvalutajad võtavad kokku viimase jõu. Pole kahtlust, et Saksamaa ei suuda kaua taluda sellist pingutust. Veel mõni kuu, veel pool aastat, võib-olla aastake — ja hitlerlik Saksamaa peab lõhkema oma roimade raskuse all.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitööliselised, mees- ja naispartisanid! Teile vaatab kogu maailm kui jõule, kes suudab hävitada saksa vallutajate röövparved. Teile vaatavad Euroopa orjastatud rahvad, kes on sattunud saksa röövvalutajate ikke alla, kui oma vabastajatele. Teile on langenud suur vabastamississioon. Olge siis selle missiooni väärilised! Sõda, mida te peate, on vabadussõda, on õiglane sõda. Innustagu teid selles sõjas meie suurte esivanemate Aleksander Nevski, Dimitri Donskoi, Kuzma Minini, Dimitri Požarski, Aleksander Suvorovi ja Mihhail Kutuzovi mehine eeskuju! Lehvigu teie kohal suure Lenini võidukas lipp!

Saksa röövvalutajate täieliku purustamise eest!

Surm saksa okupantidele!

Elagu meie kuulsusrikas kodumaa, tema vabadus, tema iseseisvus!

Lenini lipu all — edasi võidule!

RIIGIKAITSE RAHVAKOMISSARI KÄSKKIRI

Nr. 55

23. VEEBRUARIL 1942, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitöölised, mees- ja naispartisanid!

Punaarmee 24. aastapäeva võtavad meie maa rahvad vastu karmidel Isamaasõja päevadel fašistliku Saksamaa vastu, kes jultunult ja alatult tungis kallale meie kodumaa elule ja vabadusele. Hiiglarinde ulatuses Põhja-Jäämerest kuni Musta mereni peavad Punaarmee ja Sõjalaevastiku võitlejad ägedaid lahinguid, et saksa fašistlikke röövvallutajaid meie maalt välja ajada ning kaitsta meie isamaa au ja iseseisvust.

Mitte esmakordselt ei tule Punaarmeel kaitsta meie kodumaad vaenlaste kallaletungide vastu. Punaarmee loodi 24 aastat tagasi võitluseks välismaiste interventide-anastajate vastu, kes kavatsesid tükeldada meie maa ja hävitada tema iseseisvuse. Astudes esmakordselt võitlusse purustasid Punaarmee noored väesalgad 23. veebruaril 1918. aastal täielikult saksa röövvallutajad Pihkva ja Narva all. Sellepärast ongi 23. veebruar 1918. a. kuulutatud Punaarmee sünnipäevaks. Sellest ajast peale kasvas ja tugevnes Punaarmee võitluses välismaiste interventide-anastajatega. Ta kaitses meie kodumaad võitluses saksa röövvallutajate vastu 1918. aastal, kihutades nad välja Ukraina ja Valge-Vene piiridest. Ta kaitses meie kodumaad võitlustes Entente'i välismaiste vägede vastu 1919.—1921. aastani, kihutades nad välja meie maa piiridest.

Välismaiste interventide-anastajate purustamine kodusõja perioodil kindlustas Nõukogude Liidu rahvastele kestva rahu ja rahuliku ülesehitustöö võimaluse. Selle kahe aastakümne rahuliku ülesehitustöö kestel tekkis meie maal sotsialistlik tööstus ja kolhooslik põllundus, õitses teadus ja kultuur, tugevnes meie maa rahvaste sõprus. Kuid Nõukogude rahvas ei ole kunagi unustanud vaenlaste uue kallaletungi võimalust meie maale. Seepärast üheaegselt tööstuse ja põllunduse, teaduse ja kultuuriga kasvas ka Nõukogude Liidu sõjaline võimsus. Seda võimsust on saanud juba oma nahal tunda mõned võõraste maade ahnitsejad. Seda tunneb praegu kiidetud saksa fašistlik armee.

8 kuud tagasi tungis fašistlik Saksamaa reetlikult kallale meie maale, murdes jämedalt ja alatult mittekallaletungilepingut. Vaenlane arvestas, et juba pärast esimest lööki Punaarmee on purustatud ning kaotab oma vastupanuvõime. Kuid vaenlane eksis rängasti oma arvestustes. Ta ei arvestanud Punaarmee jõudu, ei arvestanud Nõukogude tagala vastupidavust, ei arvestanud meie maa rahvaste võidutahet, ei arvestanud fašistliku Saksamaa ebakindlat Euroopa tagalat ega arvestanud lõpuks ka fašistliku Saksamaa ja tema armee sisemist nõrkust.

Esimestel sõjakuudel oli Punaarmee saksa fašistlike vägede ootamatu ja äkilise pealetungi tõttu sunnitud taganema ja maha jätma osa Nõukogude maa-alast. Kuid taganedes ta väsis vaenlast ja jagas talle valusaid hoope. Ei Punaarmee võitlejad ega meie maa rahvad ei kahelnud, et see taganemine on ajutine, et vaenlane peatatakse ja seejärel ka hävitatakse.

Sõja vältel ammutas Punaarmee uut elumahla, täienes inimjõu ja tehnika poolest, sai abiks uusi reservdiviise. Ja saabus aeg, kus Punaarmee sai võimaluse asuda pealetungile hiiglarinde pealõikudes. Lühikese aja vältel jagas Punaarmee saksa fašistlikele vägedele löögi löögi järel Rostovis Doni ääres,

Tihvinis, Krimmis ja Moskva all. Ägedates lahingutes Moskva all purustas ta saksa fašistlikud väed, kes ähvardasid ümber piirata Nõukogude pealinna. Punaarmee paiskas vaenlase Moskva alt tagasi ja jätkab ta surumist läände. Saksa rööv-vallutajaist on täielikult vabastatud Moskva ja Tuula oblast ning kümned linnad ja sajad külad teistes vaenlase poolt ajutiselt vallutatud oblastites.

Nüüd pole sakslastel enam seda sõjalist ülekaalu, mis neil oli esimestel sõjakuudel reetliku ja äkilise kallaletungi tõttu. Äkilisuse ja ootamatuse moment kui saksa fašistlike vägede reserv on lõplikult tühjaks ammutatud. Sellega on ka sõjapidamise tingimustes likvideeritud see ebavõrdsus, mis oli loodud saksa fašistide äkilise kallaletungiga. Nüüd ei otsusta sõja saatust seesugune juhuslik moment nagu ootamatuse moment, vaid kestvalt mõjuvad tegurid: tagala tugevus, armee moraal, diviiside hulk ja omadused, armee relvastus, armee juhtiva koosseisu organisaatorlikud võimed. Siinjuures tuleb konstateerida üht asjaolu: tarvitsetes vaid sakslaste arsenalist kaduda ootamatuse momendil, ja saksa fašistlik armee osutuski katastroofi eel seisvaks.

Saksa fašistid peavad oma armeed võitmatuks, kinnitades, et see purustab tingimata Punaarmee, sõdades üks ühe vastu. Praegu sõdivad Punaarmee ja saksa fašistlik armee üks ühe vastu. Veel enam: saksa fašistlikul armeel on rindel Itaalia, Rumeenia ja Soome sõjavägede otsene toetus. Punaarmeel seni sellist toetust ei ole. Ja siiski: kiidetud saksa armee saab lüüa ja Punaarmeel on tõsine edu. Punaarmee võimsate löökide all läände taganedes kannavad saksa väed suuri kaotusi inimjõu ja tehnika alal. Nad hoiavad kramplikult kinni igast positsioonist, püüdes edasi lükata oma lõpliku hävingu päeva. Kuid vaenlase pingutused on asjatud. Initsiatiiv on nüüd meie kätes ja Hitleri logiseva ning roostetanud sõjamasina jõupingutused ei suuda pidurdada Punaarmee survet.

See päev pole enam kaugel, kus Punaarmee oma võimsate löökidega paiskab loomastunud vaenlased Leningradi alt, puhastab nendest Valge-Vene, Ukraina, Leedu, Läti, Eesti ja Karjala linnad ja külad, vabastab Nõukogude Krimmi ja kogu Nõukogude maal lehvivad jälle võidukalt punased lipud.

Kuid oleks andestamatu lühinägelikkus jääda rahule saavutatud eduga ja mõtelda, et saksa vägedele on tehtud lõpp. See oleks ainult tühine uhkeldamine ja upsakus, mis pole kohane nõukogude inimestele. Ei tule unustada, et ees on veel palju raskusi. Vaenlane kannab kaotusi, kuid ta pole veel löödud ja — veel enam — lõplikult löödud. Vaenlane on veel tugev. Ta pingutab viimseid jõude, et saavutada edu. Ja mida rohkem ta lüüa saab, seda metsikumaks ta muutub. Seepärast on vaja, et meie maal minutikski ei lakkaks reservide ettevalmistamine rinde abistamiseks. On vaja, et üha uusi ja uusi väeosi saabuks rindele võidu saavutamiseks metsistunud vaenlase üle. On vaja, et meie tööstus, eriti sõjatööstus töötaks kahekordse energiaga. On vaja, et rinne saaks iga päevaga järjest rohkem tanke, lennukeid, kahureid, miinipildujaid, kuulipildujaid, vintpüsse, automaate ja laskemoona.

Selles on üks Punaarmee jõu ja võimsuse põhiallikaid.

Kuid mitte ainuüksi selles ei seisa Punaarmee jõud.

Punaarmee jõud seisab eelkõige selles, et ta ei pea mitte vallutussõda, imperialistlikku sõda, vaid isamaalist, vabastavat ja õiglast sõda. Punaarmee ülesanne on vabastada saksa röövvalutajaist meie Nõukogude territoorium, vabastada saksa röövvalutajate rõhumisest meie külade ja linnade elanikud, kes olid vabad ja elasid enne sõda inimväärselt, kuid kes nüüd on rõhutud ja kannatavad röövimist, laostumist ja nälga, lõpuks vabastada meie naised sellest häbist ja teotusest, millesse neid on saatnud saksa fašistlikud roimarid. Mis võiks olla õilsam ja ülevam seesugusest ülesandest?

Ükski saksa sõdur ei saa öelda, et ta peab õiglast sõda, sest ta ju näeb, et teda sunnitakse sõdima teiste rahvaste röövimiseks ja rõhumiseks. Saksa sõduril pole ülevat ja õilsat sõjaeesmärki, mis võiks teda vaimustada ja millele ta võiks olla uhke. Ja vastupidi, iga Punaarmee võitleja võib uhkusega öelda, et ta peab õiglast, vabastavat sõda, sõda oma isamaa vabaduse ja iseseisvuse eest. Punaarmeel on õilis ja ülev sõjaeesmärk, mis teda vaimustab kangelastegudeks. Sellega ongi seletatav, et meil Isamaasõda sünnitab tuhandeid mees- ja naiskangelasi, kes on valmis surma minema oma kodumaa vabaduse eest.

Selles on Punaarmee jõud.

Sellessamas on aga ka saksa fašistliku armee nõrkus.

Mõnikord lobisetakse välismaa ajakirjanduses, et Punaarmee eesmärgiks on hävitada saksa rahvas ja Saksa riik. See on muidugi tühi loba ja rumal laim Punaarmee kohta. Punaarmeel ei ole ega saagi olla sääraseid idiootlikke eesmärke. Punaarmee eesmärgiks on välja ajada meie maalt saksa okupandid ja vabastada Nõukogude maa saksa fašistlikest rööv vallutajaist. On väga tõenäoline, et Nõukogude maa vabastamiseks peetav sõda toob kaasa Hitleri kliki minemakihutamise või hävitamise. Me muidugi tervitaksime säärast lõpplahendust. Kuid oleks naeruväärne samastada Hitleri klikki saksa rahvaga, Saksa riigiga. Ajaloo kogemused näitavad, et hitlerid tulevad ja lähevad, aga saksa rahvas ja Saksa riik — püsivad.

Lõpuks seisab Punaarmee jõud selles, et tal ei ole ega saagi olla rassivaenu teiste rahvaste vastu, sealhulgas ka saksa rahva vastu, et ta on kasvatatud kõikide rahvaste ja rasside üheõiglusluse vaimus, teiste rahvaste õiguste austamise vaimus. Sakslaste rassiteooria ja rassivaenu praktika on viinud selleni, et kõik vabadustarmastavad rahvad on saanud fašistliku Saksamaa vaenlasteks. Rasside üheõiglusluse teooria

NSV Liidus ja lugupidamine teiste rahvaste õigustest praktikas on viinud selleni, et kõik vabadustarmastavad rahvad on saanud Nõukogude Liidu sõpradeks.

Selles on Punaarmee jõud.

Sellessamas on ka saksa fašistliku armee nõrkus.

Mõnikord lobisetakse välismaa ajakirjanduses, et Nõukogude inimesed vihkavad sakslasi nimelt kui sakslasi, et Punaarmee hävitab saksa sõdureid nimelt kui sakslasi, vihast kõige saksapärase vastu, et Punaarmee ei võta vangi saksa sõdureid. See on muidugi samasugune tühi loba ja rumal laim Punaarmee kohta. Punaarmee on vaba rassivaenu tundest. Ta on vaba säärasest alandavast tundest, sest ta on kasvatatud rasside üheõiguse ja teiste rahvaste õiguste austamise vaimus. Ei tohi pealegi unustada, et meie maal rassivaenu nähtusi karistatakse seadusega.

Muidugi tuleb Punaarmeel hävitada saksa fašistlikke okupante, kuivõrd nad püüavad orjastada meie kodumaad või kui nad, olles ümber piiratud meie vägede poolt, keelduvad relvi maha panemast ja end vangi andmast. Punaarmee ei hävita neid mitte nende saksa päritolu pärast, vaid seepärast, et nad tahavad orjastada meie kodumaad. Punaarmeel nagu iga teiseigi rahva armeel on õigus hävitada ja ta on kohustatud hävitama oma kodumaa orjastajaid vaatamata nende rahvuslikule päritolule. Hiljuti piirati meie vägede poolt Kalinini, Klini, Suhhinitši, Andreapoli ja Toropetsi linnas ümber sakslaste garnisonid, kellele tehti ettepanek end vangi anda ja lubati sel juhul elu jätta. Saksa garnisonid keeldusid relvi maha panemast ja end vangi andmast. On arusaadav, et neid tuli vallutada jõuga, kusjuures ei tapetud mitte vähe sakslasi. Sõda on sõda. Punaarmee võtab vangi saksa sõdureid ja ohvitseri, kui nad alistuvad, ja jätab neile elu. Punaarmee aga hävitab saksa sõdureid ja ohvitseri, kui nad keelduvad relvi maha panemast ja relvade abil püüavad orjastada meie

kodumaad. Meenutage suure vene kirjaniku Maksim Gorki sõnu: „Kui vaenlane ei alistu, siis ta hävitatakse.“

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitööliselised, mees- ja naispartisanid! Tervitan teid Punaarmee 24. aastapäeva puhul! Soovin teile täielikku võitu saksa fašistlike röövvalutajate üle!

Elagu Punaarmee ja Sõjalaevastik!

Elagu mees- ja naispartisanid!

Elagu meie kuulsusrikas kodumaa, tema vabadus, tema iseseisvus!

Elagu meid võidule viiv suur bolševike partei!

Elagu suure Lenini võitmatu lipp!

Lenini lipu all — edasi saksa fašistlike röövvalutajate purustamisele!

Riigikaitse Rahvakomissar

J. STALIN

RIIGIKAITSE RAHVAKOMISSARI KÄSKKIRI

Nr. 130

1. MAIL 1942, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitöölised, mees- ja naispartisanid, mees- ja nais-töölised, talumehed ja talunaised, vaimse töö tegijad, ajuti-selt saksa rõhujate ikke alla sattunud vennad ja õed saksa fašistlike vägede tagalas sealpool rinnet!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševike partei nimel tervitan ja õnnitlen teid 1. mai puhul!

Seltsimehed! Meie maa rahvad võtavad sel aastal rahvusvahelist 1. maid vastu isamaasõja olukorras saksa fašistlike röövvallutajate vastu. Sõda on vajutanud oma pitseri meie elu kõigile aladele. Ta on vajutanud oma pitseri ka tänasele päevale, 1. maile. Meie maa töörahvas, arvestades sõjaolukorda, loobus pidupäeva puhkusest — selleks, et veeta tänane päev pingelises töös meie kodumaa kaitseks. Elades ühtset elu meie rindevõitlejatega muutsid nad 1. mai püha töö ja võitluse päevaks — selleks, et osutada rindele suurimat abi ja anda talle rohkem püsse, kuulipildujaid, suurtükke, miini-pildujaid, tanke, lennukeid, laskemoona, leiba, liha, kala ja juurvilja.

See tähendab, et rinne ja tagala kujutavad meil endast ühtset ja jagamatut sõjaleeri, mis on valmis ületama mistahes raskused teel võidule vaenlase üle.

Seltsimehed! On möödunud üle kahe aasta sellest ajast, kui saksa fašistlikud röövvallutajad kiskusid Euroopa sõja-

keerisesse ja vallutasid vabadustarmastavad maad Euroopa mandril — Prantsusmaa, Norra, Taani, Belgia, Hollandi, Tšehhoslovakkia, Poola, Jugoslaavia ja Kreeka, ning imevad neist verd saksa pankurite rikastamiseks. On möödunud üle kümne kuu sellest ajast, kui saksa fašistlikud röövvallutajad tungisid alatult ja reetlikult kallale meie maale, riisuvad ja laastavad meie külasid ja linnu, vägistavad ja tapavad Eesti, Läti, Leedu, Valge-Vene, Ukraina ja Moldaavia rahulikke elanikke. On möödunud üle kümne kuu, kui meie maa rahvad peavad isamaasõda loomastunud vaenlase vastu, kaitses oma kodumaa au ja vabadust. Selle aja kestel on meil olnud võimalus küllalt hästi tähele panna saksa fašiste, mõista nende tõelisi kavatsusi, tundma õppida nende tõelist palet, tundma õppida mitte sõnaliste avalduste põhjal, vaid sõjakogemuste põhjal, üldtuntud faktide põhjal.

Kes nad siis on, need meie vaenlased, saksa fašistid? Mis inimesed nad on? Mida õpetavad meile sõjakogemused sel alal?

Räägitakse, et saksa fašistid on natsionalistid, kes kaitsevad Saksamaa terviklust ja iseseisvust teiste riikide kallale tungide vastu. See on muidugi vale. Ainult petturid võivad kinnitada, et Norra, Taani, Belgia, Holland, Kreeka, Nõukogude Liit ja teised vabadustarmastavad maad on ähvardanud Saksamaa terviklust ja iseseisvust. Tegelikult pole saksa fašistid mitte natsionalistid, vaid imperialistid, kes vallutavad võõraid maid ja imevad neist verd selleks, et rikastada saksa pankureid ja plutokraate. Saksa fašistide peamees Göring on ise teatavasti üks esimesi pankureid ja plutokraate, kes ekspluateerib kümneid tehaseid ja vabrikuid. Hitler, Goebbels, Ribbentrop, Himmler ja teised tänapäeva Saksamaa valitsejad on saksa pankurite ketikoerad, kes peavad pankurite huvisid kõrgemaks kõigist muudest huvidest. Saksa armee on nende isandate käes pime tööriist, kes on kutsutud valama

oma ja võõrast verd ning laskma ennast ja teisi sandiks teha mitte Saksamaa huvides, vaid saksa pankurite ja plutokraatide rikastamise huvides.

Nii kõnelevad sõjakogemused.

Räägitakse, et saksa fašistid on sotsialistid, kes püüavad kaitsta tööliste ja talupoegade huvisid plutokraatide vastu. See on muidugi vale. Ainult petturid võivad kinnitada, et saksa fašistid, kes Saksamaal ja allaheidetud maades on tehastes ja vabrikutes sisse seadnud orjatöö ning külades on taastanud pärisorjusliku korra, on tööliste ja talupoegade kaitsjad. Ainult jultunud petturid võivad eitada, et orjuslik-pärisorjuslik kord, mille saksa fašistid kehtima panevad, on kasulik saksa plutokraatidele ja pankuritele, mitte aga töölistele ja talupoegadele. Tegelikult on saksa fašistid reaktioonäärid-pärisorjuslased ja saksa armee — pärisorjuslaste armee, kes valab verd saksa parunite rikastamiseks ja mõisnike võimu taastamiseks.

Nii kõnelevad sõjakogemused.

Räägitakse, et saksa fašistid on euroopaliku kultuuri kandjad, kes peavad sõda selle kultuuri levitamiseks teistes maades. See on muidugi vale. Ainult elukutselised petturid võivad kinnitada, et saksa fašistid, kes on katnud Euroopa võllastega, kes riisuvad ja vägistavad rahulikke elanikke, kes põletavad ja lasevad õhku linnu ja külasid ning purustavad Euroopa rahvaste kultuuriväärtusi, võivad olla euroopaliku kultuuri kandjad. Tegelikult on saksa fašistid euroopaliku kultuuri vaenlased ning saksa armee on keskaegse vaimupimeduse armee, kelle sihiks on hävitada Euroopa kultuur, et rajada saksa pankurite ja parunite orjaperemehelikku „kultuuri“.

Nii kõnelevad sõjakogemused.

Niisugune on meie vaenlase sõjakogemustega paljastatud ja päevavalgele toodud nägu.

Aga sõjakogemused ei piirdu nende järel dustega. Peale selle näitavad sõjakogemused, et sõjaaja kestel on toimunud tõsisemid muutusi nii fašistliku Saksamaa ja selle armee kui ka meie maa ja Punaarmee olukorras.

Mis muutused need on?

Kõigepealt pole kahtlust, et fašistlik Saksamaa ja tema armee on selle aja kestel jäänud nõrgemaks kui kümme kuud tagasi. Sõda on toonud saksa rahvale suuri pettumusi, miljooneid inimohvreid, nälja ja vaesumise. Sõja lõppu ei ole näha, aga inimreservid on lõpukorral, õli on lõpukorral, toorained on lõpukorral. Saksa rahva hulgas kasvab järjest arusaamine Saksamaa lüüasaamise vältimatusest. Saksa rahvale saab järjest selgemaks, et ainsaks pääseteeks kujunenud olukorras on Saksamaa vabanemine Hitleri-Göringi avantüristlikust klikist.

Hitlerlik imperialism on okupeerinud laialdased maa-alad Euroopas, kuid ta ei ole murdnud Euroopa rahvaste vastupanutahet. Orjastatud rahvaste võitlus saksa fašistlike röövlite režiimi vastu hakkab omandama üldist iseloomu. Sabotaaž sõjatehastes, saksa ladude õhkulaskmised, saksa sõjaväe-ešelonide katastroofid, saksa sõdurite ja ohvitseride tapmised on saanud harilikeks nähtusteks kõigis okupeeritud maades. Kogu Jugoslaavia ja sakslaste poolt vallutatud Nõukogude rajoonid on haaratud partisanisõja tulekahjust.

Kõik need asjaolud on põhjustanud saksa tagala nõrgenemise, ent see tähendab, et nõrgemaks on jäänud ka kogu fašistlik Saksamaa.

Mis puutub saksa armeesse, siis on see oma kaitsevõimega hoolimata siiski jäänud palju nõrgemaks kui kümme kuud tagasi. Selle armee vanad kogenud kindralid nagu Reichenau, Brauchitsch, Todt ja teised on kas Punaarmee poolt tapetud või saksa fašistlike võimukandjate poolt minema kihutatud. Saksa armee kaadriohvitseride koosseis on

osalt hävitatud Punaarmee poolt, osalt laostunud tsiviil-
elanikke riisudes ja vägistades. Tema sõjaoperatsioonide kestel
tõsiselt nõrgestunud rivikoosseis saab järjest vähem täiendusi.

Teiseks ei ole kahtlust, et möödunud sõjaperioodi vältel on
meie maa muutunud tugevamaks kui sõja algul. Mitte ainult
sõbrad, vaid ka vaenlased on sunnitud tunnistama, et meie
maa on nüüd liitunud ja koondunud oma Valitsuse ümber
kindlamini kui kunagi varem, et meie maa tagala ja rinne on
liitunud ühtseks, ühe eesmärgi eest võitlevaks sõjaleeriks, et
Nõukogude inimesed tagalas annavad meie rindelè järjest
rohkem püsse ja kuulipildujaid, miinipildujaid ja suurtükke,
tanke ja lennukeid, toiduaineid ja laskemoona.

Mis puutub meie kodumaa rahvusvahelistesse sidemetesse,
siis on need viimasel ajal tugevnenud ja arenenud rohkem kui
kunagi varem. Kõik vabadustarmastavad rahvad on liitunud
saksa imperialismi vastu. Nende pilgud on pööratud Nõu-
kogude Liidu poole. Kangelaslik võitlus, mida peavad meie
maa rahvad oma vabaduse, au ja iseseisvuse eest, kutsub esile
kogu progressiivse inimkonna vaimustuse. Kõigi vabadust-
armastavate maade rahvad vaatavad Nõukogude Liidule kui
jõule, kes suudab päästa maailma hitlerlikust katkust. Nende
vabadustarmastavate maade hulgas kuulub esikoht Suur-
Britanniale ja Ameerika Ühendriikidele, kellega meid seovad
sõpruse- ja liidusidemed ja kes annavad meie maale järjest
suuremat sõjalist abi saksa fašistlike röövvallutajate vastu.

Kõik need asjaolud kõnelevad sellest, et meie maa on muu-
tunud palju tugevamaks.

Lõpuks ei ole kahtlust, et Punaarmee on möödunud aja
jooksul muutunud organiseeritumaks ja tugevamaks kui sõja
algul. Ei saa juhuslikuks pidada seda üldtuntud tõsiasja, et
pärast ajutist taganemist, mis oli tingitud saksa imperialistide
reetlikust kallaletungist, saavutas Punaarmee sõja käigus
murrangu ja läks aktiivselt kaitselt üle edukale pealetungile

vaenlase vägede vastu. On tõsiasi, et Punaarmee edu tõttu on isamaasõda astunud uude perioodi — Nõukogude maaalade hitlerlikust rämpsusust puhastamise perioodi. Tõsi küll, selle ajaloolise ülesande täitmisele asus Punaarmee karmi ja lumerikka talve rasketes tingimustes, aga sellest hoolimata saavutas ta suurt edu. Haarates sõjategevuses algatuse enda kätte, andis Punaarmee saksa fašistlikele vägedele rea ränki hoope ja sundis neid vabastama tunduva osa Nõukogude territooriumist. Röövvallutajate kavatsused kasutada talve puhkuseks ja kindlustumiseks oma kaitsejoonel varisesid kokku. Pealetungi kestel hävitas Punaarmee määratu hulga vaenlase elavjõudu ja tehnikat, võttis vaenlaselt ära rohke hulga tehnikat ja sundis teda enneaegselt raiskama kaugelt tagalast toodud reserve, mis olid ette nähtud kevadisteks ja suvisteks operatsioonideks.

See kõik kõneleb sellest, et Punaarmee on muutunud organiseeritumaks ja tugevamaks, tema ohvitserikaadrid on lahinguis karastatud ja tema kindralid on omandanud rohkem kogemusi ja ettenägelikkust.

Murrang on teostunud ka Punaarmee reakoosseisus.

On kadunud pehmus ja muretus suhtumises vaenlasele, nagu seda ilmnes meie sõdurite hulgas isamaasõja esimestel kuudel. Metsikused, röövimised ja vägivald, mida saksa fašistlikud röövvallutajad teostavad rahulike elanike ja Nõukogude sõjavangide kallal, on ravinud meie võitlejad terveks sellest haigusest. Sõdurid on muutunud vihasemaks ja halastamatumaks. Nad on õppinud saksa fašistlikke röövvallutajaid tõeliselt vihkama. Nad on jõudnud arusaamisele, et vaenlast ei saa võita, õppimata teda vihkama kõigest hingest.

Ei ole enam lobisemist saksa sõjavägede võitmatusest, mida esines sõja algul ja mille taga peitus hirm sakslaste ees. Kuulsad lahingud Rostovi ja Kertši all, Moskva ja Kalinini all, Tihvini ja Leningradi all, kus Punaarmee lõi saksa fašistlikud

röövallutajad põgenema, veensid meie võitlejaid, et loba saksa sõjavägede võitmatusest on muinasjutt, mis on luuletatud fašistlike propagandistide poolt. Sõjakogemused veensid meie võitlejat, et saksa ohvitseri nn. vahvus on väga suhteline, et saksa ohvitser näitab üles vahvust, kui on tegemist relvadeta sõjavangidega ja rahulike tsiviilelanikega, kuid kaotab oma vahvuse, kui ta satub silm silma vastu Punaarmee organiseeritud jõududega. Meenutage rahvalikku kõnekäändu: „Täismees lammaste ees, aga täismehe ees ise lammas.“

Niisugused on järeldused saksa fašistlike röövallutajate vastu peetava sõja kogemustest.

Millest nad räägivad?

Nad räägivad sellest, et meie suudame peksta ja peamegi peksuma ka edaspidi saksa fašistlikke röövallutajaid kuni nende täieliku hävitamiseni, kuni Nõukogude maa täieliku vabastamiseni hitlerlikest lurjustest.

Seltsimehed! Meie peame isamaasõda, vabadussõda, õiglast sõda. Meil pole niisuguseid eesmärke, et vallutada võõraid maid ja alistada võõraid rahvaid. Meie eesmärk on selge ja õilis. Meie tahame vabastada oma Nõukogude maa saksa fašistlikest lurjustest. Meie tahame vabastada oma vennad ukrainlased, moldaavlased, valgevenelased, leedulased, lätlased, eestlased ja karjalased sellest häbist ja alandusest, millesse neid saadavad saksa fašistlikud lurjused. Selle eesmärgi teostamiseks peame purustama saksa fašistliku armee ja hävitama saksa okupandid viimse meheni, kui nad ei anna end vangi. Teisi teid ei ole.

Me suudame seda teha ja me peame seda tegema iga hinna eest.

Punaarmeel on olemas kõik selleks, et saavutada see õilis eesmärk. Puudub ainult üks — oskus vaenlase vastu täielikult ära kasutada seda esmajärgulist tehnikat, mille annab talle meie kodumaa. Seepärast on Punaarmee ülesandeks, tema

sõdurite, kuulipildurite, suurtükiväelaste, miinipildurite, tankistide, lendurite ja ratsaväelaste ülesandeks — õppida sõjasjandust, õppida püsivalt, õppida täiuslikult tundma oma relva, saada meistriks omal alal ja õppida niiviisi lööma vaenlast vääramatult. Ainult nii võib omandada kunsti vaenlast võita.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitööliised, mees- ja naispartisanid!

Tervitades ja õnnitledes teid 1. mai puhul, käsin:

1. Reavõitlejail — õppida täiuslikult tundma püssi, saada meistriks oma relva alal, lüüa vaenlast vääramatult, nagu löövad teda meie tublid täpsuslaskurid, saksa okupantide hävitajad!

2. Kuulipildureil, suurtükiväelastel, miinipilduritel, tankistidel, lenduritel — õppida täiuslikult tundma oma relva, saada meistriks omal alal, lüüa fašistlikke saksa röövullutajaid vääramatult kuni nende täieliku hävitamiseni!

3. Vägede üldjuhtidel — õppida täiuslikult tundma väelike koostööd, saada meistriks vägede juhtimise alal, näidata kogu maailmale, et Punaarmee on suuteline teostama oma suurt vabastusmissiooni!

4. Kogu Punaarmee — taotleda seda, et 1942. aasta saaks saksa fašistlike vägede lõpliku purustamise aastaks ja Nõukogude maa hitlerlikest lurjustest vabastamise aastaks!

5. Mees- ja naispartisanidel — intensiivistada partisansõda saksa röövullutajate tagalas, purustada vaenlase side- ja transpordivahendeid, hävitada vaenlase staape ja tehnikat, mitte säästa padruneid meie kodumaa rõhujate vastu!

Suure Lenini võitmatu lipu all — edasi võidule!

Riigikaitse Rahvakomissar

J. STALIN

SM. J. V. STALINI VASTUSED
AMEERIKA AGENTUURI „ASSOCIATED PRESS“
KORRESPONDENDI KÜSIMUSTELE

Ameerika agentuuri „Associated Press“ Moskva korrespondent hr. Cassidy pöördus NSVL Rahvakomissaride Nõukogu esimehe sm. J. V. Stalini poole kirjaga, milles ta palus suuliselt või kirjalikult vastata kolmele ameerika avalikkust huvitavale küsimusele.

Sm. J. V. Stalin vastas hr. Cassidyle järgmise kirjaga:

Härra CASSIDY!

Töörohkuse tõttu ja seoses sellega võimatuse tõttu anda teile intervjuud piirdun lühikese kirjaliku vastusega Teie küsimustele.

1. „Missuguse tähtsuse annab praeguse olukorra nõukogulik hinnang teise rinde võimalusele?“

Vastus. Väga suure, — võib öelda, — esmajärgulise tähtsuse.

2. „Kuivõrd efektiivne on liitlaste abi Nõukogude Liidule ja mis oleks võimalik teha selle abi laiendamiseks ja parandamiseks?“

Vastus. Selle abiga võrreldes, mida osutab liitlastele Nõukogude Liit, tõmmates enda vastu saksa fašistlike sõjavägede peajõud, — on liitlaste abi Nõukogude Liidule veel vähe efektiivne. Selle abi laiendamiseks ja parandamiseks on vaja ainult üht: oma kohustuste täielikku ja õigeaegset täitmist liitlaste poolt.

3. „Missugune on veel Nõukogude Liidu vastupanuvõime?”

V a s t u s. Ma arvan, et Nõukogude Liidu vastupanuvõime saksa röövlitele ei ole oma jõult sugugi väiksem, — kui mitte suurem, — kui fašistliku Saksamaa või mistahes muu agressiivse suurriigi võime kindlustada endale maailmavalitsemist.

Austusega

J. STALIN

3. oktoobril 1942

SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 25. AASTAPÄEV

RIIKLIKU KAITSEKOMITEE ESIMEHE KÖNE MOSKVA TÖÖ-
RAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU JA MOSKVA LINNA PARTEI-
JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE PIDULIKUL
KOOSOLEKUL 6. NOVEMBRIL 1942

SELTSIMEHED!

Täna pühitseme nõukogude revolutsiooni võidu 25. aasta-
päeva meie maal. Sellest ajast, kui meil hakkas kehtima nõu-
kogude kord, on möödunud 25 aastat. Me seisame nõukogude
korra kehtimise järgneva, 26. aasta lävel.

Nõukogude Oktoobrirevolutsiooni aastapäevade pidulikel
koosolekuil on tavaliselt kombeks teha kokkuvõtteid riigi- ja
parteiorganite tööst möödunud aasta jooksul. Mulle on teh-
tud ülesandeks esitada teile aruanne just nende möödunud
aasta kokkuvõtete kohta, alates möödunud aasta novembrist
kuni käesoleva aasta novembrini.

Meie riigi- ja parteiorganite tegevus toimus möödunud aja-
vahemikul kahes suunas: rahuliku ülesehitustöö ja meie rin-
dele kindla tagala organiseerimise suunas ühelt poolt, ning
Punaarmee kaitse- ja pealetungioperatsioonide teostamise
suunas teiselt poolt.

1. Organiseerimistöö tagalas

Meie juhtivate organite rahulik ülesehitustöö avaldus sel
ajavahemikul nii meie sõja- kui ka tsiviiltööstuse ümber-
baseerimises meie maa idarajoonidesse, tööliste ja käitiste
sisseseadete evakueerimises ja uues kohas tegevusse rakenda-

mises, külvipindalade laiendamises ja taliviljade külvipindala suurendamises idas ning lõpuks rinde jaoks töötavate käitiste töö põhjalikus parandamises ja töödistsipliini tugevdamises tagalas, nii tehaseis kui ka kolhoosides ja sovhoosides. Tuleb öelda, et see oli kõigile meie majanduslikele ja administratiivseile rahvakomissariaatidele, sealhulgas ka meie raudteetranspordile, suureulatuslikuks ja üliraskeks ning ülikeerukaks organiseerimistööks. Kuid raskused läks korda ületada. Ja nüüd meie tehased, kolhoosid ja sovhoosid töötavad kahtlemata rahuldavalt, hoolimata kõigist sõjaaja raskustest. Meie sõjatehased ja nendega käsikäes töötavad käitised varustavad Punaarmee ausalt ja korralikult kahuritega, miinipildujatega, lennukitega, tankidega, kuulipildujatega, vintpüssidega ja laskemoonaga. Meie kolhoosid ja sovhoosid varustavad elanikkonda ja Punaarmee niisama ausalt ja korralikult toiduainetega, meie tööstust aga toorainetega. Peab tunnistama, et meie maa pole veel iialgi omanud sellist tugevat ja organiseeritud tagalat.

Kogu selle keeruka organiseerimis- ja ülesehitamistöö tagajärjel on muutunud mitte ainult meie maa, vaid ka meie inimesed tagalas. Inimesed on end rohkem kokku võtnud, on muutunud vähem hooletuiks, enam distsiplineerituiks, nad on õppinud töötama vastavalt sõjaaja nõuetele, nad on saanud teadlikuks oma kohusest Kodumaa ja selle kaitsjate vastu rindel — Punaarmee vastu. Tagalas leidub järjest vähem laisklejaid ja unimütse, kel puudub kodaniku-kohusetunne. Järjest kasvab organiseeritud ja distsiplineeritud ning arenenud kodaniku-kohusetundega inimeste arv.

Kuid läinud aasta oli, nagu ma juba ütlesin, mitte ainult rahuliku ülesehitustöö aasta. Ta oli ühtlasi ka alatult ja sõnamurdlikult meie rahuarmastavale maale kallaletunginud saksa röövvallutajate vastu peetava Isamaasõja aasta.

2. Sõjategevus Nõukogude-Saksa rindel

Mis puutub meie juhtivate organite sõjalisse tegevusse läinud aasta jooksul, siis avaldus see Punaarmee pealetungi- ja kaitseoperatsioonide kindlustamises saksa fašistlike vägede vastu. Läinud aastal Nõukogude-Saksa rindel toimunud sõjategevuse võib jagada kahte perioodi: esimene periood — see on peamiselt talveperiood, kus Punaarmee, löönud tagasi sakslaste rünnaku Moskvale, võttis algatuse enda kätte, asus pealetungile, sundis saksa väed taganema ja liikus nelja kuu jooksul edasi kohati üle 400 kilomeetri; teine periood — see on suveperiood, kus saksa fašistlikud väed, kasutades teise rinde puudumist Euroopas, kogusid kõik oma vabad reservid, murdsid rinde edela suunas läbi ja, võtnud algatuse enda kätte, liikusid viie kuu jooksul edasi kohati ligi 500 kilomeetrit.

Esimesel perioodil asetleidnud sõjategevus, eriti aga Punaarmee edukad operatsioonid Rostovi, Tuula ja Kaluuga piirkonnas ning Moskva, Tihvini ja Leningradi all, paljastasid kaks tähelepanuväärset asjaolu. Esiteks, nad näitasid, et Punaarmee ja tema võitluskaadrid on kasvanud tõsiseks jõuks, mis on võimeline mitte ainult vastu panema saksa fašistlike vägede pealetungile, vaid on suuteline neid otseses võitluses ka lööma ning põgenema sundima. Teiseks, nad näitasid, et saksa fašistlikud väed, vaatamata kogu oma vastupidavusele, omavad selliseid tõsiseid orgaanilisi puudusi, mis mõnede Punaarmeele soodsate tingimuste korral võivad põhjustada saksa vägede lüüasaamist. Ei saa pidada juhuseks seda tõsiasja, et saksa väed, kes sammusid võidukäigul läbi kogu Euroopa ja purustasid ühe löögiga prantsuse väed, keda peeti esmajärgulisteks vägedeks, kohtasid tõelist sõjalist vastupanu alles meie maal, ja mitte ainult vastupanu, vaid nad olid sunnitud Punaarmee löökide all taganema valluta-

tud positsioonidelt enam kui 400 kilomeetri kaugusele, jättes taganemisteel maha hiiglahulgal kahureid, masinaid ja laske-moona. Ainuüksi sõja talviste tingimustega ei saa seda asja-olu kuidagi seletada.

Teist sõjategevuse perioodi Nõukogude-Saksa rindel mär-gib murrang sakslaste kasuks, algatuse üleminek sakslaste kätte, meie rinde läbimurdmine edela suunas, saksa vägede edasiliikumine ja väljajõudmine Voroneži, Stalingradi, Novo-rossiiski, Pjatigorski ja Mozdoki piirkonda. Kasutades teise rinde puudumist Euroopas, paiskasid sakslased ja nende liit-lased rindele kõik oma vabad reservid ja, rakendanud need tegevusse ühes suunas, nimelt edela suunas, lõid siin suure jõudude ülekaalu ja saavutasid tunduvat taktikalist edu.

Nähtavasti ei ole sakslased enam nii tugevad, et teostada pealetungi üheaegselt kõigis kolmes suunas — lõuna, põhja ja tsentri suunas, nagu see toimus saksa pealetungi esimestel kuudel möödunud aasta suvel, kuid nad on veel küllalt tugev-avad, et organiseerida tõsist pealetungi mingisuguses ühes suunas.

Mis oli saksa fašistlike strateegide peaeesmärk, kui nad alustasid meie rindel oma suvist pealetungi? Kui otsustada välisajakirjanduse vastukajade järgi, kaasa arvatud ka saksa ajakirjandus, siis võib arvata, et pealetungi peaeesmärgiks oli Groznõi ja Bakuu naftapiirkondade vallutamine. Kuid tõsiasiad lükkavad säärase oletuse otsustavalt ümber. Tõsi-asjad kõnelevad, et sakslaste edasitungimine NSVL nafta-piirkondade suunas ei olnud mitte pea-, vaid kõrvalees-märk.

Milles seisis siis säärasel korral saksa pealetungi peaees-märk? See seisis selles, et piirata Moskva ümber idast, lõi-gata ta ära Volga ja Uurali tagalast ning anda siis löök Moskva pihta. Sakslaste edasitungimisel lõunasse naftapiir-kondade suunas ei olnud nende kõrvaleesmärgiks mitte ainult

ja mitte niivõrd naftapiirkondade haaramine, kuivõrd meie peareservide äratõmbamine lõunasse ja Moskva rinde nõrgestamine, et seega hõlpsamini saavutada edu löögi andmisel Moskvale. See õieti seletabki, miks saksa vägede peakoondis ei viibi praegu lõunas, vaid Orjoli ja Stalingradi piirkonnas.

Hiljuti sattus meie inimeste kätte üks saksa kindralstaabi ohvitser. Selle ohvitseri juurest leiti kaart, kus oli ära tähendatud saksa vägede edasitungimise plaan tähtaegade järgi. Sellest dokumendist nähtub, et sakslased kavatsesid käesoleva aasta 10. juulil olla Borissoglebskis, 25. juulil Stalingradis, 10. augustil Saraatovis, 15. augustil Kuibõševis, 10. septembril Arzamassis ja 25. septembril Bakuus.

See dokument kinnitab täiel määral meie andmeid, et sakslaste suvise pealetungi peaesmärk seisis Moskva ümberhaaramises idast ja löögi andmises Moskvale, kuna aga lõunasse edasitungimise eesmärgiks oli peale kõige muu meie reservide äratõmbamine kaugemale Moskvast ja Moskva rinde nõrgestamine, et seda kergem oleks teostada lööki Moskva pihta.

Lühidalt öeldes, sakslaste suvise pealetungi peaesmärgiks oli Moskva ümberpiiramine ja sõja lõpetamine käesoleval aastal.

Möödunud aasta novembrikuus kavatsesid sakslased otse-
löögiga Moskva pihta vallutada Moskva, sundida Punaarmee kapituleeruma ja saavutada sellega sõja lõpetamine Idas. Nende illusioonidega toitsid nad oma sõdureid. Kuid need sakslaste kavatsused läksid teatavasti nurja. Põletanud möödunud aastal oma sõrmed Moskvale otselöögi andmisel, kavatsesid sakslased võtta Moskva käesoleval aastal juba ümberhaaramisega ning lõpetada sellega sõda Idas. Nende illusioonidega toidavad nad oma ninapidiveetud sõdureid nüüd. Nagu teada, läksid ka need sakslaste kavatsused nurja. Selle tagajärjel — ajades taga kaht jänest, naftat ja Moskva

ümberpiiramist — sattusid saksa strateegid raskesse seisukorda.

Seega jäid sakslaste suvise pealetungi taktikalised edusammud lõpule viimata nende strateegiliste plaanide ilmse eba reaalsuse tõttu.

3. Euroopas teise rinde loomise küsimus

Millega seletada seda tõsiasja, et sakslastel käesoleval aastal siiski korda läks algatust sõjategevuses enda kätte võtta ja meie rindel tõsiseid taktikalisi edusamme saavutada?

See seletub asjaoluga, et sakslastel ja nende liitlastel läks korda koguda kõik oma vabad reservid, paisata need idarindele ja luua ühes suunas suur jõudude ülekaal. Ei või olla mingit kahtlust, et ilma nende abinõude tarvituselevõtmiseta ei oleks sakslased suutnud saavutada meie rindel edu.

Kuid mispärast läks neil korda koguda kõik oma reservid ja paisata need idarindele? Seepärast, et teise rinde puudumine Euroopas võimaldas neil teostada seda operatsiooni ilma igasuguse riisikota endale.

Niisiis oli sakslaste taktikalise edu peapõhjuseks meie rindel käesoleval aastal asjaolu, et teise rinde puudumine Euroopas andis neile võimaluse paisata meie rindele kõik vabad reservid ja luua oma jõudude suur ülekaal edela suunas.

Oletame, et Euroopas oleks olnud teine rinne, nagu see oli esimese maailmasõja päevil, ja teine rinne oleks tõmmanud endale, ütleme, 60 saksa diviisi ja 20 Saksamaa liitlaste diviisi. Milline oleks siis olnud saksa vägede olukord meie rindel? Ei ole raske taibata, et nende olukord oleks olnud haletsemisväärne. Veel enam, see oleks olnud saksa fašistlike vägede lõpu algus, sest Punaarmee ei oleks siis seisnud seal, kus ta asub praegu, vaid kusagil Pihkva, Minski, Žito-

miri ja Odessa läheduses. See tähendab, et juba käesoleva aasta suvel saksa fašistlik armee oleks seisnud oma katasstroofi eel. Ja kui seda ei juhtunud, siis ainult seepärast, et teise rinde puudumine Euroopas päästis sakslased.

Vaatleme teise rinde küsimust Euroopas ajaloolises läbilõikes.

Esimeses maailmasõjas tuli Saksamaal sõdida kahel rindel, Läänes — peamiselt Inglismaa ja Prantsusmaa vastu, ja Idas — vene vägede vastu. Niisiis eksisteeris esimese maailmasõja ajal teine rinne Saksamaa vastu. 220 diviisist, mis olid siis Saksamaa käsutuses, viibis Vene rindel mitte üle 85 saksa diviisi. Kui sellele lisada Saksamaa liitlaste väed, mis asusid Vene rindel, ja nimelt 37 austria-ungari diviisi, 2 bulgaaria ja 3 türki diviisi, siis saame kokku 127 diviisi, mis seisid vene vägede vastas. Saksamaa ja tema liitlaste teised diviisid pidasid rinnet peamiselt inglise ja prantsuse vägede vastu, osa neist aga viibis garnisoniteenistuses Euroopa okupeeritud territooriumidel.

Säärane oli olukord esimese maailmasõja ajal.

Milline on olukord praegu, teise maailmasõja päevil, ütleme, käesoleva aasta septembris?

Kontrollitud andmete järgi, millede tõepärasuses on võimatu kahelda, viibib Saksamaa käsutuses olevast 256 diviisist meie rindel vähemalt 179 saksa diviisi. Kui sellele lisada 22 rumeenia diviisi, 14 soome diviisi, 10 itaalia diviisi, 13 ungari diviisi, 1 slovaki diviis ja 1 hispaania diviis, siis saame kokku 240 diviisi, mis sõdivad praegu meie rindel. Sakslaste ja nende liitlaste ülejäänud diviisid on garnisoniteenistuses okupeeritud maades (Prantsusmaal, Belgias, Norras, Hollandis, Jugoslaavias, Poolas, Tšehhoslovakkias ja mujal), osa aga peab sõda Inglismaa vastu Liibüas Egiptuse pärast, kusjuures Liibüa rinne tõmbab endale ainult 4 saksa diviisi ja 11 itaalia diviisi.

Niisiis, 127 diviisi asemel esimeses maailmasõjas on meie rinde vastas praegu vähemalt 240 diviisi, 85 saksa diviisi asemel aga võitleb praegu Punaarmee vastu 179 saksa diviisi.

Selles ongi saksa fašistlike vägede taktikaliste edusammude põhjus ja alus meie rindel käesoleva aasta suvel.

Sakslaste kallaletungi meie maale võrreldakse sageli Napoleoni sissetungiga Venemaale. Kuid see võrdlus ei kannata mingit arvustust. 600 000-lisest väest, mis alustas sõjakäiku Venemaale, tõi Napoleon Borodinoni vaevalt 130 kuni 140 tuhat meest. See on kõik, mis oli tema käsutuses Moskva all. Praegu aga seisab Punaarmee rinde ees üle kolme miljoni vägesid, mis on varustatud kaasaegse sõja kõigi vahenditega. Kuidas võib neid olukordi võrrelda?

Sakslaste kallaletungi meie maale võrreldakse vahel ka Saksamaa kallaletungiga Venemaale esimese maailmasõja päevil. Kuid ka see võrdlus ei kannata arvustust. Esiteks, esimese maailmasõja ajal oli Euroopas olemas teine rinne, mis märksa raskendas sakslaste olukorda, kuna aga praegu käimasolevas sõjas Euroopas teist rinnet ei ole. Teiseks, selles sõjas seisab meie rinde vastas kaks korda rohkem vägesid, kui esimese maailmasõja ajal. On selge, et võrdlus ei sobi.

Nüüd te võite kujutleda, kuivõrd tõsised ja erakordsed on Punaarmee ees seisvad raskused ja kuivõrd suur on see sangarikkus, mida Punaarmee üles näitab oma vabadussõjas saksa fašistlike röövvalutajate vastu.

Ma arvan, et ükski teine maa ega ükski teine armee ei oleks suutnud vastu pidada saksa fašistlike röövlite ja nende liitlaste loomastunud jõukude säärasele pealetungile. Ainult meie Nõukogudemaa ja ainult meie Punaarmee on võimelised säärasele pealetungile vastu panema. (*Tormilised kiiduavaldused.*) Ja mitte ainult vastu panema, vaid seda ka murdma.

Sageli küsitakse: kas ikka tuleb teine rinne Euroopas? Jah,

tuleb, olgu varem või hiljem, aga tuleb. Ja ta tuleb mitte ainult seepärast, et teda on vaja meil, vaid esijoones ka seepärast, et meie liitlased ei vaja teda mitte sugugi vähem kui meie. Meie liitlased mõistavad, et pärast seda, kui Prantsusmaa on rivist välja langenud, võib teise rinde puudumine fašistliku Saksamaa vastu halvasti lõppeda kõigile vabadustarmastavatele maadele, kaasa arvatud ka liitlased ise.

4. NSVL, Inglismaa ja Ameerika Ühendriikide võitlusliit hitlerliku Saksamaa ja tema liitlaste vastu Euroopas

Praegu võib juba pidada vaieldamatuks, et hitlerliku Saksamaa poolt rahvaile pealesunnitud sõja käigus on toimunud põhjalik jõudude kaheksjagunemine, on tekkinud kaks vastandlikku leeri — Itaalia-Saksa koalitsiooni leer ja Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni leer.

Vaieldamatu on ka see asjaolu, et neil kahel vastandlikul koalitsioonil on kaks erinevat, vastandlikku tegevuskava.

Itaalia-Saksa koalitsiooni tegevuskava võib iseloomustada järgmiste punktidega: rassivaen; „valitud“ rahvaste ülemvalitsus; teiste rahvaste alistamine ja nende territooriumide vallutamine; alistatud rahvaste majanduslik orjastamine ja nende rahvusliku vara riisumine; demokraatlike vabaduste hävitamine; kõikjal hitlerliku režiimi kehtimapanek.

Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni tegevuskava on järgmine: rassilise erandlikkuse kaotamine; rahvaste üheõiguslus ja nende territooriumide puutumatus; orjastatud rahvaste vabastamine ja nende suveräänsete õiguste taastamine; iga rahva õigus korraldada oma elu enda tahte kohaselt; majanduslik abi kannatada saanud rahvastele ja nende abistamine ainelise heaolu saavutamiseks; demokraatlike vabaduste taastamine; hitlerliku režiimi hävitamine.

Itaalia-Saksa koalitsiooni tegevuskava on viinud selleni, et kõik Euroopa okupeeritud maad — Norra, Taani, Belgia, Holland, Prantsusmaa, Poola, Tšehhoslovakkia, Jugoslaavia, Kreeka ja NSVL okupeeritud oblastid — vihkavad tuliselt Itaalia-Saksa türanniat, teevad sakslastele ja nende liitlastele nii palju kahju, kui nad aga saavad, ning ootavad soodsat hetke, et oma orjastajaile kätte maksta nende alanduste ja selle vägivalla eest, mida neil tuleb taluda.

Seoses sellega seisab üks käesoleva hetke iseloomustavaid jooni selles, et Itaalia-Saksa koalitsiooni isoleeritus suureneb progressiivselt, tema moraalsed ja poliitilised reservid Euroopas lõpevad otsa ning tema nõrgenemine ja laostumine võtab järjest suurema ulatuse.

Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni tegevuskava on viinud selleni, et kõik Euroopa okupeeritud maad tunnevad täiel määral kaasa selle koalitsiooni liikmeile ja on valmis andma neile igasugust toetust, mida nad iganes suudavad.

Seoses sellega seisab käesoleva hetke teine iseloomustav joon asjaolus, et selle koalitsiooni moraalsed ja poliitilised reservid Euroopas — ja mitte ainult Euroopas — kasvavad päevast päeva, ja et selle koalitsiooni ümber koguneb järjest miljoneid temale kaasatundvaid inimesi, kes on valmis koos temaga võitlema Hitleri türannia vastu.

Kui vaadelda kahe koalitsiooni jõudude vahekorra küsimust inim- ja aineliste ressursside seisukohast, siis jõuame paratamatult järeldusele, et ülekaal on siin vastuvaidlematult Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni poolel.

Kuid tekib küsimus: kas piisab ainuüksi sellest ülekaalust võidu saavutamiseks? Esineb ju sääraseid juhtumeid, kus ressursse on palju, kuid neid kasutatakse niivõrd mõistmatult, et ülekaal osutub võrdseks nullile. On selge, et peale ressursside on veel tarvis võimet neid ressursse mobiliseerida ja

oskust neid õigesti kasutada. Kas on põhjust kahelda Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni inimeste säärases oskuses ja võimes? Leidub inimesi, kes selles kahtlevad. Kuid mis põhjusel nad kahtlevad? Omal ajal näitasid selle koalitsiooni inimesed oskust ja võimet mobiliseerida oma maade ressursse ja neid õigesti kasutada majandusliku ja kultuurilis-poliitilise ülesehitustöö otstarbeks. Küsime, mis põhjusel kaheldakse selles, et need inimesed, kes näitasid võimet ja oskust ressursside mobiliseerimisel ja rakendamisel majanduslikuks ja kultuurilis-poliitiliseks otstarbeks, ei osutu võimelisteks teostama sama tööd sõjaliste eesmärkide taotlemisel? Ma arvan, et sääraseid põhjusi ei ole.

Õeldakse, et Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsioonil on kõik eeldused võiduks ja et ta peaks kindlasti võitma, kui tal ei oleks üht orgaanilist puudust, mis võib teda nõrgestada ja laostada. Nende inimeste arvates seisab see puudus asjaolus, et see koalitsioon koosneb erisugustest elementidest, kellede ideoloogia on erinev, ning et see asjaolu ei võimalda neil organiseerida ühist tegevust ühise vaenlase vastu.

Ma arvan, et see väide ei ole õige.

Oleks naeruväärne eitada Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni koosseisu kuuluvate riikide ideoloogia ja ühiskonnakorra erinevust. Kuid kas see asjaolu teeb võimatuks ja otstarbetuks selle koalitsiooni liikmete ühise tegutsemise ühise vaenlase vastu, kes ähvardab neid orjastada? Kahtlemata ei tee. Veel enam, tekkinud oht dikteerib koalitsiooni liikmeile imperatiivselt ühise tegutsemise hädavajalisust selleks, et päästa inimkond metsikuse ja keskaegsete julmuste tagasipöördumisest. Kas Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni tegevuskavast ei piisa selleks, et organiseerida selle põhjal ühist võitlust hitlerliku türannia vastu ning saavutada võitu selle üle? Ma arvan, et piisab täiesti.

Nende inimeste oletus on ebaõige ka veel seetõttu, et möö-

dunud aasta sündmused lükkavad selle täiesti ümber. Tõepoolest, kui neil inimestel oleks õigus, võiksime tähele panna Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni liikmete progresseeruvat üksteisest võõrdumist. Ent vähe sellest, et me ei näe seda, meil on, vastupidi, fakte ja sündmusi, mis kõnelevad Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni liikmete progresseeruvast lähenemisest ja nende koondumisest ühtsesse võitlusliitu. Läänud aasta sündmused on sellele otseseks tõenduseks. 1941. aasta juulis, mõni nädal pärast Saksamaa kallaletungi NSV Liidule, sõlmis Inglismaa meiega kokkuleppe „Ühise tegevuse kohta sõjas Saksamaa vastu“. Ameerika Ühendriikidega ei olnud meil siis veel mingeid kokkuleppeid sel alal. Kümme kuud pärast seda, 1942. aasta 26. mail, sm. Molotovi viibimisel Inglismaal, sõlmis Inglismaa meiega „Lepingu liidu kohta sõjas hitlerliku Saksamaa ja tema liitlaste vastu Euroopas ning koostöö ja vastastikuse abi kohta pärast sõda“. See leping on sõlmitud kahekümneks aastaks. Ta tähistab ajaloolist pööret meie maa ja Inglismaa suhetes. 1942. aasta juunis, sm. Molotovi viibimise ajal Ameerika Ühendriikides, sõlmisid Ameerika Ühendriigid meiega „Kokkuleppe põhimõtete kohta, mis kuuluvad rakendamisele üksteise vastastikusel abistamises sõjapidamisel agressiooni vastu“, kokkuleppe, millega astuti tõsine samm edasi NSVL ja Ameerika Ühendriikide vaheliste suhete alal. Lõpuks tuleb märkida säärast tähtsat tõsiasja, nagu Moskva külastamine Suur-Britannia peaministri härra Churchilli poolt, mis pani aluse mõlema maa juhtijate täielikule vastastikusele arusaamisele. Ei saa olla kahtlust, et kõik need tõsiasjad kõnelevad NSVL, Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriikide progresseeruvast lähenemisest ning nende koondumisest võitlusliitu Itaalia-Saksa koalitsiooni vastu.

Tuleb välja, et sündmuste loogika on tugevam kui iga-sugune muu loogika.

Järeldus on üks: Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsioonil on kõik eeldused võita Itaalia-Saksa koalitsioon, ja ta võidabki kahtlemata.

5. Meie ülesanded

Sõda on rebinud puruks kõik katted ja paljastanud kõik suhted. Olukord on kujunenud niivõrd selgeks, et ei ole midagi kergemat, kui määrata meie ülesanded selles sõjas.

Oma vestluses türgi kindrali Erkiletiga, mis on avaldatud türgi ajalehes „Džumhuriet“, ütleb vereimeja Hitler: „Meie hävitame Venemaa, nii et ta kunagi enam ei suudaks tõusta“. Näib, et on selge, kuigi rumalavõitu. (*Naer.*) Meil ei ole säärast ülesannet — hävitada Saksamaa, sest Saksamaad on võimatu hävitada, nagu on võimatu hävitada Venemaad. Kuid hävitada hitlerlik riik on võimalik ja seda tuleb teha. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Meie esimene ülesanne just selles seisabki, et hävitada hitlerlik riik ja selle inspireerijad. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Samas vestluses sama kindraliga jätkab vereimeja Hitler: „Meie jätkame sõjapidamist seni, kuni Venemaal ei ole enam organiseeritud sõjalist jõudu“. Näib, et on selge, kuigi kirjaoskamatu. (*Naer.*) Meil ei ole säärast ülesannet — hävitada igasugune organiseeritud sõjaline jõud Saksamaal, sest iga kirjaoskaja inimene mõistab, et see on mitte ainult võimatu nii Saksamaa kui ka Venemaa suhtes, vaid et see on ka ebatstarbekas võitja seisukohast. Kuid hävitada hitlerlik armee on võimalik ja seda tuleb teha. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Meie teine ülesanne just selles seisabki, et hävitada hitlerlik armee ja selle juhtijad. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Hitlerlikud lurjused on võtnud endale reeglikult piinata Nõukogude sõjavange, tappa neid sadade viisi ning määrata

tuhanded neist näljasurma. Nad tapavad meie maa okupeeritud territooriumidel tsiviilelanikke, mehi ja naisi, lapsi ja vanakesi, meie vendi ja õdesid, ning tarvitavad nende kallal vägivalda. Nad on teinud endale eesmärgiks orjastada või hävitada Ukraina, Valge-Vene, Baltimaade, Moldaavia, Krimmi ja Kaukaasia elanikkond. Ainult alatud inimesed ja lurjused, kes on kaotanud au ja langenud loomade tasemele, võivad lubada endale sääraseid jõledusi süütute ja kaitsetute inimeste suhtes. Kuid see ei ole kõik. Nad on katnud Euroopa võllastega ja koonduslaagritega. Nad on pannud kehtima alatu „pantvangide süsteemi“. Nad lasevad maha ja poovad täiesti süütuid kodanikke, kes on „võetud pandiks“, ainult sellepärast, et mõnd saksa lojust takistati vägistamast naisi või riisumast elanikke. Nad on teinud Euroopast rahvaste vangla. Ja seda nad nimetavad „uueks korraks Euroopas“. Meie tunneme nende jõleduste kordasaatjaid, „Euroopa uue korra“ loojaid, kõiki neid vastseid kindralkubernere ja lihtsalt kubernere, komandante ja komandandiabisid. Nende nimed on teada kümneile tuhandeile piinatud inimestele. Teadku timukad, et nad ei pääse vastutusest oma roimade eest ega pääse piinatud rahvaste karistavast käest.

Meie kolmas ülesanne seisab selles, et purustada vihatud „uus kord Euroopas“ ning karistada selle loojaid.

Sääraseid on meie ülesanded. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Seltsimehed! Meie peame suurt vabadussõda. Meie ei pea seda üksinda, vaid koos meie liitlastega. See sõda toob meile võidu inimkonna alatute vaenlaste — saksa fašistlike imperialistide üle. Selle sõja lipule on kirjutatud:

Elagu Inglise - Nõukogude - Ameerika võitlusliidu võit! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu Euroopa rahvaste vabastamine hitlerlikust türanniast! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie kuulsusrikka nõukogude kodu-
maa vabadus ja iseseisvus! (*Kiiduavaldused.*)

Needus ja surm saksa fašistlikele rööv-
vallutajaile, nende riigile, nende armeele,
nende „uuele korrale Euroopas“! (*Kiiduaval-
dused.*)

Au meie Punaarmeele! (*Tormilised kiiduaval-
dused.*)

Au meie Sõjalaevastikule! (*Tormilised kiiduaval-
dused.*)

Au meie mees- ja naispartisanidele! (*Tor-
milised kestvad kiiduavaldused. Kõik tõusevad püsti. Ovat-
sioon üle kogu saali.*)

RIIGIKAITSE RAHVAKOMISSARI KÄSKKIRI

Nr. 345

7. NOVEMBRIL 1942, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeeelased, komandörid ja poliittöölised, mees- ja naispartisanid! Nõukogude Liidu töörahvas!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševistliku partei nimel tervitan ja õnnitlen teid Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu 25. aastapäeva puhul.

Veerand sajandit tagasi panid töölised ja talupojad bolševike partei ja suure Lenini juhtimisel meie maal kehtima nõukogude võimu. Nõukogude Liidu rahvad on selle aja jooksul ära käinud kuulsusrikka tee. 25 aastaga on meie Kodumaa kujunenud võimsaks sotsialistlikuks tööstus- ja kolhoosiriigiks. Nõukogude riigi rahvad, võitnud endale vabaduse ja iseseisvuse, liitusid vankumatus vendluses ja sõpruses. Nõukogude inimesed vabanesid igasugusest rõhumisest ja kindlustasid endale visa tööga jõuka ja kultuurse elu.

Praegu tähistavad meie maa rahvad Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 25. aastapäeva ägeda võitluse hoos saksa fašistlike röövvalutajate ja nende kaaslaste vastu Euroopas.

Käesoleva aasta algul, talveperioodil, andis Punaarmee saksa fašistlikele vägedele tõsiseid lööke. Lõonud tagasi sakslaste rünnaku Moskvale, võttis ta algatuse enda kätte, asus pealetungile ja kihutas saksa väed läände, vabastades saksa orjusest terve rea meie maa oblasti. Punaarmee näitas sellega, et mõningate soodsate tingimuste korral ta võib saksa fašistlikest vägedest jagu saada.

Kuid suvel muutus olukord rindel siiski halvemaks. Kasutades teise rinde puudumist Euroopas, kraapisid sakslased ja nende liitlased kokku kõik oma reservid, paiskasid need meie Ukraina rindele ja murdsid selle läbi. Hiiglakaotuste hinnaga läks saksa fašistlikel vägedel korda tungida edasi lõunas ja ohustada Stalingrad, Musta mere rannik, Groznõi ning Taga-Kaukaasia lähised.

Tõsi, Punaarmee vastupidavus ja mehisus ajasid nurja sakslaste plaanid Moskva idast ümber haarata ja anda selja tagant löök meie maa pealinnale. Vaenlane peatati Stalingradi all. Kuid peatatud Stalingradi all ja kaotanud juba seal kümneid tuhandeid oma sõdureid ja ohvitseri, paiskab vaenlane võitlusse uusi diviise, pingutades oma viimset jõudu. Võitlus Nõukogude-Saksa rindel kujuneb järjest pingelisemaks. Selle võitluse tulemusest oleneb Nõukogude riigi saatus, meie Kodumaa vabadus ja iseseisvus.

Meie Nõukogude rahvas on auga välja tulnud kõigist katsumustest, mis on talle osaks langenud, ning on tulvil vankumatut võiduveendumust. Sõda kujunes nõukogude korra jõude ja tugevuse karmiks prooviks. Saksa imperialistide lootused Nõukogude riigi lagunemisele nurjusid täiesti. Sotsialistlik tööstus, kolhoosikord, meie maa rahvaste sõprus ja Nõukogude riik näitasid oma tugevust ja vankumatust. Meie maa töölised ja talupojad, kogu intelligents ja kogu meie tagala töötavad ausalt ning ennastsalgavalt meie rinde vajaduste rahuldamiseks.

Punaarmee õlgadel lasub hitlerliku Saksamaa ja tema kaaslaste vastu peetava sõja kogu raskus. Oma ennastsalgava võitlusega fašistlike armeede vastu on ta võitnud endale kõigi maailma vabadustarmastavate rahvaste armastuse ja lugupidamise. Punaarmee võitlejad ja komandörid, kel polnud varem küllaldasi sõjakogemusi, on õppinud lööma vaenlast vääramatult, on õppinud hävitama tema elavjõudu ja tehni-

kat, ajama nurja vaenlase kavatsusi ning kindlalt kaitsma meie linnu ja külasid välismaiste orjastajate vastu. Moskva ja Tuula, Odessa ja Sevastopoli, Leningradi ja Stalingradi sangarlikud kaitsjad on andnud piiritu vaprust, raudse distsipliini, vastupidavuse ja võitmisoskuse eeskujuna. Nende sangarite järgi joondub kogu meie Punaarmee. Vaenlane on juba saanud tunda oma nahal Punaarmee vastupanuvõimet. Ta saab veel tunda ka Punaarmee purustavate löökide jõudu.

Pole kahtlust, et saksa röövvalutajad sööstavad veel uutesse avantüüridesse. Kuid vaenlase jõud on juba tugevasti nõrgestatud ja oma võimete piiril. Punaarmee on sõja vältel rivist välja löönud üle 8 miljoni vaenlase sõduri ja ohvitseri. Nüüd on hitlerlik armee, lahjendatud rumeenlaste, ungarlaste, itaallaste ja soomlastega, muutunud tunduvalt nõrgemaks kui 1941. aasta suvel ja sügisel.

Seltsimehed punaarmeelased, komandörid ja poliitööliselised, mees- ja naispartisanid!

Teie visadusest ja püsivusest, sõjalistest oskustest ja valmisolekust täita oma kohust Kodumaa vastu oleneb saksa fašistliku armee purustamine ja Nõukogude maa puhastamine hitlerlikest röövvalutajaist!

Me võime puhastada ja peame puhastama Nõukogude maa hitlerlikust rämpsust.

Selleks on vaja:

1) kindlalt ja visalt kaitsta meie rindejoont, mitte enam lasta vaenlast edasi tungida, kurnata vaenlast kõigest jõust, hävitada tema elavjõudu ja tema tehnikat;

2) igati kõvendada raudset distsipliini, rangeimat korda ja ainuuhimist meie armees, täiustada vägede sõjalist väljaõpet ja visalt ning sihikindlalt ette valmistada purustavat lööki vaenlase pihta;

3) õhutada üldrahvaliku partisaniliikumise leeki vaenlase

tagalas, purustada vaenlase seljatagust, hävitada saksa fašistlikke lurjuseid.

Seltsimehed!

Vaenlane on kord juba tunda saanud Punaarmee löökide jõudu Rostovi, Moskva ja Tihvini all. Ei ole kaugel see päev, kus vaenlane saab tunda Punaarmee uute löökide jõudu. Kord tuleb pidu ka meie tänaval!

Elagu Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 25. aastapäev!

Elagu meie Punaarmee!

Elagu meie Sõjalaevastik!

Elagu meie kuulsusrikkad mees- ja naispartisanid!

Surm saksa fašistlikele röövvalutajaile!

Riigikaitse Rahvakomissar

J. STALIN

SM. J. V. STALINI VASTUSED

AMEERIKA AGENTUURI „ASSOCIATED PRESS“
KORRESPONDENDI KÜSIMUSTELE

Ameerika agentuuri „Associated Press“ Moskva korrespondent hr. Cassidy pöördus 12. novembril NSVL Rahvakomissaride Nõukogu esimehe sm. J. V. Stalini poole kirjaga, milles ta palus vastata kolmele ameerika avalikkust huvitavale küsimusele.

Sm. J. V. Stalin vastas hr. Cassidyle järgmise kirjaga:

„Hr. CASSIDY!

Vastan Teie 12. novembril saadetud küsimustele:

1. „Kuidas hinnatakse Nõukogude poolt liitlaste kampaaniat Aafrikas?“

V a s t u s. Nõukogude poolt hinnatakse seda kampaaniat kui väljapaistvat suure tähtsusega fakti, mis näitab liitlaste relvastatud jõudude kasvavat võimsust ja avab väljavaated Itaalia-Saksa koalitsiooni lagunemiseks lähemal ajal.

Kampaania Aafrikas lükkab veel kord ümber skeptikute arvamuse, kes väidavad, et Inglise-Ameerika juhid on võimetud organiseerima tõsist sõjalist kampaaniat. Pole kahtlust, et ainult esmaklassilised organisaatorid võisid läbi viia sellised tõsised sõjalised operatsioonid, nagu on edukad dessandid Põhja-Aafrikas üle ookeani, kiire sadamate ja laialdaste maa-alade okupeerimine Casablancast Bougie'ni ja meisterlikult teostatav itaalia-saksa vägede purustamine Läänekõrves.

2. „*Kuivõrd efektiivne on see kampaania Nõukogude Liidule suunatud surve vähendamise mõttes ja missugust edasist abi ootab Nõukogude Liit?*“

V a s t u s. Seni on veel vara rääkida selle kampaania efektiivsuse määrast surve vähendamise mõttes Nõukogude Liidule. Kuid võib kindlasti öelda, et efekt ei ole väike ja et teatav surve vähenemine Nõukogude Liidule toimub juba lähemal ajal.

Asi ei ole siiski ainult selles. Asi on eelkõige selles, et kuivõrd kampaania Aafrikas tähistab initsiatiivi üleminekut meie liitlaste kätte, muudab ta põhjalikult sõjalis-poliitilist olukorda Euroopas Inglise-Nõukogude-Ameerika koalitsiooni kasuks. Ta õõnestab hitlerliku Saksamaa kui teljeriikide süsteemi juhtiva jõu autoriteeti ja demoraliseerib Hitleri liitlasi Euroopas. Ta toob Prantsusmaa välja tardumusest, mobiliseerib Prantsusmaa hitlerivastased jõud ja annab baasi hitlerivastase prantsuse armee organiseerimiseks. Ta loob tingimused Itaalia rivist väljalöömiseks ja hitlerliku Saksamaa isoleerimiseks. Lõpuks loob ta eeldused teise rinde organiseerimiseks Euroopas, lähemal Saksamaa elulistele keskustele, mis omab otsustavat tähtsust võidu organiseerimisel hitlerliku türannia üle.

3. „*Kuivõrd tõenäoline on Nõukogude pealetungijõu liitmine Idas liitlastega Läänes lõpliku võidu kiirendamise eesmärgil?*“

V a s t u s. Ei tarvitse kahelda selles, et Punaarmee täidab auga oma ülesande, nagu ta on seda täitnud kogu sõja kestel.

Austusega

J. STALIN

13. novembril 1942“

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

EDELA-, LÕUNA-, DONI, PÕHJA-KAUKAASIA, VORONEŽI, KALININI, VOLHOVI JA LENINGRADI RINDE VÄGEDELE

Kaks kuud kestnud pealetungilahingute tagajärjel on Punaarmee laial rindel läbi murdnud saksa fašistlike vägede kaitsest, purustanud 102 vaenlase diviisi, võtnud üle 200 000 vangi, saanud saagiks 13 000 suurtükki ja palju muud tehnilist varustust ning kuni 400 kilomeetrit edasi tunginud. Meie väed on saavutanud tõsise võidu. Meie vägede pealetung kestab.

Õnnitlen Edela-, Lõuna-, Doni, Põhja-Kaukaasia, Voroneži, Kalinini, Volhovi ja Leningradi rinde võitlejaid, komandöre ja poliittöölisi võidu puhul saksa fašistlike rööv-
vallutajate ja nende liitlaste — rumeenlaste, itaallaste ja ungarlaste üle Stalingradi all, Donil, Põhja-Kaukaasias, Voroneži all, Velikije Luki piirkonnas ja lõuna pool Laadoga järve.

Avaldan tänu väejuhatusele ja vapratele vägedele, kes purustasid hitlerlikud armeed Stalingradi lähistel, murdsid Leningradi blokaadi ja vabastasid saksa okupantidest Kante-mirovka, Belovodski, Morozovski, Millerovo, Starobelski, Kotelnikovo, Zimovniki, Elista, Salski, Mozdoki, Naltšiki, Mineralnõje Vodõ, Pjatigorski, Stavropoli, Armaviri, Valuiki, Rossoši, Ostrogožski, Velikije Luki, Schlüsselburgi ja Voroneži linna, palju teisi linnu ja tuhandeid asulaid.

Edasi — saksa okupantide purustamise ja nende väljakihutamise eest meie Kodumaa piiridest!

Kõrgem Ülemjuhataja

J. STALIN

Moskva, Kreml, 25. jaanuaril 1943

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

DONI RINDE VÄGEDELE

DONI RINNE.

*Kõrgema Ülemjuhatus*e Peakorteri esindajale suurtükiväe marssalile sm. *VORONOVILE*.

Doni rinde vägede juhatajale kindralpolkovnik sm. ROKOS-SOVSKILE.

Õnnitlen Teid ja Doni rinde vägesid Stalingradi all sissepiiratud vaenlase vägede likvideerimise eduka lõpuleviimise puhul.

Avaldan kõigile Doni rinde võitlejatele, komandöridele ja poliitöölistele tänu suurepärase lahingutegevuse eest.

Kõrgem Ülemjuhataja

J. STALIN

Moskva, Kreml, 2. veebruaril 1943

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

Nr. 95

23. VEEBRUARIL 1943, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitööliised, mees- ja naispartisanid! Täna pühitseme Punaarmee olemasolu 25. aastapäeva.

On möödunud veerand sajandit sellest ajast, kui loodi Punaarmee. Ta loodi võitluseks välismaiste röövullutajate vastu, kes püüdsid meie maad orjastada. 1918. aasta 23. veebruar, millal Punaarmee väeosad Pihkva ja Narva all täielikult purustasid saksa röövullutajate väed, kuulutati Punaarmee sünnipäevaks.

A. 1918—1921 kaitses Punaarmee visas võitluses välismaiste röövullutajate vastu meie Nõukogude Kodumaa au, vabadust ja iseseisvust ning säilitas meie maa rahvaste õiguse korraldada oma elu nii, nagu õpetas suur Lenin.

Kahe aastakümne vältel on Punaarmee valvanud Nõukogude rahva rahulikku loovat tööd. Meie maa rahvad ei unustanud kunagi võõramaiste röövullutajate kallale tunges meie maale ja hoolitsesid väsimatult Punaarmee võimsuse tõstmise eest, varustasid teda esmaklassilise sõjatehnikaga ning kasvasid armastuse ja hoolega nõukogude sõjameeste kaadreid.

Punaarmee on kõigi maade rahvaste vahelise rahu ja sõpruse kaitse armee. Ta on loodud mitte võõraste maade vallutamiseks, vaid Nõukogudemaa piiride kaitseks. Punaarmee on alati suhtunud lugupidamisega kõigi rahvaste õigustele ja sõltumatusele.

Kuid 1941. aasta juunis tungis hitlerlik Saksamaa reetlikult kallale meie maale, rikkudes toorelt ja alatult mittekallale-tungi lepingut. Ning Punaarmee oli sunnitud asuma sõjakäi-gule, et kaitsta oma Kodumaad saksa röövvallutajate vastu ja nad välja kihutada meie maa piiridest. Sellest ajast muu-tus Punaarmee surmavõitluse armeeks hitlerlike vägede vastu, tasujate armeeks saksa fašistlike lurjuste poolt meie vendade ja õdede kallal meie Kodumaa okupeeritud piirkondades toime pandud vägivalla ja alanduste eest.

Oma olemasolu 25. aastapäeva võtab Punaarmee vastu hitlerliku Saksamaa ja tema sulaste — itaallaste, ungarlaste, rumeenlaste ja soomlaste — vastu peetava Isamaasõja otsus-taval hetkel.

On möödunud 20 kuud, kus Punaarmee peab kangelas-likku, ajaloos enneolematut võitlust saksa fašistlike jõukude sissetungi vastu. Teise rinde puudumise tõttu Euroopas kan-nab Punaarmee üksi kogu sõja raskust. Sellest hoolimata on Punaarmee mitte ainult vastu pidanud saksa fašistlike jõu-kude survele, vaid on muutunud sõja käigus koguni ähvar-davaks äikeseks fašistlikele armeedele.

Rasketes võitlustes 1942. aasta suvel ja sügisel tõkestas Punaarmee tee fašistlikule metsalisele. Jäädavalt säilitab meie rahvas mälestuse Sevastopoli ja Odessa kangelaslikust kaitsmisest, visadest võitlustest Moskva all ja Kaukaasia eel-mäestikis, Rževi piirkonnas ja Leningradi all ning suuri-mast lahingust sõdade ajaloos Stalingradi müüride juures. Neis suurtes lahingutes katsid meie vaprad võitlejad, koman-dörid ja poliittöölised kustumatu kuulsusega Punaarmee lahingulipud ja rajasid kindla aluse võiduks saksa fašistlike armeede üle.

Kolm kuud tagasi alustasid Punaarmee väed pealetungi Stalingradi lähistel. Sellest ajast on initsiatiiv sõjategevuses meie kätes ning Punaarmee pealetungioperatsioonide tempo

ja löögijõud ei nõrgene. Rasketes talvetingimustes ründab Punaarmee praegu 1500 km pikkusel rindel ja saavutab peaaegu kõikjal edu. Põhjas, Leningradi all, Keskrindel, Harkovi lähistel, Donbassis, Rostovi juures ning Aasovi ja Musta mere rannikul annab Punaarmee löögi löögi järel hitlerlikele vägedele. Kolme kuuga Punaarmee on vabastanud vaenlasest Voroneži ja Stalingradi oblasti, Tšetšeeni-Inguši, Põhja-Osseedi, Kabardiini-Balkaari ja Kalmõki autonoomse vabariigi, Stavropoli ja Krasnodari krai, Tšerkessi, Karatšajevi ja Adõgei autonoomse oblasti territooriumi ning peaaegu kogu Rostovi, Harkovi ja Kurski oblasti.

On alanud vaenlase massiline väljakihutamine Nõukogudemaalt.

Mis on muutunud selle kolme kuu vältel? Millest on tingitud sakslaste nii tõsine ebaedu? Kus on selle ebaedu põhjused?

On muutunud jõudude vahekord Nõukogude-Saksa rindel. Asi seisab selles, et fašistlik Saksamaa muutub üha kurnatumaks ja nõrgemaks, Nõukogude Liit aga rakendab üha rohkem tegevusse oma reserve ning muutub tugevamaks. Aeg töötab fašistliku Saksamaa vastu.

Hitlerlik Saksamaa, kes sundis Euroopa sõjatööstuse töötama enda kasuks, omas kuni viimase ajani Nõukogude Liidu vastu ülekaalu tehnikas, eelkõige tankide ja lennukite alal. Selles oli tema paremus. Kuid kahekümne sõjakuu kestel on olukord muutunud. Tänu NSVL sõjatööstuse mees- ja naistööliste, inseneride ja tehnikute ennastsalgavale tööle on tankide, lennukite ja kahurite tootmine sõja ajal kasvanud. Sama aja kestel vaenlane on kandnud Nõukogude-Saksa rindel tohutuid kaotusi sõjatehnikas, eriti tankides, lennukites ja kahureis. Ainuüksi Punaarmee pealetungi kolme kuu kestel 1942.—1943. aasta talvel kaotasid sakslased rohkem kui 7000 tanki, 4000 lennukit, 17 000 kahurit ja palju muud relvastust.

Muidugi püüavad sakslased neid kaotusi katta, kuid seda ei ole nii kerge teha, sest on tarvis küllaltki aega selleks, et vaenlane suudaks asendada neid tohutuid kaotusi tehnikas. Aeg aga ei oota.

Hitlerlik Saksamaa alustas sõda NSVL vastu, omades Punaarmeeга võrreldes arvulist ülekaalu juba mobiliseeritud ja võitlusvalmis vägede poolest. Selles oli tema paremus. Kuid 20 kuu kestel on seisukord ka sel alal muutunud. Oma kaitse- ja pealetungilahinguis on Punaarmee sõja vältel reast välja löönud ligi 9 miljonit saksa fašistlikku sõdurit ja ohvitseri, neist vähemalt 4 miljonit lahinguväljal surmasaanutena. Täielikult on purustatud Hitleri poolt Nõukogude-Saksa rindele paisatud rumeenia, itaalia ja ungari armee. Ainuüksi viimase kolme kuu kestel on Punaarmee poolt puruks löödud 112 vaenlase diviisi, seejuures on surma saanud rohkem kui 700 000 ja vangi võetud rohkem kui 300 000 meest.

Muidugi võtab saksa väejuhatusele kõik abinõud, et katta seda hiiglakahju. Kuid saksa armeede nõrgaks kohaks on esiteks inimreservide puudus, mille tõttu on teadmata, missuguseist allikaist see kahju kaetakse. Teiseks, kui oletadagi, et sakslased kas õiguse või ülekohtuga kokku kraabivad tarviliku hulga inimesi, nõuab see küllaltki aega, et neid koguda ja välja õpetada. Aeg aga ei oota.

Hitlerlik armee astus sõtta Nõukogude Liidu vastu, omades peaaegu kaheaastasi kogemusi suurte sõjaliste operatsioonide teostamises Euroopas uusimate sõjapidamise vahendite rakendamisega, sõja esimesel perioodil Punaarmeel loomulikult ei olnud ega saanudki olla selliseid sõjakogemusi. Selles seisis saksa fašistliku armee paremus. Kuid 20 kuu kestel on olukord ka sel alal muutunud. Sõja käigus Punaarmee on muutunud kaadriarmeeks. Ta on õppinud lööma vaenlast vääramatult, arvestades tema nõrku ja tugevaid külgi, nagu nõuab kaasaegne sõjateadus. Sajad tuhanded ja miljonid

Punaarmee sõdurid on saanud oma relva meistriks — vintpüssi, mõõga, kuulipilduja, kahurväe, miiniheite, tankide, sapöörinduse ja lennುವäe alal. Kümned tuhanded Punaarmee komandörid on saanud meistriks vägede juhatamise alal. Nad on õppinud ühendama isiklikku vaprust ja mehisust vägede juhatamise oskusega lahinguväljal, öeldes lõplikult lahti rumalast ja kahjulikust rindejoone taktikast ning asudes kindlalt manöövritaktika pinnale.

Ei saa pidada juhuslikuks seda tõsiasja, et Punaarmee väejuhatatus ei piirdu üksnes Nõukogude pinna vabastamisega vaenlasest, vaid ei lase vaenlast ka elusana välja meie maalt, teostades sääraseid tõsiseid vaenlase armeede ümberpiiramise ja likvideerimise operatsioone, mis võivad olla eeskujuks sõjakunstis. See on kahtlemata meie komandöride küpsuse tunnuseks.

Pole kahtlust, et ainult Punaarmee väejuhatuse õige strateegia ja meie komandöride-teostajate painduv taktika võisid viia niisuguse silmapaistva tõsiasjani, nagu seda on 330 000-mehelise määratu suure saksa valikarmee ümberpiiramine ja likvideerimine Stalingradi all.

Sakslastel ei ole selles suhtes kõik asjad kaugeltki korras. Nende strateegia on vigane, sest ta alahindab tavaliselt vastase jõudu ja võimalusi ning ülehindab omaenese jõudu. Nende taktika on šablooniline, sest ta püüab sündmusi rindel selle või teise määrustikuparagrahvi alla suruda. Sakslased on pedantselt täpsed oma tegevuses, kui olukord võimaldab teostada määrustiku nõudeid. Selles on nende jõud. Sakslased muutuvad abituks, kui olukord läheb keeruliseks ning „ei vasta“ enam määrustiku sellele või teisele paragrahvile, nõudes iseseisva otsuse tegemist, mida ei ole ette nähtud määrustikus. Selles on nende põhiline nõrkus.

Niisugused on põhjused, mis tingisid saksa vägede lüüasaamise ja Punaarmee edu viimase kolme kuu kestel.

Sellest aga ei järgne, et hitlerliku armeega on kõik lõpetatud ja et Punaarmee jääb üle ainult jälitada teda meie maa läänepiirideni. Niisugune arvamine tähendab andumist rumalale ja kahjulikule endapetmisele. Niisugune arvamine tähendab oma jõudude ülehindamist, vaenlase jõudude alahindamist ja sattumist avantürismi. Vaenlane on saanud lüüa, kuid ta pole veel võidetud. Saksa fašistlik armee elab üle kriisi Punaarmee poolt saadud löökide tagajärjel, kuid see ei tähenda veel, et ta ei või toibuda. Võitlus saksa röövvalutajate vastu ei ole veel lõppenud, ta alles hargneb ja võtab hoogu. Oleks rumalus oletada, et sakslased loovutavad võitluseta kas või ühegi kilomeetri meie maast.

Punaarmee seisab ees raske võitlus kurikavala, julma ja veel tugeva vaenlase vastu. See võitlus nõuab aega, ohvreid, meie jõudude pingutamist ja kõigi meie võimaluste mobiliseerimist. Meie oleme alustanud Nõukogude Ukraina vabastamist saksa ikkest, kuid miljonid ukrainlased vaevlevad veel saksa orjastajate ikke all. Valge-Venes, Leedus, Lätis, Eestis, Moldaavias, Krimmis ja Karjalas võimutsevad veel saksa okupandid ja nende sulased. Vaenlase armeedele on antud võimsaid lööke, kuid vaenlane ei ole veel võidetud. Saksa röövvalutajad osutavad raevukat vastupanu, võtavad ette vasturünnakuid, püüavad peatuma jääda kaitsepositsioonidel ja võivad laskuda uutesse avantüüridesse. Sellepärast ei pea meie ridades kohta olema endaga rahulolekul, hooletusel ja upsakusel.

Kogu Nõukogude rahvas rõõmustab Punaarmee võitude üle. Kuid Punaarmee sõdurid, komandörid ja poliitöölisid peavad kindlalt meeles pidama meie õpetaja Lenini juhist: „Esiteks mitte võidujoovastusse sattuda ja kelkida, teiseks — võit kindlustada ja kolmandaks — lüüa vaenlast lõplikult“.

Meie Kodumaa vabastamise nimel vihatud vaenlasest, lõpliku võidu nimel saksa fašistlike röövvalutajate üle

KÄSIN:

1. Väsimatult täiustada sõjalist väljaõpet ja kindlustada distsipliini, korda ja organiseeritust kogu Punaarmees ja Sõjalaevastikus.

2. Kõvendada lööke vaenlase vägede pihta, väsimatult ja visalt jälitada vaenlast, mitte lasta tal kindlustuda kaitsepositsioonidel, mitte anda talle rahu päeval ega ööl, ära lõigata vaenlase ühendusteid, ümber piirata vaenlase vägesid ja hävitada neid, kui nad keelduvad relvi maha panemast.

3. Laiemalt lõkkele puhuda partisanisõja leeki vaenlase tagalas, purustada vaenlase ühendusteid, õhku lasta raudteesildu, nurja ajada vaenlase vägede ümberpaigutamist ja relvade ning laskemoona juurdevedu, õhku lasta ja põlema süüdata sõjaväeladusid, kallale tungida vaenlase garnisonidele, mitte lasta taganeval vaenlasel maha põletada meie külasid ja linnu, kõigi jõududega ja kõigi abinõudega abistada pealetungivat Punaarmeed.

Selles on meie võidu pant.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitööliselised, mees- ja naispartisanid!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševike partei nimel tervitan ja õnnitlen teid Punaarmee 25. aastapäeva puhul.

Elagu meie Suur Kodumaa!

Elagu meie kuulsusrikas Punaarmee, meie vapper Sõjalaevastik, meie vahvad mees- ja naispartisanid!

Elagu bolševike partei, Punaarmee võitude inspireerija ja organisator!

Surm saksa röövvallutajaile!

Kõrgem Ülemjuhataja

J. STALIN

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

Nr. 195

1. MAIL 1943, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitööliselised, mees- ja naispartisanid, mees- ja naisööliselised, talumehed ja talunaised, vaimse töö tegijad! Ajutiselt saksa rõhujate ikke alla sattunud vennad ja õed!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševistliku partei nimel tervitan ja õnnitlen teid 1. mai puhul!

1. maid võtavad meie maa rahvad vastu Isamaasõja karmidel päevadel. Nad usaldasid oma saatuse Punaarmeele ja nad ei ole pettunud oma lootustes. Nõukogude sõjamehed on asunud rinnaga kaitsma Kodumaad ja kaitsevad juba peaaegu kaks aastat Nõukogude Liidu rahvaste au ja iseseisvust.

1942./1943. aasta talvise kampaania kestel tekitas Punaarmee hitlerlikele vägedele tõsiseid kaotusi, hävitas tohutu hulga vaenlase elavjõudu ja tehnikat, piiras ümber ja likvideeris kaks vaenlase armeed Stalingradi all, võttis vangi üle 300 000 vaenlase sõduri ja ohvitseri ning vabastas saksa ikkest sajad Nõukogude linnad ja tuhanded külad.

Talvine kampaania näitas, et Punaarmee pealetungijõud on kasvanud. Meie väed rookisid sakslased välja mitte ainult nende poolt 1942. aasta suvel vallutatud territooriumilt, vaid nad võtsid ära ka rea linnu ja piirkondi, mis olid olnud vaenlase käes ligi poolteist aastat. Osutus, et Punaarmee pealetungi ärahoidmine käis sakslastel üle jõu.

Isegi vastupealetungi teostamiseks kitsas rindelõigus Harkovi piirkonnas oli hitlerlik väejuhatuse sunnitud paiskama siia üle 30 uue diviisi Lääne-Euroopast. Sakslased kavatsid Nõukogude väed Harkovi rajoonis ümber piirata ja korraldada meie vägedele „saksa Stalingradi“. Kuid hitlerliku väejuhatuse katse saada revanš Stalingradi eest läks nurja.

Üheaegselt sellega purustasid meie liitlaste võidukad väed itaalia-saksa väed Liibüa ja Tripolitaania piirkonnas, puhastasid need piirkonnad vaenlastest ja jätkavad nüüd nende purustamist Tuneesia piirkonnas, vapper inglise-ameerika lennuvägi aga annab purustavaid lööke Saksamaa ja Itaalia sõjatööstuse keskustele, mis on teise rinde loomise endeks Euroopas itaalia-saksa fašistide vastu.

Niiviisi löök vaenlase pihta idast Punaarmee poolt liitus esmakordselt sõja vältel löögiga läänest meie liitlaste vägede poolt — ühtseks ühiseks löögiks.

Kõik need asjaolud kokku vapustasid aluspõhjani hitlerlikku sõjamasinat, muutsid maailmasõja käiku ja löid vajalikud eeldused võiduks hitlerliku Saksamaa üle.

Selle tagajärjel vaenlane oli sunnitud tunnistama oma olukorra tõsist halvenemist ja tõstis hädakisa sõjalise kriisi üle. Tõsi, vaenlane püüab varjata oma kriitilist olukorda käruga „totaalsest“ mobilisatsioonist. Kuid mingi kära ei suuda muuta tõsiasja, et fašistlik leer elab tõesti üle tõsist kriisi.

Kriis fašistide leeris avaldub eelkõige selles, et vaenlane oli sunnitud avalikult loobuma oma esialgsest välksõjakavast. Vaenlase leeris ei ole nüüd enam moes kõnelda välksõjast, — kriiskav lobisemine välksõjast on asendunud troostitu halisemisega pikaajalise sõja vältimatusest. Kui varem saksa fašistlik väejuhatuse praalis välkpealetungi-taktikaga, siis nüüd on see taktika kõrvale heidetud ja saksa fašistid ei praali

enam sellega, et nad on teostanud või kavatsevad teostada välkpealetungi, vaid sellega, et neil õnnestus osavasti jalga lasta inglise vägede ümberhaarava löögi eest Põhja-Aafrikas või sissepiiramisest Nõukogude vägede poolt Demjanski piirkonnas. Fašistlik ajakirjandus kirendab praalivaist teateist, et saksa vägedel õnnestus rindelt jalga lasta ning vältida uut Stalingradi ühes või teises Ida- või Tuneesia rinde sektoris. Nähtavasti ei ole hitlerlikel strateegidel enam millegi muuga praalida.

Teiseks avaldub kriis fašistide leeris selles, et fašistid hakkavad järjest sagedamini kõnelema rahust. Kui otsustada välisajakirjanduse teadete järgi, võib tulla järeldusele, et sakslased tahaksid rahu Inglismaa ja Ameerika Ühendriikidega tingimusel, et need löövad lahku Nõukogude Liidust, või, vastupidi, nad tahaksid rahu Nõukogude Liiduga tingimusel, et see lööb lahku Inglismaast ja Ameerika Ühendriikidest. Olles ise üdini reetlikud, on saksa imperialistidel jultumust mõõta liitlasi oma mõõdupuuga, eeldades, et mõni liitlastest satub nende õnge. On selge, et sakslaste asjad ei ole kuigi head, kui nad lobisevad rahust. Lobisemine rahust fašistide leeris räägib ainult sellest, et nad elavad üle rasket kriisi. Millisest rahust saab aga juttu olla imperialistlike röövlitega saksa fašistlikust leerist, kes on Euroopa üle ujutanud verega ja katnud völlastega? Kas ei ole selge, et ainult hitlerlike armeede täielik purustamine ning hitlerliku Saksamaa tingimusteta kapituleerumine võivad tuua Euroopale rahu? Kas saksa fašistid just sellepärast ei lobisegi rahust, et nad tunnevad saabuva katastroofi lähenemist?

Saksa-italia fašistlik leer elab üle rasket kriisi ja seisab oma katastroofi eel.

See ei tähenda muidugi veel, et hitlerliku Saksamaa katastroof on juba käes. Ei, seda see ei tähenda. Hitlerlik Saksamaa ja tema armee on vapustatud ja elavad üle kriisi, kuid nad

ei ole veel purustatud. Oleks naiivne mõelda, et katastroof saabub iseenesest, ilma et selleks oleks vaja midagi teha. Selleks, et hitlerliku Saksamaa katastroof muutuks tõsiasjaks, on vaja veel kaks-kolm säärast võimsat lööki läänest ja idast, nagu hitlerlikule armeele anti viimase 5—6 kuu jooksul.

Seepärast seisab Nõukogude Liidu rahvastel ja nende Punaarmeel, nagu ka meie liitlastel ja nende armeedel ees veel karm ja raske võitlus täieliku võidu saavutamiseks hitlerlike metsaliste üle. See võitlus nõuab neilt suuri ohvreid, tohutut vastupidavust ja raudset kindlust. Nad peavad mobiliseerima kõik oma jõud ja võimalused selleks, et purustada vaenlane ja rajada sellega tee rahule.

Seltsimehed! Nõukogude rahvas ilmutab suurimat hoolitust oma Punaarmee eest. Ta on valmis andma kõik jõud Nõukogudemaa sõjalise võimsuse edasiseks tugevdamiseks. Vähem kui nelja kuu jooksul Nõukogude Liidu rahvad on andnud Punaarmee fondi üle 7 miljardi rubla. See näitab veel kord, et sõda sakslaste vastu on tõesti kõigi Nõukogude Liidus elavate rahvaste üldrahvalik sõda. Kindlalt ja mehiselt sõjast põhjustatud raskusi kandes töötavad töölised, kolhoosnikud ja intelligents väsimatult käitistes ja asutustes, transpordi alal, kolhoosides ja sovhoosides. Kuid sõda saksa fašistlike röövvallutajate vastu nõuab, et Punaarmee saaks veel rohkem kahureid, tanke, lennukeid, kuulipildujaid, auto- maate, miinipildujaid, laskemoona, sõjavarustust ja toidu- aineid. Seega on vaja, et töölised, kolhoosnikud ja kogu Nõu- kogude intelligents töötaksid rinde jaoks kahekordse energi- ga.

On vaja, et kõik meie inimesed ja kõik asutused tagalas töötaksid korralikult ja täpselt nagu hea kellavärk. Meenuta- gem suure Lenini juhtlauset: „Kui sõda on osutunud vältimatuks — kõik sõja jaoks, ja vähimgi

lohakus ja energiapuudus peab olema karistatav sõjaaja seaduste järgi.“

Vastuseks oma rahva usaldusele ja hoolitsusele peab Punaarmee lööma vaenlast veel kõvemini, peab halastamatult hävitama saksa röövullutajaid, peab neid lakkamatult välja kihutama Nõukogude maalt. Punaarmee on sõja jooksul omandanud rikkalikke sõjakogemusi. Sajad tuhanded võitlejad on õppinud täiuslikult käsitsema oma relva. Paljud komandörid on õppinud oskuslikult juhatama vägesid lahinguväljal. Kuid rahulduda sellega ei oleks mõistlik. Sõdurid peavad õppima hästi käsitsema oma relva, komandörid peavad saama meistriks lahingute juhtimise alal. Kuid ka sellest on vähe. Sõjaasjanduses, seda enam aga säärases sõjas nagu kaasaegne sõda, ei tohi paigal seista. Seismajäämine sõjaasjanduses tähendab mahajäämist. Mahajäänuid aga, nagu teada, pekstakse. Sellepärast on peaasi praegu see, et k o g u Punaarmee päevast päeva täiustaks oma sõjalist väljaõpet, et k õ i k Punaarmee komandörid ja sõdurid õpiksid tundma sõjakogemusi, õpiksid võitlema nõnda, nagu seda nõuab võidu saavutamine.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, komandörid ja poliitöölised, mees- ja naispartisanid!

Tervitades ja õnnitledes teid 1. mai puhul

K Ä S I N:

1. Kõigil võitlejail — jalaväelastel, miinipildureil, kahurväelastel, tankistidel, lendureil, sapööridel, sidemeestel ja ratsaväelastel — jätkata väsimatult oma sõjalise meisterlikkuse täiustamist, täita täpselt komandöride käske ja määrustike ning juhendite nõudeid, pidada pühalikult distsipliini, pidada organiseeritust ja korda.

2. Kõigi väeliikide komandöridel ja vägede üldjuhtidel — saada meistriks vägede juhtimise alal, organiseerida oskuslikult kõigi väeliikide koostööd ja juhatada neid lahingus.

Tundma õppida vaenlast, täiustada luuret — armee silmi ja kõrvu, pidada meeles, et ilma selleta ei saa lüüa vaenlast väeramatuult. Tõsta sõjaväestaapide töökultuuri, taotlema, et Punaarmee väeosade ja -koondiste staabid muutuksid esukujulikeks sõjavägede juhatamise organeiks. Tõsta sõjaväe tagalate töö nende nõuete tasemele, mida esitab kaas-aegne sõda, kindlalt meeles pidada, et vägede täielikust ja õigeaegselt varustamisest laskemoonaga, sõjavarus-tusega ja toiduainetega sõltub võitlusoperatsioonide tule-mus.

3. Kogu Punaarmee — kindlustada ja arendada talviste võitluste edu, mitte loovutada vaenlasele ainsatki jalatäit meie pinda, olla valmis otsustavateks lahinguteks saksa fašistlike röövvalutajate vastu. Kaitsel ilmutada meie armee võitlejaile omast visadust ja vastupidavust. Pealetungil — otsustavust, õiget vägede koostööd, julget manööverdust lahinguväljal, mille tulemuseks on vaenlase ümberpiiramine ja hävitamine.

4. Mees- ja naispartisanidel — anda võimsaid lööke vaen-lase tagalate, ühenduste, sõjaväeladude, staapide ja käi-tiste pihta, purustada vaenlase sideliine. Tõmmata Nõu-kogude rahvastiku laialdasi kihte vaenlase poolt okupeeri-tud piirkondades aktiivsesse vabadusvõitlusesse, päästes sel-lega Nõukogude kodanikke küüditamisest saksa orjusse ja hävitamisest hitlerlike lojude poolt. Saksa röövvalutajaile halastamatult kätte maksta meie naiste ja laste, emade ja isade, vendade ja õdede vere ja pisarate eest. Kõigest jõust abistada Punaarmeed tema võitluses nurjatute hitlerlike orjastajate vastu.

Seltsimehed!

Vaenlane on juba tunda saanud meie vägede purustavate löökide jõudu. Läheneb aeg, kus Punaarmee koos meie liit-laste armeedega murrab fašistliku elaja selgroo.

Elagu meie kuulsusrikas Kodumaa!
Elagu meie vapper Punaarmee!
Elagu meie vapper Sõjalaevastik!
Elagu meie uljad mees- ja naispartisanid!
Surm saksa rööv vallutajaile!

*Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu marssal
J. STALIN*

SM. J. V. STALINI VASTUSED

AMEERIKA AJALEHE „NEW YORK TIMES“ JA
INGLISE AJALEHE „TIMES“ KORRESPONDENDI KÜSIMUSTELE

Ameerika ajalehe „New York Times“ ja inglise ajalehe „Times“ Moskva korrespondent hr. Parker pöördus NSVL Rahvakomissaride Nõukogu esimehe sm. J. V. Stalini poole kirjaga, milles ta palus vastata kahele küsimusele, mis huvitavad inglise ja ameerika avalikkust.

Sm. J. V. Stalin vastas hr. Parkerile järgmise kirjaga:

Härra PARKER!

3. mail sain kaks Teie küsimust, mis puudutavad Poola-Nõukogude suhteid.

Saadan Teile oma vastused:

1. Küsimus: „Kas NSVL Valitsus soovib Poolat pärast hitlerliku Saksamaa lüüasaamist näha tugevana ja sõltumatusena?“

Vastus. Tingimata soovib.

2. Küsimus: „Missugusel alusel peaksid Teie seisukohast baseeruma Poola ja NSVL suhted pärast sõda?“

Vastus. Kindlate heanaaberlike suhete ja vastastikuse lugupidamise alusel või, kui seda soovib poola rahvas, — vastastikuse abistamise liidu alusel sakslaste kui Nõukogude Liidu ja Poola peavaenlaste vastu.

Austusega

J. STALIN

4. mail 1943

SM. J. V. STALINI TERVITUSTELEGRAMMID
HR. W. CHURCHILLILE JA HR. F. ROOSEVELTILE
INGLISE-AMEERIKA VÄGEDE VÕIDU PUHUL PÕHJA-AAFRIKAS

Õöl vastu 8. maid läkitas NSVL Rahvakomissaride Nõukogu esimees sm. J. V. Stalin Suur-Britannia peaministrile hr. W. Churchillile ja USA presidendile hr. F. Rooseveltile järgmised tervitustelegrammid:

Peaminister CHURCHILLILE

London.

Õnnitlen Teid ja vahvaid Briti ja Ameerika vägesid hiilgava võidu puhul, mis vabastas Bizerta ja Tunise hitlerlikust türanniast. Soovin Teile edasist edu.

J. STALIN

President ROOSEVELTILE

Washington.

Õnnitlen Teid ja vahvaid Ameerika ja Briti vägesid hiilgava võidu puhul, mis vabastas Bizerta ja Tunise hitlerlikust türanniast. Soovin Teile edasist edu.

J. STALIN

9. mail 1943

SM. J. V. STALINI VASTUS

INGLISE AGENTUURI „REUTER“ PEAKORRESPONDENDI KÜSIMUSELE

Inglise agentuuri „Reuter“ Moskva korrespondent hr. King pöördus NSVL Rahvakomissaride Nõukogu esimehe sm. J. V. Stalini poole kirjaga, milles ta palus vastata inglise avalikkust huvitavale küsimusele.

Sm. J. V. Stalin vastas hr. Kingile järgmise kirjaga:

Hr. KING!

Sain Teilt palve vastata Kommunistliku Internatsionaali laialisaatmist puudutavale küsimusele. Saadan Teile oma vastuse.

K ü s i m u s. „Briti kommentaarid Kominterni likvideerimise otsuse puhul olid väga soodsad. Milline on Nõukogude seisukoht selle küsimuse ja selle mõju kohta rahvusvaheliste suhete tulevikule?“

V a s t u s. Kommunistliku Internatsionaali laialisaatmine on õige ja õigeaegne, sest see kergendab kõigi vabadustarmastavate rahvaste ühise pealetungi organiseerimist ühise vaenlase — hitlerismi vastu.

Kommunistliku Internatsionaali laialisaatmine on õige, sest:

a) see paljastab hitlerlaste vale, nagu kavatseks „Moskva“ end segada teiste riikide ellu ja neid „bolševiseerida“. Nüüdsest peale on tehtud lõpp sellele valele.

b) See paljastab kommunismi vastaste laimu töölisliikumises selle kohta, nagu ei tegutseks mitmesuguste maade kommu-

nistlikud parteid oma rahva huvides, vaid väljastpoolt tuleva käsu järgi. Ka sellele laimule on tehtud siitpeale lõpp.

c) See kergendab vabadustarmastavate maade patriootide tööd kõigi oma maa progressiivsete jõudude ühendamisel, olenemata nende parteilisest kuuluvusest ja usulistest veendumustest, ühtseks rahvuslikuks vabastusleeriks, — võitluse arendamiseks fašismi vastu.

d) See kergendab kõigi maade patriootide tööd kõigi vabadustarmastavate rahvaste ühendamisel ühtseks rahvusvaheliseks leeriks võitluseks hitlerismi maailmavalitsemise ohu vastu, puhastades ühtlasi teed rahvaste koostöö organiseerimiseks tulevikus nende üheõigusluse alusel.

Ma arvan, et kõik need asjaolud üheskoos viivad liitlaste ja teiste ühendatud rahvaste ühisrinde edasisele tugevnemisele nende võitluses võidu eest hitlerliku türannia üle.

Arvan, et Kommunistliku Internatsionaali laialisaatmine on täiesti õigeaegne, sest just praegu, kus fašistlik metsaline pingutab oma viimseid jõude, — on vaja organiseerida vabadustarmastavate maade ühine pealetung selleks, et seda metsalist lõplikult lüüa ja vabastada rahvad fašistlikust ikkest.

Austusega

J. STALIN

28. mail 1943

SUURE SOTSIALISTLIKU

OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 26. AASTAPÄEV

RIIKLIKU KAITSEKOMITEE ESIMEHE KÕNE MOSKVA TÖÖ-
RAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU JA MOSKVA LINNA PARTEI-
JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE PIDULIKUL
KOOSOLEKUL 6. NOVEMBRIL 1943

SELTSIMEHED!

Nõukogude Liidu rahvad pühitsevad täna Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 26. aastapäeva.

Kolmandat korda tähistab meie maa oma rahvarevolutsiooni aastapäeva Isamaasõja tingimustes.

1941. aasta oktoobris elas meie Kodumaa üle raskeid päevi. Vaenlane oli tunginud pealinna alla. Oli maismaa poolt ümber piiranud Leningradi. Meie väed olid sunnitud taanduma. Oli vaja armee hiiglapingutusi ja rahva kõigi jõudude pingutamist, et pidurdada vaenlane ja anda talle tõsine löök Moskva all.

1942. aasta oktoobriks oli oht meie Kodumaale veelgi kasvanud. Siis seisis vaenlane kõigest 120 kilomeetri kaugusel Moskvast, oli tunginud Stalingradi ja jõudnud Kaukaasia eelmäestikku. Kuid neilgi raskeil päevil ei kaotanud armee ja rahvas julgust, vaid talusid vapralt kõik katsumused. Nad leidsid endas jõudu pidurdada vaenlane ja anda talle vastu-
lööki. Ustavad Suure Lenini õpetusele, säästmata jõudu ja elu, kaitsesid nad Oktoobrirevolutsiooni saavutusi. Nagu teada, need armee ja rahva pingutused ei olnud asjatud.

Varsti pärast möödunud aasta Oktoobripäevi läksid meie väed üle pealetungile ja andsid sakslastele uue võimsa löögi algul Stalingradi all, Kaukaasias ja Doni keskjooksu piirkonnas, seejärel aga, 1943. aasta alguses, Velikije Luki juu-

res, Leningradi all ning Rževi ja Vjazma piirkonnas. Pärast seda ei lasknud Punaarmee juba enam algatust enda käest. Tema löögid muutusid kogu tänavuse suve jooksul järjest tugevamaks, tema sõjaline meisterlikkus kasvas iga kuuga. Sellest ajast peale saavutavad meie väed suuri võite, sakslased aga kannavad ühe kaotuse teise järel. Kuidas vaenlane ka ei ole püüdnud, kuid tal ei ole ikka veel korda läinud saavutada mitte ühtki vähegi tõsist edusammu Nõukogude-Saksa rindel.

1. Põhjaliku murrangu aasta sõja käigus

Läinud aasta — Oktoobri 25. aastapäevast kuni 26. aastapäevani — on murranguaasta Isamaasõjas.

See aasta oli murranguiline eelkõige sellepärast, et sel aastal esmakordselt sõja jooksul läks Punaarmeel korda teostada suur suvine pealetung saksa vägede vastu, kusjuures saksa fašistlikud väed olid sunnitud meie vägede löökide all kiires korras maha jätma nende poolt haaratud territooriumi, olid sunnitud end sageli ümberpiiramisest päästma põgenemisega ja jätma lahinguväljale maha suurel hulgal tehnikat, relvastuse ja laskemoona ladusid ning haavatud sõdureid ja ohvitsere.

Seega meie suvise kampaania edu käesoleva aasta teisel poolel osutus käesoleva aasta algul teostatud talvekampaania edusammude jätkamiseks ja lõpuleviimiseks.

Nüüd, kus Punaarmee, arendades talvekampaania edu, on andnud saksa vägedele võimsa löögi suvel, võib pidada lõplikult mahamaetuks muinasjuttu sellest, nagu ei oleks Punaarmee võimeline teostama edukat pealetungi suve ajal. Läinud aasta näitas, et Punaarmee võib suvel niisama hästi peale tungida kui talvelgi.

Nende pealetungioperatsioonide tagajärjel õnnestus meie vägedel läinud aasta jooksul lahingutega läbida 500-st kilomeetrist rinde keskosas kuni 1300 kilomeetrini lõunas (*kiiduvaldused*), vabastades ligi 1 000 000 ruutkilomeetrit territooriumi, see tähendab, ligi kaks kolmandikku kogu vaenlase poolt ajutiselt vallutatud Nõukogude maast, kusjuures vaenlase väed paisati Vladikavkazist Hersoni juurde, Elistast Krivoi Rogi juurde, Stalingradist Kiievi juurde, Voronežist Gomeli juurde, Vjazma ja Rževi juurest Orša ja Vitebski lähistele.

Uskumata oma varema edu püsivusse Nõukogude-Saksa rindel, ehtasid sakslased aegsasti, pika aja kestel, võimsaid kaitsevööndeid, eriti piki suuri jõgesid. Kuid selle aasta lahinguis ei päästnud sakslasi ei jõed ega võimsad kindlustused. Meie väed purustasid sakslaste kaitse ning ainuüksi 1943. aasta kolme suvekuu jooksul ületasid meisterlikult neli väga tõsist vesitõket — Põhja-Donetsi, Desna, Soži ja Dnepri. Ma ei räägigi sääraseist tõkkeist, nagu sakslaste kaitse Miussi jõe piirkonnas Rostovist lääne pool, ja Molotšnaja jõe piirkonnas Melitopoli lähedal. Nüüd purustab Punaarmee edukalt vaenlast teispoole Dneprit.

See aasta oli murranguaasta ka veel seepärast, et Punaarmeel läks korda võrdlemisi lühikese ajaga purustada ja läbi jahvatada saksa fašistlike vägede kõige kogenumad vanad kaadrid, karastades ja suurendades üheaegselt omaenda kaadreid aasta kestel peetud edukates pealetungivõitlustes. Läinud aasta jooksul kaotas saksa fašistlik armee lahingutes Nõukogude-Saksa rindel üle 4 000 000 sõduri ja ohvitseri, neist vähemalt 1 800 000 surnutena. Peale selle kaotasid sakslased sel aastal üle 14 000 lennuki, üle 25 000 tanki ja vähemalt 40 000 suurtükki.

Nüüd ei ole saksa fašistlik armee enam see, mis ta oli sõja algul. Kui sõja algul tema käsutuses oli küllaldane hulk koge-

nud kaadreid, siis nüüd on ta lahjendatud värskeltküpsetatud noorte vilumata ohvitseridega, keda sakslased paiskavad kiires korras rindele, sest neil ei ole ei vajalikke ohvitseride reserve ega aega nende väljaõpetamiseks.

Hoopis teist pilti pakub praegu Punaarmee. Tema kaadrid on kasvanud ja karastunud läinud aasta edukates pealetungivõitlustes. Tema lahingkaadrite arv kasvab ja saab kasvama ka edaspidi, sest tarvilike ohvitseride reservide olemasolu annab talle nii aega kui ka võimalusi õpetada noori ohvitseride kaadreid ja edutada neid vastutavatele kohtadele.

On iseloomustav, et 240 diviisi asemel, kes seisid rindel meie vastas möödunud aastal, kelledest 179 olid saksa diviisid, — seisab käesoleval aastal rindel Punaarmee vastas 257 diviisi, kelledest 207 diviisi on saksa diviisid. Sakslased nähtavasti tahavad kompenseerida oma diviiside madalamat kvaliteeti nende hulga suurendamisega. Kuid sakslaste lüüasaamine käesoleval aastal näitab, et diviiside hulga suurendamisega on võimatu tasa teha nende halvemat kvaliteeti.

Puhtsõjalisest seisukohast lähtudes oli saksa vägede lüüasaamine meie rindel käesoleva aasta lõpu poole ette ära otsustatud kahe ülitähtsa sündmusega: lahinguga Stalingradi all ja lahinguga Kurski all.

Lahing Stalingradi all lõppes sakslaste 300 000-mehelise armee ümberpiiramisega, selle purustamisega ja ligi ühe kolmandiku ümberpiiratud vägede vangivõtmisega. Et saada ettekujutust selle ajaloos ennenägematu tapluse ulatusest, mis arenes Stalingradi väljadel, on vaja teada, et Stalingradi lahingu lõppedes korjati üles ja maeti maha 147 200 surmasaanud saksa sõdurit ja ohvitseri ja 46 700 surmasaanud Nõukogude sõdurit ja ohvitseri. Stalingrad oli saksa fašistliku armee loojanguks. Pärast Stalingradi lahingut ei suutnud sakslased end teatavasti enam koguda.

Mis puutub lahingusse Kurski all, siis lõppes see saksa fašistlike vägede kahe peamise pealetungiva grupi purustamisega ning meie vägede asumisega vastupealetungile, mis kujunes hiljem Punaarmee võimsaks suviseks pealetungiks. Lahing Kurski all algas sakslaste pealetungiga Kurskile põhja ja lõuna poolt. See oli sakslaste viimne katse teostada suurt suvist pealetungi ja selle edukuse korral tasa teha kaotatud. Pealetung lõppes teatavasti nurjumisega. Punaarmee mitte ainult tõrjus tagasi sakslaste pealetungi, vaid läks ise üle pealetungile ning paiskas saksa fašistlikud väed rea üksteisele järgnenud löökidega suveperioodi kestel Dnepri taha.

Kui lahing Stalingradi all kuulutas ette saksa fašistliku armee loojangut, siis lahing Kurski all viis ta katastroofi lävele.

See aasta oli lõpuks murranguaasta ka seepärast, et Punaarmee edukas pealetung halvendas põhjalikult fašistliku Saksamaa majanduslikku ja sõjalis-poliitilist olukorda, seades ta sügavaima kriisi ette.

Käesoleva aasta suvel lootsid sakslased teostada edukat pealetungi Nõukogude-Saksa rindel, et kaotatud tagasi saada ja tõsta oma kõikumalöönud autoriteeti Euroopas. Kuid Punaarmee ajas nurja sakslaste kavatsused, tõrjus tagasi nende pealetungi, asus ise pealetungile ja kihutas sakslased läände, tallates sellega põrmu saksa relvade autoriteedi.

Sakslased lootsid võtta kursi sõja pikalevenitamisele, hakasid ehitama kaitsekindlustusi ja „valle“, kuulutades kõigile oma uute positsioonide võitmatust. Kuid Punaarmee ajas ka siin nurja sakslaste kavatsused, murdis läbi nende positsioonid ja „vallid“, jätkab edukalt pealetungi ega anna neile aega sõja pikalevenitamiseks.

Sakslased lootsid parandada olukorda rindel „totaalse“ mobilisatsiooni abil. Kuid sündmused ajasid ka siin nurja sakslaste kavatsused. Suvine kampaania on juba neelanud

$\frac{2}{3}$ „totaalselt“ mobiliseeritud, kuid ei ole märgata, et see asjaolu oleks toonud mingit paranemist saksa fašistliku armee olukorda. On võimalik, et tuleb välja kuulutada veel üks „totaalne“ mobilisatsioon, kusjuures pole põhjust oletada, et säärase abinõu kordamine ei too kaasa mõne riigi „totaalset“ kokkuvarisemist. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Ukraina lootsid sakslased kindlalt enda käes hoida, et tarvitada Ukraina põllumajandussaadusi oma armee ja elanikkonna jaoks, Donetsi sütt aga saksa armeed teenindavate tehaste ja raudteetranspordi jaoks. Ent ka siin eksisid nad oma arvestustes. Punaarmee eduka pealetungi tagajärjel kaotasid sakslased mitte ainult Donetsi söe, vaid ka Ukraina viljarikkaimad oblastid, kusjuures ei ole põhjust oletada, et nad ei kaota lähemal ajal ka Ukraina ülejäänud osa. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

On arusaadav, et kõik need väärarvestused pidid halvendama ja tegelikult halvendasidki põhjalikult fašistliku Saksamaa majanduslikku ja sõjalis-poliitilist olukorda.

Fašistlik Saksamaa elab üle sügavat kriisi. Ta seisab oma katastroofi lävel.

2. Üldrahvalik abi rindele

Punaarmee edu oleks olnud võimatu ilma rahva toetuseta, ilma Nõukogude inimeste ennastsalgava tööta vabrikuis ja tehaseis, kaevandustes, transpordis ja põllumajanduses. Raskestes sõjatingimustes suutis Nõukogude rahvas varustada oma armeed kõige minimaalselt tarvilikuga ning täiustas lakkamatult tema sõjatehnikat. Kogu sõja kestel ei läinud vaenlasel korda ületada meie armeed relvastuse kvaliteedi poolest. Samal ajal andis meie tööstus rindele ikka rohkem ja rohkem sõjatehnikat.

Läinud aasta oli murranguaastaks mitte ainult sõjategevuse käigus, vaid ka meie tagala töös. Meie ees ei seisnud enam säärased ülesanded, nagu käitiste evakueerimine itta ja tööstuse ümberkohandamine relvastuse tootmisele. Nõukogude riik omab nüüd korrastatud ja kiiresti kasvavat sõjamajandust. Niisiis võidi kõik rahva pingutused koondada toodangu tõstmisele ja relvastuse, eriti tankide, lennukite, suurtükkide ja iseliikuva kahurväe edasisele täiustamisele. Sel alal oleme saavutanud suurt edu. Punaarmee, tuginedes üldrahvalikule toetusele, sai lakkamatult sõjavarustust, paiskas vaenlase vastu miljoneid pomme, miine ja mürske ning viis lahingusse tuhandeid tanke ja lennukeid. Võib täiesti õigustatult ütelda, et Nõukogude inimeste ennastalgav töö tagalas läheb ajalukku — kõrvuti Punaarmee sangarliku võitlusega — kui rahva enneolematu kangelastegu Kodumaa kaitsele. (*Kestvad kiiduavaldused.*)

Nõukogude Liidu töölised, kes rahuliku ülesehitustöö aastail lõid kõrgesti arenenud võimsa sotsialistliku tööstuse, on Isamaasõja ajal arendanud pingelist ja hoogsat tööd rinde abistamiseks, ilmutades tõelist töösangarlust.

Kõigil on teada, et sõjas NSVL vastu oli hitlerlaste käsutuses mitte ainult Saksamaa hästi arenenud tööstus, vaid ka okupeeritud ja vasallmaade võrdlemisi võimas tööstus. Ja siiski ei suutnud hitlerlased säilitada arvulist ülekaalu sõjatehnikas, mida nad omasid sõja algul Nõukogude Liidu vastu. Kui nüüd vaenlase endine ülekaal tankide, lennukite, miinipildujate ja automaatide hulga poolest on likvideeritud, kui meie armee ei tunne praegu tõsist puudust relvastusest, lahingumoonast ja varustusest, siis tuleb selles näha eelkõige meie tööliklassi teenet. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Nõukogude Liidu talupojad, kes oma mahajäänud põllumajanduse rahuliku ülesehitustöö aastail kolhoosikorra alu-

sel ümber kujundasid eesrindlikuks põllumajanduseks, näitasid Isamaasõja ajal talurahva ajaloos enneolematult kõrget arusaamist üldrahvalikest huvidest. Ennastsalgava tööga rinde abistamiseks näitasid nad, et Nõukogude talurahvas peab praegust sõda sakslaste vastu omaenda asjaks, sõjaks oma elu ja vabaduse eest.

On teada, et fašistlike väe jõukude vallutusretke tagajärjel kaotas meie maa ajutiselt Ukraina, Doni ja Kubani tähtsad põllundusrajoonid. Ja siiski varustasid meie kolhoosid ja sovhoosid armeed ja riiki toiduainetega ilma tõsisemate lünkadeta. Selle üliraske ülesandega ei oleks me muidugi suutnud toime tulla ilma kolhoosikorrata, ilma mees- ja naiskolhoosnike ennastsalgava tööta. Kui meie armee kolmandal sõja-aastal ei tunne puudust toiduaineist, kui elanikkonda varustatakse toiduainetega ja tööstust toormaterjaliga, siis selles avaldub kolhoosikorra jõud ja elulisus, kolhoositaluraha patriotism. (*Kestvad kiiduavaldused.*)

Suurt osa rinde abistamisel on etendanud meie transport, eelkõige raudteetransport, aga samuti ka jõe-, mere- ja autotransport. Transport on teatavasti tähtsaimaks sidevahendiks tagala ja rinde vahel. Võib toota suurel hulgal relvastust ja laskemoona, aga kui seda ei toimetata õigeaegselt rindele transpordi abil, võib see jääda rindele kasutuks veoseks. Peab ütlema, et relvastuse, laskemoona, toiduainete, riietuse jne. õigeaegse juurdeveo alal rindele etendab transport otsustavat osa. Ja kui meil hoolimata sõjaaja raskustest ning küttematerjali puudusest siiski korda läks varustada rinnet kõige tarvilikuga, siis selles tuleb tunnustada eelkõige transporditöölise ja -teenijate teeneid. (*Kestvad kiiduavaldused.*)

Töölisklassist ja talurahvast ei jää rinde abistamisel maha ka meie intelligents. Nõukogude intelligents töötab ustavalt meie maa kaitse heaks, täiustab lakkamatult Punaarmee rel-

vastust, tootmistehnikat ja -organisatsiooni. Ta abistab töölisi ja kolhoosnikke tööstuse ja põllumajanduse tõstmisel ning arendab sõjaolukorras Nõukogude teadust ja kultuuri.

See teeb au meie intelligentsile. (*Kestvad kiiduavaldused.*)

Kõik Nõukogude Liidu rahvad on üksmeelselt asunud kaitsma oma Kodumaad, pidades praegust Isamaasõda õigustatult kogu töörahva ühiseks asjaks, tegemata vahet rahvuse ja usutunnistuse vahel. Nüüd näevad hitlerlikud poliitikamehed juba isegi, kui lootusetult rumalad olid nende arvestused lahkkelidele ja kokkupõrgetele Nõukogude Liidu rahvaste vahel. Meie maa rahvaste sõprus pidas vastu kõigile sõja raskustele ja katsumustele ning karastus veelgi enam kõigi Nõukogude inimeste ühises võitluses fašistlike rööv-vallutajate vastu.

Selles on Nõukogude Liidu jõu allikas. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Nõukogude rahva juhtivaks ja suunavaks jõuks nii rahu-liku ülesehitustöö aastail kui ka sõja päevil on olnud Lenini partei, bolševike partei. Ükski partei ei ole omanud ega oma säärast autoriteeti rahvahulkades nagu meie bolševistlik partei. See ongi arusaadav. Bolševike partei juhtimisel võitsid meie maa töölised, talupojad ja haritlased endale vabaduse ja ehtasid sotsialistliku ühiskonna. Isamaasõja päevil nägime parteid endi ees kui fašistlike rööv-vallutajate vastu peetava üldrahvaliku võitluse innustajat ja organiseerijat. Partei organiseeriv töö ühendas ja suunas ühise eesmärgi poole kõik Nõukogude inimeste pingutused, allutades kõik meie jõud ja ressursid vaenlase purustamise ülesandele. Sõja jooksul on partei rahvaga veel enam kokku kasvanud, on end veel tihedamini sidunud töörahva laiade hulkadega.

Selles on meie riigi jõu allikas. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Praegune sõda on kogu veenvusega kinnitanud Lenini tuntud väidet selle kohta, et sõda on iga rahva kõigi aineliste ja vaimsete jõudude igakülgne tuleproov. Sõdade ajalugu õpetab, et ainult need riigid on selle tuleproovi läbi teinud, kes on osutunud oma vaenlasest tugevamaks majanduse arengult ja organisatsioonilt, oma vägede kogemustelt, meisterlikkuselt ja võitlusvaimult, rahva vastupidavuse ja ühtsuse poolest kogu sõja vältel. Just säärane riik on meie riik.

Nõukogude riik ei ole iialgi olnud nii kindel ja vankumatu kui praegu, Isamaasõja kolmandal aastal. Sõja õppetunnid kõnelevad sellest, et nõukogude kord on osutunud mitte ainult riigi majandusliku ja kultuurilise tõusu organiseerimise parimaks vormiks rahuliku ülesehitustöö aastail, vaid ka rahva kõigi jõudude mobiliseerimise parimaks vormiks vastupanu avaldamiseks vaenlasele sõja ajal. 26 aastat tagasi loodud nõukogude võim on muutnud ajalooliselt lühikese ajaga meie maa vankumatuks kindluseks. Maailma kõigist armeedest on Punaarmeel kõige tugevam ja kindlam tagala.

Selles on Nõukogude Liidu jõu allikas. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Ei ole kahtlust, et Nõukogude riik tuleb sõjast välja tugevana ja veel kindlamana. Saksa röövvallutajad riisuvad ja laastavad meie maad, püüdes õhnestada meie riigi võimsust. Punaarmee pealetung on paljastanud hitlerliku armee barbaarse, bandiitliku iseloomu veel suuremas ulatuses kui varem. Sakslased on hävitanud nende poolt vallutatud piirkondades sadu tuhandeid meie rahulikke inimesi. Nagu kesk-aegsed barbarid või Attila hordid tallavad saksa kurjategijad meie põlde, põletavad külasid ja linnu, purustavad tööstuskäitisi ja kultuuriasutusi. Sakslaste kuriteod kõnelevad fašistlike röövvallutajate nõrkusest, sest nõnda talitavad ainult ajutised valitsejad, kes ise ei usu oma võidusse. Ja mida lootusetumaks kujuneb hitlerlaste olukord, seda pööra-

semaks muutuvad nad oma metsikustes ja riisumises. Meie rahvas ei andesta neid roimi saksa kurjategijaile. Meie sunnime saksa roimareid andma vastust kõigi nende kuritegude eest! (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Piirkondades, kus ajutiselt võimutsesid fašistlikud rüüstajad, tuleb meil taas üles ehitada purustatud linnad ja külad, tööstus, transport, põllumajandus ja kultuuriasutused, tuleb luua fašistlikust orjusest päästetud Nõukogude inimestele normaalsed elutingimused. Juba praegu areneb täie hooga majanduse ja kultuuri taastamise töö vaenlasest vabastatud piirkondades. Kuid see on alles algus. Meil tuleb täielikult likvideerida sakslaste võimutsemise tagajärjed saksa okupatsiooni alt vabastatud piirkondades. See on suur, üldrahvalik ülesanne. Meie suudame lahendada ja peame lahendama selle raske ülesande lühikese ajaga.

3. Hitlerivastase koalitsiooni tugevnemine.

Fašistliku bloki lagunemine

Läinud aasta oli murranguline mitte ainult Nõukogude Liidu Isamaasõjas, vaid ka kogu maailmasõjas.

Selle aasta jooksul sõjalises ja välispoliitilises olukorras toimunud muutused on kujunenud NSVL ja temale sõbralike liitlasmaade kasuks, Saksamaa ja tema kuritöökaaslaste kahjuks Euroopas.

Punaarmee võitude tulemused ja tagajärjed ulatuvad kaugele üle Nõukogude-Saksa rinde piiride, need on muutnud maailmasõja kogu edasist käiku ja omandanud suure rahvusvahelise tähtsuse. Liitlasmaade võit ühise vaenlase üle on liginenud, liitlaste suhted aga, nende armeede lahingusõprus ei ole vastu vaenlaste ootusi mitte nõrgenenud, vaid, vastupidi, tugevamaks ja kindlamaks muutunud. Sellest kõnelevad

kujukalt ka Nõukogude Liidu, Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriikide esindajate Moskva konverentsi hiljuti ajakirjanduses avaldatud ajaloolised otsused. Nüüd on meie ühinenud maad tulvil otsustavust anda vaenlasele ühiseid lööke, mis viivad lõplikule võidule tema üle.

Käesoleval aastal toetas Punaarmee lööke saksa fašistlike vägede pihta meie liitlaste lahingutegevus Põhja-Aafrikas, Vahemere basseinis ja Lõuna-Itaalias. Ühtlasi pommitasid ja pommitavad liitlased põhjalikult Saksamaa tähtsaid tööstuskeskusi ning nõrgendavad sellega tunduvalt vaenlase sõjalist võimsust. Kui sellele kõigele lisada veel asjaolu, et liitlased varustavad meid regulaarselt mitmesuguse relvastuse ja toormaterjaliga, siis võib liialdamata ütelda, et nad hõlbustasid kõige sellega tunduvalt meie suvise kampaania edu. Liitlasarmeede praegusele tegevusele Euroopa lõunaosas ei saa muidugi veel vaadata kui teisele rindele. Ent see on siiski midagi teise rinde taolist. On arusaadav, et tõelise teise rinde loomine Euroopas, mis ei ole mägede taga, kiirendab tunduvalt võitu hitlerliku Saksamaa üle ja süvendab veelgi liitlasriikide relvavendlust.

Niisiis näitavad läinud aasta sündmused, et hitlerivastane koalitsioon on rahvaste kindel koondis ja et see on rajatud tugevale alusele.

Nüüd on juba kõigil selge, et hitlerlik klikk, vallandanud käimasoleva sõja, viis Saksamaa ja tema sabarakud väljapääsmatusse ummikusse. Fašistlike vägede lüüasaamised Nõukogude-Saksa rindel ning meie liitlaste löögid Itaalia-Saksa vägede pihta on vapustanud kogu fašistliku bloki hoonet ja nüüd laguneb see meie silma all.

Itaalia on tagasipööramatult välja langenud hitlerlikust koalitsioonist. Mussolini ei suuda midagi muuta, sest tegelikult on ta sakslaste vang. Järjekord on koalitsiooni teiste osanike käes. Soome, Ungari, Rumeenia ja Hitleri teised

vasallid, heitunud Saksamaa sõjalistest lüüasaamistest, on nüüd juba lõplikult kaotanud usu sõja neile soodsasse lõpptulemusse ning nad muretsevad selle üle, kuidas välja pääseda sellest laukast, kuhu neid on vedanud Hitler. Hitlerliku Saksamaa röövimiskaaslased, kes alles hiljuti alistusid kõiges oma peremehele, nüüd, kus on tulnud aeg anda vastust oma röövtegevuse eest, vahivad põõsaisse, varitsedes soodsat hetke, et röövljõugust märkamatuult minema lipsata. (Naer.)

Sõtta astudes lootsid hitlerliku bloki osanikud kiiret võitu. Nad jagasid juba aegsasti omavahel, kes mida saab: kes kooki ja korpi, kes vermeid ja vorpe. (Naer. Kiiduavaldused.) On arusaadav, et vermed ja vorbid määrasid nad oma vastastele, koogid ja korbid aga endale. Kuid nüüd on ilmne, et Saksamaale ja tema kannupoistele ei saa osaks mitte kookid ja korbid, vaid et neil tuleb nüüd omavahel jagada vermed ja vorbid. (Naer. Kiiduavaldused.)

Seda vähemeeldivat väljavaadet ette nähes murravad Hitleri kaasosalised praegu pead, kuidas sõjast välja tulla, saades seejuures võimalikult vähe vermeid ja vorpe. (Naer.)

Itaalia eeskuju näitab Hitleri vasallidele, et mida kauem nad venitavad oma vältimatu lahkulöömisega sakslastest ja lubavad neid peremehetseda oma riigis, seda suurem laastamine ootab nende maad, seda rohkem kannatusi tuleb taluda nende rahval. Itaalia eeskuju näitab samuti, et hitlerlik Saksamaa ei mõtlegi kaitsta oma vasallmaid, vaid et ta kavatseb nad muuta laastava sõja tandriks, et ainult pikendada omaenda kokkuvarisemise tundi.

Saksa fašismi mäng on läbi, tema poolt loodud verine „uus kord“ aga läheb vastu kokkuvarisemisele. Euroopa okupeeritud maades paisub üldrahvalik meelepahatorm fašistlike orjastajate vastu. Tagasipööramatuult on kadunud Saksamaa endine prestiiž temaga liidus olevates ja erapooletutes

maades, on õõnestatud tema majanduslikud ja poliitilised sidemed erapooletute riikidega.

See aeg, kus Hitleri klikk tegi pöörast kära sakslaste poolt maailma valitsemise saavutamise üle, on jäänud kaugele seljataha. Nüüd on sakslased teatavasti kaugel maailma valitsemise taotlustest, — pääseks vaid eluga, saagu muidu mis saab. (*Naer. Kiiduavaldused.*)

Niisiis on sõja käik näidanud, et fašistlike riikide liidul ei ole olnud ega ole kindlat alust. Hitlerlik koalitsioon kujunes välja selle osanike maadehaaramis- ja röövimistaotluste alusel. Seni kui hitlerlastel oli sõjalist edu, näis fašistlik koalitsioon vastupidava koondisena. Kuid juba esimesed fašistlike vägede lüüasaamised viisid röövelliku bloki tegelikule lagunemisele.

Hitlerlik Saksamaa ja tema vasallid seisavad oma katastroofi lävel.

Liitlasmaade võit hitlerliku Saksamaa üle seab päevakorda tähtsad Euroopa rahvaste riikliku, majandusliku ja kultuurilise elu organiseerimise ja taastamise küsimused. Meie valitsuse poliitika neis küsimustes jääb muutmatuks. Koos meie liitlastega tuleb meil:

1) vabastada Euroopa rahvad fašistlikest röövvalutajaist ja abistada neid fašistlike orjastajate poolt tükeldatud rahvusriikide taastamisel — Prantsusmaa, Belgia, Jugoslaavia, Tšehhoslovakkia, Poola, Kreeka ja teiste saksa ikke all viibivate riikide rahvad peavad uuesti saama vabaks ja iseseisvaks;

2) anda Euroopa vabastatud rahvastele täielik õigus ja vabadus ise otsustada oma riigikorra küsimus;

3) võtta tarvitusele abinõusid selleks, et kõik fašistlikud roimarid, kes on süüdi praeguses sõjas ja rahvaste kannatustes, millisel maal nad ennast ka ei varjaks, kannaksid ranget karistust ja kättetasumist kõigi nende poolt kordasaadetud roimade eest;

4) kehtima panna Euroopas säärane kord, mis teeks täiesti võimatuks uue agressiooni Saksamaa poolt;

5) luua Euroopa rahvaste vastastikusele usaldusele ja vastastikusele abile rajanev kestev majanduslik, poliitiline ja kultuuriline koostöö sakslaste poolt purustatud majanduse ja kultuuri taastamise eesmärgil.

*

Punaarmee ja Nõukogude rahvas on saavutanud läinud aastal suuri edusamme võitluses saksa röövvalutajate vastu. Meie oleme saavutanud sõjas põhjaliku murrangu meie maa kasuks ning nüüd läheb sõda vastu lõpplahendusele. Kuid Nõukogude inimestel ei sobi jääda peatuma saavutatul, joo-buda oma edust. Võidu võib lasta käest, kui meie ridades tekib endaga rahulolek. Võit ei tule ilma võitluse ja pingutusega. Võit saavutatakse võitluses. Võit on nüüd lähedal, ent tema saavutamiseks on vaja uut jõudude pingutamist, kogu tagala ennastsalgavat tööd ning Punaarmee osavat ja energilist tegevust rindel. Oleks kuritegu Kodumaa vastu, Nõukogude inimeste vastu, kes on ajutiselt langenud fašistlikku orjapõlve, Euroopa rahvaste vastu, kes vaevlevad saksa ikke all, kui meie ei kasutaks kõiki võimalusi vaenlase purustamise kiirendamiseks. Vaenlasele ei tohi anda aega hinge tagasitõmbamiseks. Sellepärast peamegi pingutama kõiki oma jõude, et lüüa vaenlast lõplikult.

Nõukogude rahvas ja Punaarmee näevad selgesti eelseisva võitluse raskusi. Kuid nüüd on juba selge, et meie võidu päev ligineb. Sõda on astunud sellesse järku, kus kõne all on okupantide täielik väljakihutamine Nõukogude maalt ning fašistliku „uue korra Euroopas“ likvideerimine. Ei ole kaugel see aeg, kus meje viime lõpule Ukraina ja Valge-Vene, Leningradi ja Kalinini oblasti puhastamise vaenlasest ning

vabastame saksa röövvalutajaist Krimmi, Leedu, Läti, Eesti, Moldaavia ja Karjala-Soome vabariigi rahvad.

Seltsimehed!

Inglise-Nõukogude-Ameerika võitlusliidu võidu eest! (*Kiiduavaldused.*)

Euroopa rahvaste vabastamise eest fašistlikust ikkest! (*Kiiduavaldused.*)

Saksa metsaliste täieliku väljakihutamise eest meie maalt! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie Punaarmee! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie Sõjalaevastik! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie julged mees- ja naispartisanid! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie suur Kodumaa! (*Kiiduavaldused.*)

Surm saksa röövvalutajaile! (*Tormilised keetvad kiiduavaldused. Kõik tõusevad püsti. Ovatsioon kogu saalis.*)

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

Nr. 309

7. NOVEMBRIL 1943, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid, mees- ja naispartisanid! Nõukogude Liidu töörahvas!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševistliku partei nimel tervitan ja õnnitlen teid Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 26. aastapäeva puhul.

Meie suure sotsialistliku revolutsiooni 26. aastapäeva me pühitseme Punaarmee kuulsusrikaste võitude päevil meie Isamaa vaenlaste üle.

Juba üle kahe aasta peab meie rahvas vabadussõda saksa fašistlike orjastajate vastu. Aasta tagasi elas meie Kodumaa üle raskeid päevi. Selleks ajaks oli vaenlane meilt vallutanud suure territooriumi. Miljonid Nõukogude inimesed vaevlesid saksa vangipõlves. Vaenlase hordid tungisid Volga juurde, et Moskva ida poolt ümber haarata, ning piirasid Taga-Kaukaasia lähiseid. Kuid Punaarmee tõkestas oma rinnaga vaenlasel tee. Meie väed peatasid välismaised röövjõugud ja seejärel, purustanud nad Stalingradi all, kihutasid neid hoogsalt läände. Sellest ajast peale hoiab Punaarmee muutmatult enda käes initsiatiivi sõjategevuses.

1942./43. aasta talvel purustasid meie vaprad väed sakslaste, itaallaste, rumeenlaste ja ungarlaste valikarmeed, hävitasid ja võtsid vangi üle miljoni vaenlase sõduri ja ohvitseri

ning vabastasid ligi poole miljoni ruutkilomeetri suuruse hiiglaterritooriumi.

1943. aasta suvel andis Punaarmee vaenlasele uue purustava löögi. Meie väed likvideerisid mõne päevaga sakslaste suvise pealetungi ja matsid sellega maha Hitleri plaani purustada Punaarmee peajõud ja Moskva Orjoli-Kurski poolt ümber haarata. Veel enam. Punaarmee asus ise otsustavale pealetungile, purustas vaenlase võimsad kaitsevööndid ning paiskas ta kolme kuu jooksul kohati 400 kuni 450 kilomeetrit lääne poole. Suvise kampaania jooksul kihutasid meie väed vaenlase välja Vasakkalda-Ukrainast, Donetsi basseini, Tamanist, Orjoli- ja Smolenskimaalt ning tungisid Paremalkalda-Ukrainasse ja vallutasid Nõukogude Ukraina pealinna Kiievi, jõudsid Valge-Venesse, vallutasid Krimmi lähised ning vabastasid üle 160 linna ja rohkem kui 38 000 asulat.

Punaarmee võttis sakslastelt läinud aasta jooksul tagasi peaaegu kaks kolmandikku sakslaste poolt varem vallutatud meie maad ning vabastas saksa ikkest kümned miljonid Nõukogude inimesed.

Läinud aasta jooksul kaotasid sakslased Nõukogude-Saksa rindel üle 4 000 000 sõduri ja ohvitseri, neist vähemalt 1 800 000 surnutena.

Nõukogude-Saksa rindel leidsid kuulsusetu lõpu saksa fašistliku armee valitud kaadridiviisid. Koos nendega on igaveseks maha maetud hitlerlikud maailmavallutamise ja rahvaste orjastamise plaanid.

Tõsi, saksa armee võitleb ka praegu visalt, hoides kramplikult kinni igast positsioonist. Kuid lüüasaamised, mis sakslastele on osaks langenud alates nende vägede purustamisest Stalingradi all, on murdnud saksa armee võitlusvaimu. Nüüd kardavad sakslased sissepiiramist nagu tuld ning ümberhaaramise ähvarduse korral meie vägede poolt pistavad jooksu, jättes lahinguväljale maha oma tehnika ja haavatud sõdurid.

Läinud aasta pealetungivõitlustes rikastusid meie väed kaasaegse sõjapidamise kogemustega. Meie ohvitserid ja kindralid juhatavad osavasti vägesid ning omandavad edukalt vägede juhtimise kunsti. Punaarmee on kujunenud kõige võimsamaks ja karastatumaks kaasaegseks armeeks.

Punaarmee võidud on veelgi kõvendanud Nõukogude Liidu rahvusvahelist seisundit. Meie armee pealetungi on toetanud liitlasvägede lahingutegevus Põhja-Aafrikas, Itaalia saartel ja Lõuna-Itaalias. Meie liitlaste lennuvägi on tõsiselt pommitanud Saksamaa tööstuskeskusi. Pole kahtlust, et Punaarmee löögid saksa vägede pihta idast, toetatud liitlaste peajõudude löökidega läänest, viivad hitlerliku Saksamaa sõjalise võimsuse purustamisele ning hitlerivastase koalitsiooni täielikule võidule.

Punaarmee ei oleks suutnud saavutada selle aasta suuri võite ilma üldrahvaliku abita rindele. Nõukogude rahvas annab kõik jõud oma armee toetamiseks. Lõppematu vooluna liigub rindele relvastus, lahingumoon, toiduained ja varustus. Uural ja Kuznetski basseini, Moskva ja Volgamaad, Leningrad ja Bakuu, Kazahstan ja Uzbekistan, Gruusia ja Armeenia, — kõik meie vabariigid ja oblastid on kujunenud Punaarmee võimsaks arsenaliks. Nõukogude rahvas taastab edukalt vaenlaselt tagasi vallutatud tööstus- ja põllumajandusrajoone, laseb käiku vabrikuid, tehaseid, kaevandusi ja raudteid, ehitab taas üles sovhoose ja kolhoose ning suunab vabastatud piirkondade ressursid rinde teenistusse.

Meie edu on tõesti suur. Kuid oleks naiivne rahulduda saavutatud edusammudega. Praegu, kus Punaarmee lööb vaenlast Dnepri taga ja rajab endale teed meie maa läänepiiridele, oleks eriti ohtlik anduda muretusele ja endaga rahulolekule ning alahinnata eelseisva võitluse tõsiseid raskusi. Nüüd hakkab vaenlane erilise metsikusega võitlema iga tükikese tema poolt vallutatud territooriumi pärast, sest

meie armee iga samm edasi lähendab arveteõendamise tundi sakslastega nende poolt meie maal kordasaadetud kuri-tegude eest.

Võitlus lõpliku võidu saavutamiseks saksa fašistlike rööv-vallutajate üle nõuab armeelt ja rahvalt veel suuremaid pingutusi ja uusi kangelastegusid.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid, mees- ja naispartisanid!

Suurtes lahingutes surmavaenlase vastu teie saavutasite suuri võite, kattes Punaarmee ja Sõjalaevastiku lahingulipud kustumatu kuulsusega. Punaarmee ja Sõjalaevastik omavad praegu kõiki võimalusi selleks, et lähimal ajal täielikult puhastada Nõukogude maa saksa röövvallutajaist.

Meie Kodumaa võidu nimel saksa fašistlike metsaliste üle
K Ä S I N:

1. Kõigil reasõdureil ja seersantidel — väsimatult täiustada oma sõjalist meisterlikkust, täita rangelt määrustike ja juhendite nõudeid ning komandöride ja ülemate käske, alati ja kõikjal pidada eeskujulikku korda, kindlat distsipliini ja kõrget organiseeritust.

2. Kõigi väeliikide ohvitseridel ja kindraleil — täiustada vägede juhatamist lahinguväljal ning kõigi väeliikide koostööd, tugevalt kindlustada pealetungi edu, jälitada hoogsalt vaenlase vägesid, kiiremini järele tõmmata varusid ja julgemiini kasutada reserve uuteks löökideks.

3. Kogu Punaarmeel — julgelt ja otsustavalt murda vaenlase kaitset, ööd kui päeva jälitada vaenlast, andmata talle võimalust kindlustuda vahepealsetel positsioonidel, osava ja julge manöövriga läbi lõigata vaenlase ühendusteid, ümber piirata ja killustada tema vägesid ning hävitada ja haarata vaenlase elavjõudu ja tehnikat.

4. Mees- ja naispartisanidel — Nõukogude inimesi kaasa tõmmata relvastatud võitlusele sakslaste vastu, igati suuren-

dada pealetungiva Punaarmee abistamist, purustada vaenlase tagalat ja staape, päästa Nõukogude inimesi hävitamisest ja nende küüditamisest sunnitööle Saksamaale ning halastamatult hävitada saksa fašistlikke lurjuseid!

Punaarmee võitlejad, mees- ja naispartisanid! Edasi, saksa fašistlike röövallutajate täielikuks purustamiseks!

Elagu Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 26. aastapäev!

Elagu meie võidukas Punaarmee!

Elagu meie võidukas Sõjalaevastik!

Elagu meie vaprad mees- ja naispartisanid!

Elagu meie suur Kodumaa!

Kättemaks ja surm saksa fašistlikele röövallutajaile!

*Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu marssal
J. STALIN*

KÖRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

Nr. 16

23. VEEBRUARIL 1944, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid, mees- ja naispartisanid!

Punaarmee 26. aastapäeva võtavad meie maa rahvad vastu Nõukogude vägede ajalooliste võitude olukorras saksa fašistlike vägede üle.

Üle aasta teostab Punaarmee võidukat pealetungi, purustades hitlerlike röövvallutajate armeesid ja neid välja rookides Nõukogude pinnalt. Selle aja jooksul teostas Punaarmee edukalt 1942.—1943. a. talvise kampaania, võitis 1943. a. suvised lahingud ja hakkas arendama võidukat 1943.—1944. aasta talvist pealetungi. Neis sõdade ajaloos ennenägematuks kampaaniais liikus Punaarmee lahingutega läände paguti kuni 1700 kilomeetrit ja puhastas vaenlasest peaaegu kolm neljandikku viimase poolt vallutatud Nõukogude pinnast.

Praeguse talvekampaania käigus likvideeris Punaarmee sakslaste võimsa kaitse kogu Dnepri jooksul Žlobinist Hersonini ja ajas seega nurja sakslaste lootused edukale pikaajalise kaitsesõja pidamisele Nõukogude-Saksa rindel.

Talvekampaania kolme kuu kestel saavutasid meie vaprad väed väga suuri võite Paremkalda-Ukrainas, viisid lõpule Kiievi, Dnepropetrovski ja Zaporožje oblasti vabastamise, vabastasid kogu Žitomiri oblasti, vabastasid peaaegu täielikult Rovno ja Kirovogradi oblasti ning rea Vinnitsa, Niko-

lajevi, Kamenets-Podolski ja Volõõnia oblasti rajoone. Punaarmee otsustava tegevusega on likvideeritud saksa vastupealetungi katsed Žitomiri, Krivoi Rogi ja Umani piirkondades. Nõukogude väed korraldasid sakslastele uue Stalingradi Dnepri paremal kaldal, ümber piirates ja hävitades Korsun-Ševtšenkovski rajoonis kümme saksa diviisi ja ühe brigaadi.

Suure võidu saavutasid Nõukogude väed Leningradi all. Meie väed murdsid vaenlase kestvate ja sügavalt ešeloniseeritud kindlustuste võimsa süsteemi, purustasid tugeva saksa väegrupi ning vabastasid Leningradi täielikult vaenlase blokaadist ja barbaarsest kahuritulest. Nõukogude sõjamehed lõpetavad Leningradi oblasti ja Kalinini oblasti puhastamist fašistlikest roimareist ning on jõudnud Nõukogude Eesti pinnale.

On alanud okupantide massiline väljakihutamine Nõukogude Valge-Venest: peaaegu täielikult on vabastatud Gomeli ja Polesje oblast ning rida rajoone Mogilevi ja Vitebski oblastist.

Tänavuse talve ebasoodsais tingimustes meie väed, ületades vaenlase võimsaid kaitsevööndeid, on puhastanud rööv-vallutajaist talvekampania 3 kuu kestel umbes 200 000 ruutkilomeetrit Nõukogude pinda. Punaarmee on vaenlaselt ära võtnud üle 13 000 asula, nende hulgas 82 linna ja 320 raudteejaama. Fašistlikust vangipõlvest on vabastatud uusi miljoneid Nõukogude kodanikke. Meie Kodumaale on tagastatud tähtsaid põllundus- ja tööstusrajoone rikkalike rauamaagi- ja mangaanitagavaradega. Sakslased on ilma jäänud neist majanduslikult tähtsaist rajoonidest, milledest nad nii meeleheitlikult kinni hoidsid.

Nüüd on vististi kõigil juba selge, et hitlerlik Saksamaa liigub peatumatult katastroofi poole. Tõsi, sõjapidamise tingimused selles sõjas on Saksamaale soodsamad kui möödu-

nud maailmasõjas, kus ta sõja algusest peale kuni selle lõpuni võitles kahel rindel. Kuid suureks miinuseks Saksamaale on fakt, et Nõukogude Liit osutus selles sõjas palju tugevamaks kui vana tsaari-Venemaa möödunud sõjas. Esimeses maailmasõjas võitlesid saksa bloki vastu kahel rindel kuus suurriiki — Prantsusmaa, Venemaa, Inglismaa, USA, Jaapan ja Itaalia. Praeguses sõjas läksid Saksamaa poole üle Itaalia ja Jaapan, fašistliku blokiga liitus Soome ja jooksis üle Rumeenia, kes möödunud sõjas võitles Saksamaa vastu, seejuures tegutsesid Saksamaa peajõud seni ühel rindel Nõukogude Liidu vastu. Ajaloost on teada, et Saksamaa on alati võitnud sõja, kui ta võitles ühel rindel, ja vastupidi, on kaotanud sõja, kui ta oli sunnitud võitlema kahel rindel. Praeguses sõjas võitleb Saksamaa oma peajõududega ühel rindel — NSVL vastu. Sellest hoolimata ei suutnud ta saavutada mitte ainult võitu, vaid Nõukogude Liidu relvastatud jõudude võimsad hoobid on viinud ta katastroofi äärel. Kui Nõukogude Liit üks ühe vastu võideldes on mitte üksnes vastu pidanud saksa sõjamasina survele, vaid tekitanud saksa fašistlikele vägedele ka otsustavaid lüüasaamisi, siis seda lootusetum on hitlerliku Saksamaa olukord, kui tegevusse astuvad meie liitlaste peajõud ning hitlerliku Saksamaa vastu hakkab hargnema kõigi liitlasriikide armeede võimas ja kasvav pealetung.

Saksa fašistlikud röövlid rabelevad nüüd teede otsimisel katastroofist väljapääsuks. Nad haarasid uuesti „totaalse“ mobilisatsiooni järele tagalas, kuigi Saksamaa inimressursid on lõpukorral. Fašistlikud ninamehed teevad meeletikke katseid hitlerivastase koalitsiooni leeris lahkkelisid tekitada ja seega sõda pikale venitada. Hitlerlikud diplomaadid kihutavad ühest erapooletust riigist teise ja püüavad Hitlerit pooldavate elementidega sidemeid sõlmida, vihjates separaatrahu võimalusele kord meie riigiga, kord meie liitlas-

tega. Kõik need hitlerlaste võtted on määratud nurjumisele, sest liitlaste eluliselt tähtsad huvid on aluseks hitlerivastasele koalitsioonile, kes on endale ülesandeks seadnud purustada hitlerlik Saksamaa ja tema kaaslased Euroopas. Just see põhihuvide ühisus viib NSVL, Inglismaa ja USA võitlusliidu kindlustumisele sõja käigus.

Läheneb lõpliku tasumise tund kõigi hitlerlaste poolt Nõukogude pinnal ja Euroopa okupeeritud maades toimepandud kuritegude eest.

Punaarmee võidukas pealetung sai võimalikuks Nõukogude inimeste uute töökangelastegude tõttu meie rahvamajanduse kõigis harudes. Punaarmee suvised võidud rinnetel kindlustas Nõukogude töörahvas uute töövõitudega tagalas.

Meie tööstuse töölised täidavad enne tähtaega ja ületavad riigi poolt ettenähtud plaane, lasevad käiku uusi tehaseid, kõrgahjusid ja elektrijaamu ning restaureerivad okupantide poolt lõhutud tööstust vabastatud piirkondades ennenägemata lühikeste tähtaegadega. Töölisklassi kangelaslikud pingutused tugevdavad veelgi enam Punaarmee sõjalis-materiaalset baasi ja lähendavad seega meie lõpliku võidu tundi.

Nõukogude talurahvas annab riigile toiduaineid armee ja linnade jaoks ning toorainet tööstusele ja toetab ennastsalgavalt Punaarmeed.

Nõukogude intelligents osutab töölistele ja talupoegadele otsest juhtivat abi tootmise arendamisel ja Punaarmee vajaduste rahuldamisel.

Vabastatud piirkondade töörahvas laiendab iga päevaga Punaarmee — oma vabastaja — abistamist ning lisab rindele minevate veoste üldisse voolu taastatud tehaste ja põllumajanduse toodangut.

Pole kahtlust, et Nõukogude rahvas ka edaspidi oma kangelasliku tööga ja kõigi oma jõudude pingutamisega tagab

meie maa tootmisjõudude lakkamatut kasvu saksa fašistlike röövvalutajate kiireimaks ja lõplikuks purustamiseks.

Uute väekoondiste loomine liiduvabariikides, mille on ette valmistanud NSVL rahvaste sõjaline koostöö Isamaasõjas ja meie riigi kogu ajalugu, tugevdab veel enam Punaarmeed ja lisab tema ridadesse uusi, võitlusvalmis jõude.

Seltsimehed punaarmeelased, punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid! Seltsimehed mees- ja naispartisaanid!

Suures vabadussõjas meie Isamaa vabaduse ja iseseisvuse eest te olete üles näidanud kangelasikkuse imesid. Punaarmee on saavutanud sõjas otsustava pöörde meie kasuks ja sammub nüüd kindlalt lõplikule võidule vaenlase üle. Vaenlast tabab lüüasaamine lüüasaamise järel. Kuid ta ei ole veel purustatud. Hitlerlikud röövlid, nähes oma hävingu lähene mist ja kättemaksu vältimatust kõigi koletute kuritegude eest, mis nad on toime pannud meie maal, panevad vastu hukkimiselemääratute raevuga. Nad paiskavad lahingusse viimsed jõud ja reservid ning hoiavad kramplikult kinni igast meetrist Nõukogude pinnast, igast soodsast positsioonist.

Just sellepärast, olgu meie edu kuitahes suur, peame endiselt kainelt hindama vaenlase jõudu, peame olema valvsad ega tohi lubada oma ridades upsakust, endaga rahulolu ja muretust. Sõdade ajaloos pole veel olnud juhtumit, et vaenlane ise oleks hüpanud kuristikku. Et sõda võita, tuleb vaenlane kuristiku äärele viia ja sinna sisse tõugata. Ainult purustavad hoobid, mille jõud vahetpidamata kasvab, võivad murda vaenlase vastupanu ja meid lõplikule võidule viia. Selleks tuleb jätkata meie armee võitlejate sõjalise väljaõppe ja komandöride sõjalise meisterlikkuse täiustamist. Punaarmee kohus on oma sõjakunsti iga päev kõrgemale tõsta, lakkamatult ja hoolikalt tundma õppida vaenlase taktikat, osa-

vasti ja õigel ajal ära aimata tema salakavalad võtted ja vaenlase taktikale vastu seada meie täiuslikum taktika. On vaja, et Punaarmee eesrindlike väeosade ja -koondiste võitluskogemused ja saavutused muutuksid kõigi meie vägede ühisvaraks, et kogu Punaarmee, kõik tema sõdurid ja ohvitserid õpiksid lööma vaenlast kõigi kaasaegse sõjateaduse reeglite järgi.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid, mees- ja naispartisanid!

Tervitades ja õnnitledes teid Punaarmee 26. aastapäeva puhul,

K Ä S I N:

1. Kogu rea- ja seersantide koosseisul — jalaväelastel, miinipilduritel, suurtükiväelastel, lenduritel, tankistidel, sapööridel, sidemeestel ja ratsaväelastel — väsimatult jätkata oma sõjalise meisterlikkuse täiustamist, täielikult ära kasutada meie suurepärase sõjatehnikat, lüüa vaenlast nii, nagu löövad teda meie tublid kaardiväelased, täpselt täita komandöride käske, kõvendada distsipliini ja korda, tõsta organisearitust.

2. Kõigi väeliikide ohvitseridel ja kindralitel — täiustada vägede juhtimise kunsti, manöövritaktikat ja kõigi väeliikide koostööd lahingus, võitluspraktikas julgemini ja laialdasemalt kasutusele võtta eesrindlike kaardiväeosade ja -koondiste kogemusi, tõsta staapide ja sõjaväe tagalate töökultuuri taset, kõigiti parandada ja arendada meie luuret.

3. Kogu Punaarmeel — tulejõu ja manöövri osava ühendamisega purustada vaenlase kaitset kogu selle sügavuses, vaenlasel mitte hinge tõmmata lasta, õigel ajal likvideerida vaenlase katsed vasturünnakutega meie pealetungi peatada, organiseerida osavasti vaenlase jälitamist, mitte lasta tal tehnikat ära vedada, julge manöövriga ümber haarata vaenlase vägede tiibu, tungida neile selja taha, vaenlase vägesid

ümber piirata, neid killustada ja hävitada, kui nad keelduvad relvi maha panemast.

4. Mees- ja naispartisanidel — tõsta Punaarmee abistamist, kallale tungida vaenlase staapidele ja garnisonidele, purustada tema tagalat, lõhkuda tema ühendusteid ja sidet, võtta talt võimalus reserve järele tõmmata.

5. Nõukogude riigi relvastatud jõudude poolt möödunud aasta vältel saavutatud suurte võitude tähistamiseks täna, 23. veebruaril, Punaarmee 26. aastapäeval kell 18 Moskvas, Leningradis, Kiievis, Dnepropetrovskis, Gomelis ja Rostovis saluteerida Punaarmee vapratele vägedele kahekümne suurtükiväe-kogupauguga.

Au meie võidukale Punaarmeele!

Au Nõukogude relvadele!

Au meie vapratele mees- ja naispartisanidele!

Elagu meie suur Nõukogude Kodumaa!

Elagu meie Üleliiduline Kommunistlik Partei — Punaarmee suurte võitude inspireerija ja organisaator!

Surm saksa röövllutajaile!

*Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu marssal
J. STALIN*

KÖRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

Nr. 70

1. MAIL 1944, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid, mees- ja naispartisanid! Nõukogude Liidu töörahvas! Ajutiselt saksa rõhujate ikke alla sattunud ja vägivaldselt Saksamaale fašistlikule sunnitööle küüditatud vennad ja õed!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševistliku partei nimel tervitan ja õnnitlen teid 1. mai puhul!

Meie maa rahvad võtavad 1. maid vastu Punaarmee suure edu olukorras.

Sest ajast peale, kui purustati saksa diviisid Stalingradi all, teostab Punaarmee peaaegu lakkamatut pealetungi. Selle aja jooksul Punaarmee on jõudnud võitlustega Volgast kuni Seretini ja Kaukaasia eelmäestikust kuni Karpaatideni, hävitades vaenulikku rämpsu ning rookides teda välja Nõukogude pinnalt.

1943.—1944. aasta talvekampaania ajal võitis Punaarmee ajaloolise lahingu Dnepri ja Paremkalda-Ukraina pärast, purustas sakslaste võimsad kaitsekindlustused Leningradi all ja Krimmis ning murdis osavate ja hoogsate operatsioonidega saksa kaitse vesipiiridel — Južnõi-Bugil, Dnestril, Prutil ja Seretil. Peaaegu kogu Ukraina, Moldaavia, Krimm, Leningradi ja Kalinini oblast ning tunduv osa Valge-Venest on puhastatud saksa rööv vallutajaist. Kodumaale on tagasi antud Lõuna metallurgia, Krivoi Rogi, Kertši ja Nikopoli

maagid ning viljakad maa-alad Dnepri ja Pruti vahel. Fašistlikust orjusest on vabastatud kümned miljonid Nõukogude inimesed.

Meie Kodumaa fašistlikest röövullutajaist vabastamise suurt ülesannet täites Punaarmee on jõudnud meie riigi piiridele Rumeenia ja Tšehhoslovakkia ja jätkab nüüd vaenlase vägede purustamist Rumeenia territooriumil.

Punaarmee edu on saanud võimalikuks tänu Nõukogude väejuhatuse õigele strateegiale ja taktikale, tänu meie võitlejate ja komandöride kõrgele võitlusmoraalile ja pealetungihoole, tänu meie vägede rikkalikule varustamisele Nõukogude esmaklassilise sõjatehnikaga, tänu meie kahurväelaste, miinipildurite, tankistide, lendurite, sideväelaste, sapööride, jala- väelaste, ratsaväelaste ja luurajate täienenud oskusele ja väljaõppele.

Sellele edule on tunduval määral kaasa aidanud meie suured liitlased, Ameerika Ühendriigid ja Suur-Britannia, kes hoiavad rinnet Itaalias sakslaste vastu ning tõmbavad meilt ära tunduva osa saksa vägesid, varustavad meid väga väärtuslike strateegiliste toorainetega ja relvastusega, pommitavad süstemaatiliselt Saksamaa sõjalisi objekte ning õõnestavad seega viimase sõjalist võimsust.

Kuid Punaarmee edu oleks võinud osutada ebakindlaks ning see oleks võinud tühja minna pärast esimest tõsist lööki vaenlase poolt, kui Punaarmeed ei oleks toetanud tagalast kogu meie Nõukogude rahvas, kogu meie maa. Võitlustes Kodumaa eest Punaarmee on ilmutanud ennenägematut kangelaslikkust. Kuid Nõukogude rahvas ei ole jäänud võlgu Punaarmee ees. Rasketes sõjatingimustes Nõukogude rahvas on saavutanud otsustavat edu relvastuse, laskemoona, varustuse ja toiduainete massilises tootmises ning nende õigeaegses rindele toimetamises Punaarmee jaoks. Möödunud aasta jooksul on tõsiselt kasvanud Nõukogude tööstuse võimsus. Tegevusse

on astunud sajad uued tehased ja kaevandused, kümned elektri-
jaamad, raudteeliinid ja sillad. Uued miljonid Nõukogude ini-
mesi asusid tööpinkide juurde, omandasid väga keerulised
ametialad, said oma ala meistriks. Auga kannatasid välja
sõjakatsumuse meie kolhoosid ja sovhoosid. Väsimatult töö-
tab Nõukogude talurahvas sõjaaja rasketes tingimustes põl-
dudel, varustades toiduainetega meie armeed ja elanikkonda,
andes toorainet meie tööstusele. Ning meie haritlaskond on
rikastanud nõukogude teadust ja tehnikat, kultuuri ja kunsti
uute väljapaistvate saavutuste ja avastustega. Hindamatuid
teeneid Isamaa kaitsmisel on Nõukogude naistel, kes tööta-
vad ennastalgavalt rinde huvides, kannatavad mehiselt välja
kõik sõjaaja raskused ja tiivustavad sõjalistele vägitegudele
Punaarmee võitlejaid — meie Kodumaa vabastajaid.

Isamaasõda on näidanud, et Nõukogude rahvas võib teha
imesid ning võitjana välja tulla kõige raskematest katsumus-
test. Töölised, kolhoosnikud, nõukogude intelligents, kogu
Nõukogude rahvas on tulvil otsustavust kiirendada vaenlase
purustamist, taastada täielikult fašistide poolt purustatud
majandus ning muuta meie maa veel tugevamaks ja jõuka-
maks.

Punaarmee löökide all praguneb ja laguneb fašistlike riiki-
de blokk. Hirm ja segadus valitseb praegu Hitleri „liitlaste“
hulgas Rumeenias, Ungaris, Soomes ja Bulgaarias. Nüüd
need Hitleri käsikud, kelle maad on okupeeritud või oku-
peeritakse sakslaste poolt, näevad, et Saksamaa on sõja kao-
tanud. Rumeenial, Ungaril, Soomel ja Bulgaarial on ainult
üks võimalus vältida katastroofi: lahkulöömine sakslastest ja
sõjategevuse lõpetamine. Kuid raske on loota sellele, et nende
maade praegused valitsused on võimelised sakslastest lahku
lööma. Tuleb arvata, et nende maade rahvastel endil tuleb
enda kätte võtta oma vabastamine saksa ikkest. Ning mida
kiiremini nende maade rahvad aru saavad, millisesse ummi-

kusse hitlerlased neid on viinud, seda kiiremini lõpetavad nad igasuguse toetuse oma saksa orjastajatele ja nende käsi-kutele — kvislingitele — omaenda maal, seda vähem ohvreid ja purustusi kannatavad need maad sõja tõttu, seda rohkem võivad nad loota arusaamisele demokraatlike maade poolt.

Eduka pealetungi tagajärjel Punaarmee on jõudnud meie riigi piirile rohkem kui 400 kilomeetri ulatusel, vabastades saksa fašistlikust ikkest rohkem kui kolm neljandikku okupeeritud Nõukogude maast. Asi seisab nüüd selles, et puhastada fašistlikest röövvalutajaist k o g u meie maa ning taastada Nõukogude Liidu riigipiirid k o g u u l a t u s e s, Mustast merest kuni Barentsi mereni.

Kuid meie ülesanded ei saa piirduda vaenlase vägede väljakihutamisega meie Kodumaa piiridest. Saksa väed meenutavad nüüd haavatud kiskjat, kes on sunnitud roomama oma koopa — Saksamaa — piiride juurde selleks, et parandada haavu. Kuid haavatud kiskja, kes on läinud oma koopasse, ei lakka olemast ohtlik kiskja. Et päästa meie maa ning meiega liidus olevad maad orjastamisohust, on vaja jälitada haavatud saksa kiskjat, püües ta kannul, ning lüüa teda lõplikult tema enda koopas. Jälitades vaenlast me peame päästma saksa orjusest meie vennad poolakad, tšehhoslovakid ja teised meiega liidus olevad Lääne-Euroopa rahvad, kes viibivad hitlerliku Saksamaa kontsa all.

On arusaadav, et see ülesanne on raskem, kui saksa vägede väljakihutamine Nõukogude Liidu piiridest. Selle võib lahendada ainult Nõukogude Liidu, Suur-Britannia ja Põhja-Ameerika Ühendriikide ühiste jõupingutuste alusel, ühiste löökide abil idast — meie vägede jõududega ning läänest — meie liitlaste vägede jõududega. Ei saa olla kahtlust, et ainult selline kombineeritud löök võib täielikult purustada hitlerliku Saksamaa.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid, mees- ja naispartisanid! Nõukogude Liidu töörahvas! Ajutiselt saksa rõhujate ikke alla sattunud ja vägivaldselt Saksamaale fašistlikule sunnitööle küüditatud vennad ja õed! Tervitan ja õnnitlen teid 1. maipuhul!

K Ä S I N:

Punaarmee ajalooliste võitude auks rindel ja Nõukogude Liidu tööliste, kolhoosnike ja intelligentsi suure edu tähistamiseks tagalas täna, töörahva ülemaailmsel pidupäeval, kell 20 saluteerida Moskvas, Leningradis, Gomelis, Kiievis, Harkovis, Rostovis, Tbilisis, Simferopolis ja Odessas — kahekümne suurtükiväe-kogupauguga.

Elagu meie Nõukogude Isamaa!

Elagu meie Punaarmee ja Sõjalaevastik!

Elagu suur Nõukogude rahvas!

Elagu Nõukogude Liidu rahvaste sõprus!

Elagu nõukogude mees- ja naispartisanid!

Igavene aukangelastele, kes on langenud lahinguis meie Kodumaa vabaduse ja iseseisvuse eest!

Surmsaksa röövvalutajaile!

*Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu marssal
J. STALIN*

SM. J. V. STALINI VASTUS

„PRAVDA“ KORRESPONDENDI KÜSIMUSELE

„Pravda“ korrespondendi küsimusele, *kuidas hindab sm. Stalin liitlaste dessandi maabumist Põhja-Prantsusmaal*, vastas sm. Stalin järgmist:

Kokkuvõtet tehes liitlaste vabastusvägede seitsmepäevastest Põhja-Prantsusmaale sissetungi lahingutest võib kõhklematult ütelda, et La Manche'i laiaulatuslik forsseerimine ja liitlaste dessantvägede massiline maandamine Prantsusmaa põhjaosas on täiel määral õnnestunud. See on kahtlemata meie liitlaste hiilgav edu.

Tuleb tunnistada, et sõdade ajalugu ei tunne teist säärast üritust plaani ulatuse, mõõtkava suurejoonelisuse ja meisterliku läbiviimise poolest.

Teatavasti kukkus „võitmatu“ Napoleon oma La Manche'i forsseerimise ja Briti saarte vallutamise kavaga omal ajal häbiga läbi. Hüsteerik Hitler, kes kaks aastat hooples, et ta forsseerib La Manche'i, ei riskinud oma ähvarduse täideviimiseks isegi katset teha. Ainult Briti ja Ameerika vägedel läks korda La Manche'i forsseerimise ja dessantvägede massilise maandamise suurejoonelist plaani auga läbi viia.

Ajalugu märgib selle ära kui suursaavutuse.

13. juunil 1944

SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 27. AASTAPÄEV

RIIKLIKU KAITSEKOMITEE ESIMEHE KÕNE MOSKVA TÖÖ-
RAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU JA MOSKVA LINNA PARTEI-
JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE PIDULIKUL
KOOSOLEKUL 6. NOVEMBRIL 1944

SELTSIMEHED!

Täna pühitsevad Nõukogude inimesed nõukogude revolutsiooni võidu 27. aastapäeva meie maal.

Neljandat korda võtab meie maa vastu nõukogude revolutsiooni aastapäeva saksa fašistlike röövvalitajate vastu peetava Isamaasõja tingimustes.

See ei tähenda muidugi, et neljas sõja-aasta ei erineks oma tulemustelt kolmest eelmisest sõja-aastast. Vastupidi, nende vahel on olemas põhjalik vahe. Kui kaks eelnevat sõja-aastat olid saksa vägede pealetungi ja meie maa sisepiirkondadesse tungimise aastateks, kuna Punaarmee oli sunnitud pidama kaitselahinguid, ja kui kolmas sõja-aasta oli põhjaliku murrangu aastaks meie rindel, kus Punaarmee pidas võimsaid pealetungilahinguid, purustas sakslased reas otsustavais lahinguis, puhastas saksa vägedest kaks kolmandikku Nõukogude maast ja sundis nad asuma kaitsele, kusjuures Punaarmee ikka veel jätkas sõdimist saksa vägedega üks ühe vastu, ilma tõsise toetuseta liitlaste poolt, — siis neljas sõja-aasta oli Nõukogude armeede ja meie liitlaste armeede otsustavate võitude aasta saksa vägede üle, kus sakslased, kes seekord olid sunnitud sõdima kahel rindel, paisati tagasi Saksamaa piiridele.

Kokkuvõttes lõppes möödunud aasta saksa vägede väljajamisega Nõukogude Liidust, Prantsusmaalt, Belgiast ja

Kesk-Itaaliast ning sõjategevuse kandmisega Saksamaa pinnale.

1. Saksamaa kahe rinde tangide vahel

Punaarmee otsustav edu sel aastal ja sakslaste väljakihutamine Nõukogude maa piiridest oli ette ära otsustatud rea purustavate löökidega meie vägede poolt saksa vägede pihta, mida alustati juba käesoleva aasta jaanuaris ja arendati seejärel kogu aruandeaasta kestel.

Esimene löök anti meie vägede poolt käesoleva aasta jaanuaris Leningradi ja Novgorodi all, kus Punaarmee murdis sakslaste kestva kaitse ja paiskas nad Baltimaadesse. Selle löögi tulemuseks oli Leningradi oblasti vabastamine.

Teine löök anti käesoleva aasta veebruaris-märtsis Bugi ääres, kus Punaarmee purustas saksa väed ja paiskas nad Dnestri taha. Selle löögi tulemusena vabastati saksa fašistlikest röövvalutajaist Paremkalda-Ukraina.

Kolmas löök anti käesoleva aasta aprillis-mais Krimmi piirkonnas, kus saksa väed paisati Musta merre. Selle löögi tulemusena vabastati sakslaste ikkest Krimm ja Odessa.

Neljas löök anti käesoleva aasta juunis Karjala piirkonnas, kus Punaarmee purustas soome väed, vabastas Viiburi ja Petrozavodski ning paiskas soomlased sügavale Soome sisemaale. Selle löögi tulemuseks oli suurema osa Karjala-Soome Nõukogude Vabariigi vabastamine.

Viies löök anti sakslastele käesoleva aasta juunis-juulis, kus Punaarmee täielikult purustas saksa väed Vitebski, Bobruiski ja Mogilevi all ning viis oma löögi lõpule 30 saksa diviisi sissepiiramisega Minski all. Selle löögi tulemusena meie väed: a) vabastasid täielikult Valge-Vene Nõukogude Vabariigi; b) jõudsid välja Vislani ja vabastasid tunduva osa meiega liidus olevast Poolast; c) jõudsid Neemeni äärde ja

vabastasid suure osa Leedu Nõukogude Vabariigist; d) ületasid Neemeni ja jõudsid Saksamaa piirile.

Kuues löök anti käesoleva aasta juulis-augustis Lääne-Ukraina piirkonnas, kus Punaarmee purustas saksa väed Lvovi all ja paiskas nad Sani ning Visla taha. Selle löögi tulemusena: a) vabastati Lääne-Ukraina; b) meie väed ületasid Visla ja löid endile Visla taga võimsa tugiala Sandomirist lääne pool.

Seitsmes löök anti käesoleva aasta augustis Kišinev-Jassõ piirkonnas, kus meie väed purustasid täielikult saksa-rumeenia väed ja viisid oma löögi lõpule 22 saksa diviisi sissepiiramisega Kišinevi all, rumeenia diviise arvestamata. Selle löögi tulemusena: a) vabastati Moldaavia Nõukogude Vabariik; b) löödi rivist välja Saksamaa liitlane Rumeenia, kes kuulutas sõja Saksamaale ja Ungarile; c) löödi rivist välja Saksamaa liitlane Bulgaaria, kes samuti kuulutas sõja Saksamaale; d) avati meie vägedele tee Ungarisse, kes on Saksamaa viimne liitlane Euroopas; e) avanes võimalus ulatada abistav käsi meiega liidus olevale Jugoslaaviale saksa rööv-vallutajate vastu.

Kaheksas löök anti käesoleva aasta septembris-oktoobris Baltimail, kus Punaarmee purustas saksa väed Tallinna ja Riia all ning kihutas nad välja Baltimaadest. Selle löögi tulemusena: a) vabastati Eesti Nõukogude Vabariik; b) vabastati suur osa Läti Nõukogude Vabariigist; c) löödi rivist välja Saksamaa liitlane Soome, kes kuulutas sõja Saksamaale; d) üle 30 saksa diviisi lõigati ära Preisimaast ja pigistati tangide vahele Tukumsi ning Liibavi vahelises piirkonnas, kus meie väed neid praegu lõplikult purustavad. (*Kestvad kiiduavaldused.*)

Käesoleva aasta oktoobris algas meie vägede üheksas löök Tisza ja Doonau vahel Ungari piirkonnas, mille eesmärgiks on Ungarit sõda lõpetama sundida ja pöörata ta Saksamaa

vastu. Selle veel lõpule viimata löögi tulemusena: a) meie väed osutasid otsest abi meiega liidus olevale Jugoslaaviale sakslaste väljakihutamises ja Belgradi vabastamises; b) meie väed said võimaluse ületada Karpaatide mäehari ja ulatada abistav käsi meiega liidus olevale Tšehhoslovakkia vabariigile, kelle territooriumist üks osa on saksa röövvalutajaist juba vabastatud.

Lõpuks käesoleva aasta oktoobri lõpus anti löök saksa vägedele Põhja-Soomes, kus saksa väed löödi välja Petsamo piirkonnast ja meie väed, jälitades sakslasi, jõudsid meiega liidus oleva Norra piiridesse. (*Kiiduavaldused.*)

Ma ei too arvulisi andmeid vaenlase kaotuste kohta surnute ja vangidena nende operatsioonide tagajärjel ja meie vägede poolt sõjasaagiks saadud kahurite, tankide, lennukite, mürskude, kuulipildujate jne. hulga kohta. Need andmed on teile vististi teada Nõukogude Informatsioonibüroo kokkuvõttest.

Niisugused on Punaarmee põhilised operatsioonid möödunud aasta jooksul, mis viisid saksa vägede väljakihutamisele meie maa piiridest.

Nende operatsioonide tulemusena purustati ja löödi rivist välja ligi 120 sakslaste ja nende liitlaste diviisi. 257 diviisi asemel, kes seisid meie rinde vastas möödunud aastal ja kelledest 207 olid saksa diviisid, on nüüd meie rinde vastas pärast kõiki „totaalseid“ ja „ülitotaalseid“ mobilisatsioone kõigest 204 saksa ja ungari diviisi, kelledest saksa diviise on mitte üle 180.

Tuleb tunnistada, et käesolevas sõjas hitlerlik Saksamaa oma fašistliku armeega on osutunud võimsamaks, salakavalamaks ja kogenumaks vastaseks kui Saksamaa ja ta armeed kõigis eelmistes sõdades. Sellele tuleb lisada, et sakslastel õnnestus käesolevas sõjas ära kasutada peaaegu kogu Euroopa tootmisjõude ja oma vasallriikide küllalt suuri armee-

sid. Ja kui Saksamaa neist talle soodsaist sõjapidamise tingimustest hoolimata on jõudnud ikkagi paratamatu hukkimise lävele, siis tuleb seda seletada sellega, et Saksamaa peamine vastane — Nõukogude Liit — ületas oma jõu poolt hitlerliku Saksamaa. (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Uueks momendiks möödunud aastal sõjas hitlerliku Saksamaa vastu tuleb pidada seda tõsiasja, et Punaarmee ei teostanud oma operatsioone saksa vägede vastu sel aastal mitte üksinda, nagu see oli eelmistel aastatel, vaid koos meie liitlaste vägedega. Teherani konverents ei jäänud viljatuks. Teherani konverentsi otsust ühise löögi kohta Saksamaa pihta läänest, idast ja lõunast on hakatud teostama hämmastava täpsusega. Üheaegselt Punaarmee suviste operatsioonidega Nõukogude-Saksa rindel alustasid liitlaste väed sissetungi Prantsusmaale ja organiseerisid võimsaid pealetungioperatsioone, mis sundisid hitlerlikku Saksamaad pidama sõda kahel rindel. Meie liitlaste maaväed ja laevastik teostasid oma organisatsioonilt ja ulatuselt ajaloos ennenägematu massilise dessantoperatsiooni Prantsusmaa rannikule ning ületasid meisterlikult sakslaste kindlustused.

Seega oli Saksamaa kahe rinde tangide vahele pigistatud.

Nagu võiski oodata, ei suutnud vaenlane Punaarmee ja liitlaste vägede ühistele löökidele vastu pidada. Vaenlase vastupanu murti, lühikese ajaga roogiti ta väed Kesk-Itaaliast, Prantsusmaalt, Belgiast ja Nõukogude Liidust välja. Vaenlane paisati Saksamaa piiridele.

Ei saa olla kahtlust, et ilma teise rinde organiseerimiseta Euroopas, mis köitis ligi 75 sakslaste diviisi, meie väed ei oleks suutnud niivõrd lühikese ajaga murda saksa vägede vastupanu ja rookida neid välja Nõukogude Liidu piiridest. Ent samuti kindel on ka see, et ilma Punaarmee võimsate pealetungioperatsioonideta käesoleva aasta suvel, mis köitsid ligi 200 saksa diviisi, meie liitlaste väed poleks suutnud

saksa vägedest nii kiiresti jagu saada ja neid Kesk-Itaaliast, Prantsusmaalt ja Belgiast välja lüüa.

Ülesanne seisab selles, et hoida Saksamaa ka edaspidi kahe rinde tangide vahel.

Selles on võidu võti.

2. Nõukogude rahva suur kangelastegu Isamaasõjas

Kui Punaarmee suutis edukalt täita oma kohused Kodu-
maa vastu ja kihutas sakslased välja Nõukogude maa piiri-
dest, siis tegi ta seda tänu sellele, et teda ennastsalgavalt
toetas tagalast kogu meie maa, kõik meie maa rahvad. Kõigi
Nõukogude inimeste — tööliste, talupoegade ja haritlaste —
ennastsalgav töö ja samuti meie riiklike ning parteiorganite
juhtiv tegevus toimus möödunud aastal lipu alla — „kõik
rinde heaks“.

Möödunud aastat tähistavad uued edusammud tööstuses,
põllumajanduses ja transpordis ning meie sõjamajanduse
uus tõus.

Neljandal sõja-aastal toodavad meie tehased tanke, lennu-
keid, suurtükke, miinipildujaid ja laskemoona mitu korda
rohkem kui sõja algul. Seljataha on jäänud raskeim ajajärk
põllumajanduse taastamisel. Pärast Doni ja Kubani viljakate
väljade tagasivõtmist ja pärast Ukraina vabastamist on meie
põllumajandus kiiresti paranemas rasketest kaotustest. Nõu-
kogude raudteetransport on vastu pidanud koormatusele,
millisega vaevalt oleks toime tulnud ühegi teise maa transport.
Kõik see kõneleb sellest, et Nõukogude riigi majanduslik
alus on osutunud võrratult elujõulisemaks kui vaenuliste
riikide majandus.

Oktoobrirevolutsiooniga loodud sotsialistlik kord on and-
nud meie rahvale ja meie armeele suure ja võitmatu jõu.

Nõukogude riik, hoolimata raskest sõjakoormast, hoolimata meie maa väga suurte ja majanduslikult tähtsate piirkondade ajutisest okupeerimisest sakslaste poolt, ei vähendanud, vaid aastast aastasse suurendas sõja kestel rinde varustamist relvastuse ja laskemoonaga. Nüüd on Punaarmeel tanke, suurtükke ja lennukeid mitte vähem, vaid rohkem kui saksa armeel. Mis puutub meie sõjatehnika kvaliteedisse, siis ses suhtes ta on märksa üle vaenlase relvastusest. Samuti nagu Punaarmee saavutas pikas ja raskes võitluses üks ühe vastu sõjalise võidu fašistlike vägede üle, nõnda on Nõukogude tagala töötajad saavutanud oma heitluses hitlerliku Saksamaa ja ta käsilastega majandusliku võidu vaenlase üle. (*Tormilised kiiduavaldused.*) Nõukogude inimesed loobusid paljustki tarvilikust ja olid teadlikult valmis taluma tõsist aineelist puudust, et aga rohkem anda rindele. Käimasoleva sõja enneolematud raskused pole murdnud, vaid on veelgi enam karastanud Nõukogude rahva raudset tahet ja mehist vaimu. Meie rahvas on õigusega omandanud kangelasliku rahva kuulsuse.

Meie töölisklass annab kõik oma jõud võidu heaks, täiustab lakkamatult tootmistehnikat, suurendab tööstuskäitiste võimsust ja püstitab uusi vabrikuid ja tehaseid. Nõukogude Liidu töölisklass on käimasolevas sõjas toime tulnud suure töökangelasteoga.

Meie haritlaskond sammub julgesti uuenduste teedel tehnika ja kultuuri alal, arendab edukalt kaasaegset teadust ja rakendab loovalt selle saavutusi relvade tootmiseks Punaarmeele. Nõukogude haritlaskond oma loova tööga on andnud hindamatu panuse vaenlase purustamise üritusele.

Armee ei saa sõdida ega võita ilma moodsa relvastuseta. Aga ta ei saa ka võidelda ega võita ilma leivata, ilma toiduaineteta. Tänu kolhoositalurahva hoolele ei tunne Punaarmee neljandal sõja-aastal puudust toiduainetest. Mees- ja

naiskolhoosnikud varustavad töölisi ja haritlasi toiduainetega ning tööstust toorainetega ja tagavad rindele relvastust ja varustust tootvate tehaste ning vabrikute normaalse töö. Aktiivselt ja täiesti teadlikuna oma kohustest Kodumaa vastu abistab meie kolhoositalurahvas Punaarmee võidu saavutamises vaenlase üle.

Jäädavalt lähevad ajalukku Nõukogude naiste ja meie tubli noorsoo võrratud töökangelasteod, kes on oma õlgadel kandnud peamist töökoormat vabrikuis ja tehastes, kolhoosides ja sovhoosides. Kodumaa au ja iseseisvuse nimel osutavad Nõukogude naised, noorukid ja neiud vaprust ja kangelaslikkust tööriindel. Nad on osutunud oma isade ja poegade, meeste ja vendade väärilisteks, kes kaitsevad meie Kodumaad saksa fašistlike roimarite eest.

Nõukogude inimeste töökangelastegude allikaks tagalas ja samuti meie rindevõitlejate kustumatute sõjaliste vägitegude allikaks rindel on tuline ja elustav nõukogude patriotism.

Nõukogude patriotismi jõud seisab selles, et tema aluseks ei ole rassilised või rahvuslikud eelarvamused, vaid rahva sügav ustavus ja truudus oma Nõukogude Kodumaale ja kõigist meie maa rahvustest töötajate vennalik koostöö. Nõukogude patriotismis ühinevad harmooniliselt rahvaste rahvuslikud traditsioonid ja kogu Nõukogude Liidu töörahva ühised elulised huvid. Nõukogude patriotism ei killusta, vaid vastupidi, liidab kõik meie maa rahvad ja rahvused ühtseks vennalikuks pereks. Selles peitub Nõukogude Liidu rahvaste vankumatu ja üha tugevneva sõpruse alus. Samal ajal austavad NSVL rahvad välisriikide rahvaste õigusi ja sõltumatust ning on alati valmis olnud naaberriikidega rahu ja sõpruses elama. Selles tuleb näha meie riigi ja vabadustarmastavate rahvaste kasvavate ja tugevnevate sidemete alust.

Nõukogude inimesed ei vihka saksa röövullutajaid mitte seepärast, et nad on võõrast rahvusest inimesed, vaid see-

tõttu, et nad on toonud meie rahvale ja kõigile vabadust-armastavatele rahvastele loendamatuid hädasid ja kannatusi. Meie rahva hulgas öeldakse juba ammu: „Hunti ei peksta mitte seepärast, et ta on hall, vaid seepärast, et tal on lammas hamba all.“ (*Naer. Kestvad kiiduavaldused.*)

Saksa fašistid valisid oma ideoloogiliseks relvaks inimesivihkava rassiteooria selle kaalutlusega, et elajaliku natsionalismi jutlustamine loob moraalsed ja poliitilised eeldused saksa röövvalutajate valitsemiseks orjastatud rahvaste üle. Ent tegelikult kujunes hitlerlaste poolt teostatav rassivaenu poliitika saksa fašistliku riigi sisemise nõrkuse ja välispoliitilise isoleerumise allikaks. Rassivaenu ideoloogia ja poliitika on üks hitlerliku röövlibloki lagunemise tegureid. Ei saa pidada juhuslikuks seda tõsiasja, et saksa imperialistide vastu on üles tõusnud mitte ainult Prantsusmaa, Jugoslaavia, Poola, Tšehhoslovakkia, Kreeka, Belgia, Taani, Norra ja Hollandi orjastatud rahvad, vaid ka Hitleri endised vasallid — itaalased, rumeenlased, soomlased, bulgaarlased. Hitlerlik klikk oma inimsööjaliku poliitikaga on Saksamaa vastu üles kihutanud kõik maailma rahvad, ja nn. „äravalitud saksa rass“ on kujunenud üldise vihkamise objektiks.

Sõja kestel on hitlerlased lüüa saanud mitte ainult sõjaliselt, vaid ka moraalselt ja poliitiliselt. Kõigi rasside ja rahvuste üheõiguse ideoloogia, rahvaste sõpruse ideoloogia, mis on juurdunud meie maal, on saavutanud täieliku võidu hitlerlaste elajaliku natsionalismi ja rassivaenu ideoloogia üle.

Nüüd, kus Isamaasõda läheneb võidurikkale lõpule, ilmneb Nõukogude rahva ajalooline osa oma täies suuruses. Praegu tunnistavad kõik, et Nõukogude rahvas oma ennastalgava võitlusega on päästnud Euroopa tsivilisatsiooni fašistlike rüüstajate käest. Selles on Nõukogude rahva määratu suur teene inimkonna ajaloos.

3. Saksavastase koalitsiooni rinde tugevnemine ja laienemine. Rahu ja julgeoleku küsimus

Läinud aasta on olnud nende saksavastase koalitsiooni ühiste taotluste triumfi aastaks, millede nimel Nõukogude Liidu, Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriikide rahvad ühinesid võitlusliiduks. See oli kolme peamise suurriigi ühtsuse tugevnemise ja kooskõlastatult hitlerliku Saksamaa vastu tegutsemise aasta.

Teherani konverentsi otsus ühise tegutsemise kohta Saksamaa vastu ja selle otsuse hiilgav teostamine on kujukaks tõendiks hitlerivastase koalitsiooni rinde tugevnemisest. Vähe leidub ajaloos niisuguseid suurte sõjaliste operatsioonide plaane ühiseks tegutsemiseks ühise vaenlase vastu, mis oleksid teostatud sellise täiuse ja täpsusega, nagu teostati Saksamaale ühise löögi andmise plaan, mis töötati välja Teherani konverentsil. Ei ole kahtlust, et ilma kolme suurriigi vaadete ühtsuse ja kooskõlastatud tegevusega ei oleks saanud Teherani otsust sellise täiuse ja täpsusega ellu viia. Teiselt poolt on kindel ka see, et Teherani otsuse edukas teostamine pidi kaasa aitama ka Ühendatud Rahvaste rinde tugevnemisele.

Niisama selgeks tõendiks Ühendatud Rahvaste rinde vanumatuse kohta tuleb lugeda Dumbarton-Oaksi konverentsi otsuseid julgeoleku organiseerimise küsimuses pärast sõda. Kõneldakse lahkkelidest kolme suurriigi vahel mõnedes julgeoleku küsimustes. Lahkkelisid muidugi on ja neid saab olema veel ka reas teistes küsimustes. Lahkkelisid on isegi ühe ja sama partei liikmete hulgas. Seda enam peab neid leiduma mitmesuguste riikide ja mitmesuguste parteide esindajate vahel. Imestada ei tule mitte seda, et lahkkelid on olemas, vaid seda, et neid on nii vähe ja et nad tavaliselt peaaegu iga kord lahendatakse kolme suurriigi ühtsuse ja kooskõlastatud tegevuse vaimus. Asi ei seisa mitte lahkkelides, vaid

selles, et lahkkelid ei lähe kaugemale kolme suurriigi ühtsuse huvides lubatavaist raamidest ja et need lõppkokkuvõttes lahendatakse selle ühtsuse huvide suunas. On teada, et veelgi tõsisemaid lahkkelisid oli meil teise rinde loomise küsimuses. Ent teada on ka see, et lõpuks lahendati need lahkkelid täieliku kooskõla vaimus. Sama võib ütelda ka lahkkelidest Dumbarton-Oaksi konverentsil. Iseloomustav sellele konverentsile ei ole mitte see, et seal ilmnis mõningaid lahkkelisid, vaid see, et üheksa kümnendikku julgeoleku küsimustest lahendati sel konverentsil täieliku üksmeele vaimus. Seepärast ma mõtlen, et Dumbarton-Oaksi konverentsi otsustele tuleb vaadata kui ilmekale tõendile saksavastase koalitsiooni rinde tugevusest.

Veelgi ilmekamaks tõendiks Ühendatud Rahvaste rinde tugevnemisest tuleb pidada hiljutisi läbirääkimisi Suur-Britannia valitsuse juhi hr. Churchilli ja Suur-Britannia välisministri hr. Edeniga Moskvast, mis toimusid sõbralikus õhkkonnas ja täieliku üksmeele vaimus.

Kogu sõja vältel on hitlerlased teinud meeletu katseid Ühendatud Rahvaid üksteisest lahutada ja vastamisi seada, nende hulgas esile kutsuda umbusku ja ebasõbralikkust ning nõrgendada nende sõjalisi pingutusi vastastikuse umbusu ja, kui see korda läheks, ka võitlusega üksteise vastu. Sellised hitlerlike poliitikute taotlused on täiesti arusaadavad. Neile pole suuremat ohtu kui Ühendatud Rahvaste ühtsus võitluses hitlerliku imperialismi vastu, ja neil ei saaks olla suuremat sõjalist ja poliitilist võitu kui liitlasriikide üksteisest eraldamine nende võitluses ühise vaenlase vastu. On aga teada, kuivõrd asjatuiks on osutunud fašistlike poliitikute pingutused suurriikide liidu lõhkumiseks. See tähendab, et NSVL, Suur-Britannia ja USA liidu aluseks ei ole juhuslikud ja mööduvad motiivid, vaid eluliselt tähtsad ja püsivad huvid.

Ei tarvitse kahelda selles, et kui demokraatlike suurriikide sõjaline liit on vastu pidanud enam kui kolm aastat kestnud sõja katsumustele ja kui seda on kinnitanud oma vabadust ja au kaitsma asunud rahvaste veri, siis seda enam peab see liit vastu sõja lõppjärgu katsumustele. (*Kestvad kiiduavaldused.*)

Ent läinud aasta oli mitte ainult liitlasriikide saksavastase rinde tugevnemise aasta, vaid ka selle rinde laienemise aasta. Ei saa pidada juhuslikuks seda tõsiasja, et Itaalia järel sunniti sõda lõpetama ka teised Saksamaa liitlased — Soome, Rumeenia ja Bulgaaria. Tuleb konstateerida, et need riigid ei piirdunud mitte ainult sõjapidamise lõpetamisega, vaid katkestasid ühtlasi ka suhted Saksamaaga ja kuulutasid talle sõja, liitudes seega Ühendatud Rahvaste rindega. See tähendab kahtlemata Ühendatud Rahvaste rinde laienemist hitlerliku Saksamaa vastu. Pole kahtlust, et ka Saksamaa viimne liitlane Euroopas — Ungari — lüüakse lähemal ajal rivist välja. See tähendab siis hitlerliku Saksamaa täielikku isolatsiooni Euroopas ja tema kokkuvarisemise vältimatust.

Ühendatud Rahvad seisavad praegu hitlerliku Saksamaa vastu peetava sõja võidurikkale lõpule viimise eel.

Sõja Saksamaaga võidavad Ühendatud Rahvad, — selles ei saa praegu enam mingit kahtlust olla.

Võita sõda Saksamaa vastu tähendab teostada suur ajalooline ülesanne. Ent sõja võitmine ei tähenda veel rahvastele püsiva rahu ja kindla julgeoleku tagamist tulevikus. Ülesanne ei piirdu sellega, et sõda võita, vaid seisab ka selles, et teha võimatuks uue agressiooni ja uue sõja tekkimine kui mitte jäädavalt, siis vähemasti kestvaks ajavahemikuks.

Pärast Saksamaa lüüasaamist desarmeeritakse ta muidugi niihästi majanduslikus kui ka sõjalis-poliitilises suhtes. Ent oleks naiivne mõtelda, et ta ei püüa oma võimsust taastada ja uut agressiooni arendada. Kõigil on teada, et saksa ninamehed teevad juba praegu ettevalmistusi uueks sõjaks. Aja-

lugu näitab, et piisab lühikesest, 20- kuni 30-aastasest ajavahemikust selleks, et Saksamaa toibuks lüüasaamisest ja taastaks oma jõu. Millised abinõud on olemas selleks, et ära hoida uut agressiooni Saksamaa poolt, ja kui sõda siiski puhkeb — lämmatada see juba alguses ja mitte lasta tal areneda suureks sõjaks?

See küsimus on seda enam asjakohane, et, nagu näitab ajalugu, agressiivsed rahvad kui kallaletungijad rahvad on tavaliselt paremini ette valmistatud uueks sõjaks kui rahuarmastavad rahvad, kes, mitte olles huvitatud uuest sõjast, oma sõjaettevalmistustega tavaliselt hiljaks jäävad. On tõsi-asi, et praeguse sõja agressiivsetel rahvastel oli juba enne sõja algust valmis s i s s e t u n g i a r m e e, kuna rahuarmastavatel rahvastel ei olnud isegi täiel määral rahuldavat k a i t s e a r m e e d mobilisatsiooniks. Ei saa pidada juhuslikeks sääraseid ebameeldivaid fakte, nagu „vahejuhtum“ Pearl Harbouris, Filipiinide ja teiste Vaikse ookeani saarte kaotamine, Hongkongi ja Singapuri kaotamine, kuna Jaapan agressiivse rahvusena osutus sõjaks rohkem ettevalmistatuks kui Suur-Britannia ja Ameerika Ühendriigid, kes teostasid rahuarmastavat poliitikat. Samuti ei saa juhuslikuks pidada niisugust ebameeldivat fakti, nagu Ukraina, Valge-Vene ja Baltimaade kaotamine juba esimesel sõja-aastal, kus Saksamaa agressiivse rahvusena osutus sõjaks rohkem ettevalmistatuks kui rahuarmastav Nõukogude Liit. Oleks naiivne seletada neid fakte jaapanlaste ja sakslaste isiklike omadustega, nende üleolekuga inglasedest, ameeriklastest ja venelastest, nende ettenägelikkusega jne. Asi ei seisa siin isiklikes omadustes, vaid selles, et uuest sõjast huvitatud agressiivsed rahvad kui niisugused, kes valmistuvad sõjaks pika aja jooksul ja koguvad selleks jõudu, on tavaliselt — ja peavadki olema — sõjaks rohkem ette valmistatud kui rahuarmastavad rahvad, kes pole huvitatud uuest sõjast. See on loomulik

ja arusaadav. See on, kui tahate, ajalooline seaduspärasus, mida oleks ohtlik mitte arvestada.

Järelikult ei saa eitada, et tulevikus võib rahuarmastavaid rahvaid uuesti ootamatult tabada agressioon, kui nad muidugi juba praegu välja ei tööta eriabinõusid, mis suudaksid agressiooni ära hoida.

Niisiis, millised abinõud on olemas selleks, et ära hoida uut agressiooni Saksamaa poolt, ja kui sõda siiski tekib, — lüüa see juba alguses, laskmata tal areneda suureks sõjaks?

Selleks, peale agressiivsete rahvaste täieliku desarmeermise, on olemas üksainus abinõu: luua eriline rahu kaitsmise ja julgeoleku kindlustamise organisatsioon rahuarmastavate rahvaste esindajaist, anda selle organisatsiooni juhtiva organi käsutusse minimaalselt tarvilik hulk relvastatud jõude, mida läheks vaja agressiooni ärahoidmiseks, ja kohustada seda organisatsiooni tarviduse korral viivitamata kasutama neid relvastatud jõude agressiooni ärahoidmiseks või likvideerimiseks ning agressiooni süüdlaste karistamiseks.

See ei pea kujunema kurva mälestuse jätnud Rahvasteliidu kordamiseks, kellel ei olnud ei õigusi ega abinõusid agressiooni ärahoidmiseks. See saab olema uus, eriline, täisvoliline rahvusvaheline organisatsioon, kelle käsutuses on kõik tarvilik selleks, et kaitsta rahu ja ära hoida uut agressiooni.

Kas võib arvestada seda, et selle rahvusvahelise organisatsiooni tegevus kujuneb küllalt mõjuvaks? See saab olema küllalt mõjuv, kui suurriigid, kes oma õlgadel on kandnud hitlerliku Saksamaa vastu peetava sõja pearaskust, tegutsevad ka edaspidi üksmeelsuse ja kokkuleppe vaimus. See aga ei kujune mõjuvaks, kui seda tarvilikku tingimust rikutakse.

Seltsimehed!

Nõukogude rahvas ja Punaarmee täidavad edukalt ülesandeid, mis on kerkinud nende ette Isamaasõja vältel. Punaarmee on väärilt täitnud oma patriootilise kohuse ja on vabastanud meie isamaa vaenlasest. Nüüdsest peale on meie maa jäädavalt vaba hitlerlikust rämpsusust. Nüüd jääb Punaarmeel täita veel ta viimne lõppmissioon: viia lõpule koos meie liitlaste armeedega saksa fašistliku armee purustamine, anda surmahoop fašistlikule kiskjale ta enda koopas ja heisata Berliini kohale võidulipp. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*) On põhjust arvata, et Punaarmee täidab selle ülesande lähemas tulevikus. (*Tormilised kestvad kiiduavaldused.*)

Elagu meie võidukas Punaarmee! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie kuulsusrikas Sõjalaevastik! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu võimas Nõukogude rahvas! (*Kiiduavaldused.*)

Elagu meie suur Kodumaa! (*Tormilised kiiduavaldused.*)

Kõik tõusevad püsti.)

Surm saksa fašistlikele röövallutajaile! (*Tormilised, kestvaks ovatsiooniks puhkevad kiiduavaldused. Hüüded: „Elagu seltsimees Stalin!“*)

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI

Nr. 220

7. NOVEMBRIL 1944, MOSKVA

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid! Nõukogude Liidu töörahvas! Vägivaldselt Saksamaale fašistlikule sunnitööle küüditatud vennad ja õed!

Nõukogude Valitsuse ja meie bolševistliku partei nimel tervitan ja õnnitlen teid Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 27. aastapäeva puhul.

Oktoobrirevolutsiooni 27. aastapäeva pühitseme Punaarmee otsustavate võitude olukorras meie isamaa vaenlaste üle. Punaarmee ja Nõukogude rahva kangelaslike jõupingutustega on meie maa saksa fašistlikest röövvalutajatest puhastatud.

Käesoleval aastal andsid Nõukogude väed vaenlasele lakamatult hoope, üks ikka teisest tugevam. 1944. aasta talvel saavutas Punaarmee silmapaistvaid võite Paremkalda-Ukrainas ja purustas sakslased Leningradi all. Käesoleva aasta kevadel puhastas Punaarmee sakslastest Krimmi. 1944. aasta suvel andsid meie väed hitlerlikule armeele väga raskeid lööke, mis muutsid põhjalikult olukorra võitlusrindel saksa fašistlike röövvalutajate vastu. Punaarmee murdis läbi vaenlase võimsa kaitse Karjala maakitsusel ja samuti ka Laadoga ning Aunuse järve vahel ja lõi Soome hitlerlikust röövliblokist välja. Ajaloolises lahingus Valge-Vene pinnal purustasid Punaarmee väed täielikult kolmest armeest koosneva saksa vägede keskgrupi, surmates seejuures ja võttes

vangi 540 000 saksa sõdurit ja ohvitseri. Lõunas peetud lahingus Punaarmee piiras ümber ja hävitas täielikult kahest armeest koosneva saksa vägede grupi. Seejuures hävitasid Nõukogude väed ja võtsid vangi üle 250 000 saksa sõduri ja ohvitseri. Punaarmee purustas sakslased Rumeenias, rookis nad välja Bulgaariast ja peksab sakslasi Ungari territooriumil. Meie väed hävitasid Hitleri armee väegrupi Baltimaades. 1944. aasta suvise kampaania kestel jõudis Punaarmee lahingutega Kišinevist Belgradini — üle 900 kilomeetri, Žlobinist Varssavini — üle 600 kilomeetri, Vitebskist Tilsitini — 550 kilomeetrit. Sõda on nüüd viidud fašistliku Saksamaa pinnale.

Võitluste käigus on Punaarmee saksa fašistlikud rööv-
vallutajad välja kihutanud kogu Nõukogude Ukraina ja Valge-Vene territooriumilt ja Karjala-Soome, Moldaavia, Eesti, Läti ning Leedu Nõukogude Vabariigist. On kukutatud kolm aastat kestnud fašistlik ike meie nõukogude vennas-
vabariikide sakslaste poolt ajutiselt vallutatud pinnal. Puna-
armee on tagastanud vabaduse kümnetele miljonitele Nõu-
kogude inimestele. Nõukogude riigi piir, mida hitlerlikud
väejõugud reetlikult rikkusid 22. juunil 1941, on taastatud
kogu ulatuses Mustast merest kuni Barentsi mereni.

Möödunud aasta on kujunenud seega Nõukogude maa täie-
liku vabastamise aastaks saksa fašistlikest röövvallutajaist.

Viinud lõpule oma maa vabastamise hitlerlikust rämpsus-
t, aitab Punaarmee nüüd Poola, Jugoslaavia ja Tšehhoslovakkia
rahvail purustada fašistliku orjuse ahelad ja taastada oma
vabadus ning iseseisvus.

Möödunud aasta suvistes ja talvistes lahingutes ilmutas
Punaarmee kasvanud sõjalist meisterlikkust. Osavasti lõhku-
sid Punaarmee sõdurid vaenlase kindlustusvööndeid, jälitasid
hoogsalt vaenlast, piirasid teda ümber ja hävitasid. Peale-
tungilahinguis ilmnes Nõukogude armee kõigi väeliikide

täpne koostöö ja kõrge manööverdamisoskus. Nõukogude sõjamehed on karastunud lahinguis, on õppinud vaenlast purustama ja võitma. Punaarmee on kasvanud ähvardavaks jõuks ja on vaenlasest üle oma sõjaliste oskuste ja võitlustehnika poolest.

Punaarmee jõudu mitmekordistab Nõukogude tagala ladus töö. Töölised, kolhoosnikud ja haritlased täidavad auga oma kohuseid Kodumaa vastu, võidavad kangelaslikult sõjaaja raskusi ning varustavad Punaarmeed lakkamatult relvastuse, laskemoona ja toiduainetega. Nõukogude majandus arendab pidevalt oma jõudu ja osutab üha suuremat abi rindele.

Punaarmee ja Nõukogude rahvas on valmis andma vaenlasele uusi hävitavaid lööke. Verise hitlerliku režiimi päevad on loetud. Punaarmee löökide all on fašistlik blokk lõplikult kokku varisenud ja hitlerlik Saksamaa on kaotanud suurema osa oma liitlastest. Meie liitlaste sõjavägede poolt meisterlikult teostatud suured operatsioonid Lääne-Euroopas on viinud saksa vägede purustamiseni Prantsusmaal ja Belgias ning nende maade vabastamiseni fašistlikust okupatsioonist. Liitlaste väed on jõudnud üle Saksamaa läänepiiri. Punaarmee ning inglise ja ameerika vägede ühised löögid hitlerlikule Saksamaale on lähendanud sõja võidurikka lõpetamise tundi. Hitlerliku Saksamaa ümberpiiramine on lõpule jõudmas. Fašistliku metsalise urgas on igast küljest ümber piiratud ja mingid vaenlase sepitsused ei päästa teda vältimatust täielikust purustamisest.

Punaarmee ja meie liitlaste armeed on asunud lähte-positioonidele otsustavaks pealetungiks Saksamaa eluliste keskustele. Ülesanne seisab praegu selles, et Ühendatud Rahvaste armeede hoogsa pealetungiga lühima aja jooksul purustada hitlerlik Saksamaa.

Seltsimehed punaarmeelased ja punalaevastiklased, seersandid, ohvitserid ja kindralid! Nõukogude Liidu töörahvas!

Suures Isamaasõjas oleme kaitsnud oma Kodumaad rööv-
vallutajate vastu, oleme lõplikult likvideerinud ohu, et NSVL
rahvad võidakse orjastada fašistlike roimarite poolt, ja seisame
nüüd täieliku võidu künnisel.

Punaarmee ajalooliste võitude tähistamiseks rindel ning
tööliste, talupoegade ja haritlaste suurte saavutuste märki-
miseks tagalas, Nõukogude maa saksa fašistlikest rööv-
vallutajaist vabastamise auks — K Ä S I N:

Täna, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 27. aasta-
päeval, kell 20 anda saluut Moskvas, Leningradis, Kiievis,
Minskis, Petrozavodskis, Tallinnas, Riias, Vilniuses, Kiši-
nevis, Tbilisis, Sevastopoolis ja Lvovis kahekümne nelja
suurtükiväe-kogupauguga.

Elagu Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 27. aasta-
päev!

Elagu meie vaba Nõukogude Isamaa!

Elagu meie Punaarmee ja Sõjalaevastik!

Elagu suur Nõukogude rahvas!

Igavene au kangelastele, kes on langenud lahinguis meie
Kodumaa vabaduse ja iseseisvuse eest!

Surm saksa rööv vallutajaile!

*Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu marssal
J. STALIN*

SISUKORD

	Lk.
RAADIOKÕNE 3. juulil 1941	7
SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI	
24. AASTAPÄEV. Kõne Moskva Tööraha Saadikute Nõukogu ja Moskva linna partei- ja ühiskondlike organisatsioonide ühisel pidulikul koosolekul 6. novembril 1941	15
Sõja käik nelja kuu kestel	16
„Välksõja“ nurjumine	17
Meie armee ajutiste ebaõnnestumiste põhjused	20
Kes on „natsionaal-sotsialistid“?	22
Saksa imperialistide ja nende armeede purustamine on paratamatu	26
Meie ülesanded	29
KÕNE PUNAARMEE PARAADIL 7. novembril 1941 Moskva	
Punasel platsil	31
RIIGIKAITSE RAHVAKOMISSARI KÄSKKIRI 23. veebruaril 1942. Nr. 55. Moskva	34
RIIGIKAITSE RAHVAKOMISSARI KÄSKKIRI 1. mail 1942. Nr. 130. Moskva	41
Sm. J. V. STALINI VASTUSED ameerika agentuuri „Associated Press“ korrespondendile	49
SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI	
25. AASTAPÄEV. Riikliku Kaitsekomitee esimehe kõne Moskva Tööraha Saadikute Nõukogu ja Moskva linna partei- ja ühiskondlike organisatsioonide pidulikul koosolekul 6. novembril 1942	51
1. Organiseerimistöõ tagalas	51
2. Sõjategevus Nõukogude-Saksa rindel	53
3. Euroopas teise rinde loomise küsimus	56
4. NSVL, Inglismaa ja Ameerika Ühendriikide võitlusliit Hitlerliku Saksamaa ja selle liitlaste vastu Euroopas	59
5. Meie ülesanded	63

RIIGIKAITSE RAHVAKOMISSARI KÄSKKIRI 7. novembril 1942. Nr. 345. Moskva	66
Sm. J. V. STALINI VASTUSED ameerika agentuuri „Associated Press“ korrespondendi küsimustele	70
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI Edela-, Lõuna-, Doni, Põhja-Kaukaasia, Voroneži, Kalinini, Volhovi ja Leningradi rinde vägedele	72
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI Doni rinde vägedele .	73
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI 23. veebruaril 1943. Nr. 95. Moskva	74
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI 1. mail 1943. Nr. 195. Moskva	81
Sm. J. V. STALINI VASTUSED ameerika ajalehe „New York Times“ ja inglise ajalehe „Times“ korrespondendi küsimustele .	88
Sm. J. V. STALINI TERVITUSTELEGRAMMID hr. W. Churchilile ja hr. F. Rooseveltile Inglise-Ameerika vägede võidu puhul Põhja-Aafrikas	89
Sm. J. V. STALINI VASTUS inglise agentuuri „Reuter“ peakorrespondendi küsimusele	90
SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 26. AASTAPÄEV. Riikliku Kaitsekomitee esimehe kõne Moskva Tööraha Saadikute Nõukogu ja Moskva linna partei- ja ühiskondlike organisatsioonide pidulikul koosolekul 6. novembril 1943	92
1. Põhjaliku murrangu aasta sõja käigus	93
2. Üldrahvalik abi rindele	97
3. Hitlerivastase koalitsiooni tugevnemine. Fašistliku bloki lagunemine	102
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI 7. novembril 1943. Nr. 309. Moskva	108
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI 23. veebruaril 1944. Nr. 16. Moskva	113
KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI 1. mail 1944. Nr. 70. Moskva	120
Sm. J. V. STALINI VASTUS „Pravda“ korrespondendi küsimusele	125

SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI

27. AASTAPÄEV. Riikliku Kaitsekomitee esimehe kõne Moskva Tööraha Saadikute Nõukogu ja Moskva linna partei- ja ühiskondlike organisatsioonide pidulikul koosolekul 6. novembril 1944	126
1. Saksamaa kahe rinde tangide vahel	127
2. Nõukogude rahva suur kangelastegu Isamaasõjas . . .	131
3. Saksavastase koalitsiooni rinde tugevnemine ja laienemine	135

KÕRGEMA ÜLEMJUHATAJA KÄSKKIRI 7. novembril 1944.

Nr. 220. Moskva	141
---------------------------	-----

И. Сталин. О Великой Отечественной Войне Советского Союза.
На эстонском языке.

MB 01221. Trükkimisele antud 1. III 1945. Tell. nr. 92. Tiraaž 50 200.
9¼ tr.-pg. Trükikoda „Punane Täht“, Tallinn.

Rbl. 2.50

A
84 350